This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

363
d. 4.

600048171R

363 d. 4

ERDEI- ÉS HEGYI-

CSEREMISZ SZÓTÁR.

FŐLEG REGULY CSEREMISZ SZÓGYŰJTEMÉNYÉBŐL

ÉS AZ

ÚJTESTAMENTOM CSEREMISZ FORDÍTÁSÁBÓL

SZERKESZTETTE

BUDENZ JÓZSEF.

VOCABULARIUM ČEREMISSICUM

UTRIUSQUE DIALECTI.

IMPRIMIS E COLLECTIONE REGULYANA

ET EX

VERSIONE NOVI TESTAMENTI ČEREMISSICA

CONCINNAVIT

JOSEPHUS BUDENZ.

A Magyar Tudományos Akadémia kiadása.

PEST,

EGGENBERGER FERDINÁND MAGYAR AKADÉMIAI KÖNYVÁRUSNÁL.

1866.

ERDEI- ÉS HEGYI-

CSEREMISZ SZÓTÁR.

FŐLEG REGULY CSEREMISZ SZÓGYŰJTEMÉNYÉBŐL

ÉS AZ

ÚJTESTAMENTOM CSEREMISZ FORDÍTÁSÁBÓL.

SZERKESZTETTE

BUDENZ JÓZSEF.

VOCABULARIUM ČEREMISSICUM

UTRIUSQUE DIALECTI.

IMPRIMIS E COLLECTIONE REGULYANA

ET EX

VERSIONE NOVI TESTAMENTI ČEREMISSICA

CONCINNAVIT

JOSEPHUS BUDENZ.

A Magyar Tudományos Akadémia kiadása.

PEST,

EGGENBERGER FERDINÁND MAGYAR AKADÉMIAI KÖNYVÁRUSNÁL.

1866.

ERDEI- ÉS HEGYI-

CSEREMISZ SZÓTÁR.

FŐLEG REGULY CSEREMISZ SZÓGYŰJTEMÉNYÉBŐL

ÉS AZ

ÚJTESTAMENTOM CSEREMISZ FORDÍTÁSÁBÓL

SZERKESZTETTE

BUDENZ JÓZSEF.

VOCABULARIUM ČEREMISSICUM

UTRIUSQUE DIALECTI.

IMPRIMIS E COLLECTIONE REGULYANA

ET EX

VERSIONE NOVI TESTAMENTI ČEREMISSICA

CONCINNAVIT

JOSEPHUS BUDENZ.

A Magyar Tudományos Akadémia kiadása.

PEST,

EGGENBERGER FERDINÁND MAGYAR AKADÉMIAI KÖNYVÁRUSNÁL.

1866.

Pest, 1866. Nyomatott Emich Gusztiv Magyar Akadémiai nyomdászszal.

BODLEIAN
26·6·1896
LIBRARY

PRAEFATIO.

Vocabularii hujus Čeremissici componendi primum consilium id fuit, ut quae jam de grammatica dialecti Silvestris linguae Čeremissicae in commentariis „Nyelvtudományi Közlemények" *) inscriptione „Cseremisz tanulmányok" usus disserueram, vocum Čeremissicarum collectione absolverem; tum ut quae in Regulyi scriptis post obitum relictis ad promovendam hujus linguae cognitionem idonea existebant, aliquando tandem publici juris facerem. Concinnandi rationem aptissimam eam sum ratus, ut utriusque dialecti voces, quae quidem eaedem erant, juxta se ponerem, praemissa forma vocis Silvestri-čeremissica, subjuncta vero, et quidem asterisco (*) praefixo, forma Montano-čeremissica. Sed jam breviter exponam, quibus ex fontibus utriusque dialecti voces hauserim.

A.) Voces Silvestri-čeremissicae depromptae sunt:

1) Ex collectione Regulyi, additis iis, quae passim in ejusdem „notatis grammaticis" reperiebantur (*sign.* R.)

2) Ex Sermonibus Čeremissicis in commentariis „Nyelvtudományi Közlemények" t. III. p. 139—152 editis (*sign.* P.)

Praeterea nonnullae paucissimae ex indice quodam vocabulorum Russice conscripto, qui 286 voces continebat (*sign.* L.), atque e Pallasii Lexico Comparativo (*sign.* S.). Quibus quum uterer, non sum oblitus, quanta eis fides habenda esset. Postremo e Višnevskii grammatica Čuvašica, cui additus est brevis index comparativus, nonnullarum vocum formae diversae (*sign.* V.)

B.) Voces Montano-čeremissicae:

1) Ex Castrénii grammatica (1845.) et indice vocabulorum eidem subjuncto (*sign.* C.)

*) Tom. III, p. 397—470.; IV, 48—104. Pestini 1864. 1865. — His accedit „Erdei cseremiszség. Mondat- és szövegközlés", ibidem tom. III, 97—156.

2) Ex versione Novi Testamenti Čeremissica, adhibita, ex qua illa facta est, versione Slavica et Russica, ad vocum significationes accurate definiendas (*sign.* B). — His accedunt, quae in grammatica Čeremissica Kazanensi (1836) occurrunt (*sign.* K.), vel in Wiedemanni grammatica e Catechismo Kazanensi citantur (*sign.* W.). Alexandrae Fuchs libello „Epistolae de Čeremissis" vix uti potui, ut qui voces plerumque mendose scriptas praebeat (*sign.* F.) In eo vero curam adhibui, ut vocis cujusque vel vocis formae auctorem signis indicarem; signo omisso, auctor Reguly est intelligendus, vel si vox est Montanae dialecti, eam saltem in C. et B. sine ullo formae discrimine scias reperiri.

E numero vocum ex B. excerptarum omisi plurima nomina abstracta in *-šašluk* et *-demaš*, quae ab interpretibus ad voces hujusmodi Russicas effincta et novata sunt (e. gr. *kolištedemaš* inobedientia, непослушаніе). Propositum nempe erat, ut voces Čeremissicas vere populares conscriberem. Sed neque id existimabam inutile fore, si voces, etsi populares, sed quae ex alia quam Fennica linguarum stirpe in Čeremissicam receptae sunt, quantum id dignoscere poteram, signis notarem, ut linguae quasi elementum vere et peritus Fennico-čeremissicum melius appareret. Itaque vocibus per Tataricam ex linguis Arabica et Persica oriundis adposui literas (*α*) et (*π*); voces Čuvašo-Tataricas vero, quarum maximus est numerus, distinxi literis (*στ*); Russicas denique, exceptis nonnullis (*ϱ*), omnes in Appendicem relegavi.

Eam quoque in vocabulario hoc concinnando servavi rationem, ut formas derivatas sub primitivas colligerem; ut verborum eam formam ponerem, ex qua conjugationis discrimen quoque apparet, scilicet indicativi praesentis 1. personam, cujus exitus aut in *am* aut in *em* est; accentum, si notare potui, tantummodo in nominibus notavi, quum in verbi formis non uni eidemque syllabae inhaereat.

In scribendis vocibus Čeremissicis his literis atque hoc literarum ordine sum usus:

a, ä, e, i, ï, o (å), ö, u, ü; k, g, χ, j, ng; č, c, ǯ, š, ž;
t, d, s, z, n; p, b, f, v, m; r, l.

ex quibus *ï* est ы Russorum, *c* = *z* Germanorum, *ǯ* = *j* Anglorum, ceterae sponte intelliguntur. Consonantum cum sono *j* conjunctionem virgula denotavi: *ť*, *ď*, *ń*, *ľ*.

J. BUDENZ.

INDEX SIGNORUM ET COMPENDIORUM.

* — quae post asteriscum sequuntur, omnia sunt dialecti Montanae; solus asteriscus (*.) indicat, formam vocis eandem esse in d. Montana atque in Silvestri.
(*α*) — vox Arabica.
(*π*) — vox Persica.
(*στ*) — vox Čuvašica vel Tatarica.
(dim.) — forma verbi diminutiva.
(eff.) — forma effectiva.
(fr.) — forma verbi frequentativa.
(mt.) — forma verbi momentanea.
(pass.) forma verbi passiva.
B. — Versio Novi Testamenti Ceremissica dialecti Montanae.
Bap. — Acta apostolorum.
Bapc. — Apocalypsis.
Bep. — ad Ephesios.
Bp. — ad Philippenses.
Bpm. — ad Philemonem.
Bg. — ad Galatas.
Bheb. — ad Hebraeos.
Bj. — Evangelium Joannis.
Bjs. i. ii. iii. — Epistola Joannis I. II. III.
Bjk. — Epistola Jacobi.
Bk. i. ii. — ad Corinthios I. II.
Bkol. — ad Colossenses.
Bl. — Evangelium Lucae.
Bm. — „ Matthaei.
Bmk. — „ Marci.
Bp. i. ii. — Epistola Petri I. II.
Br. — ad Romanos.
Bthess i. ii. — ad Thessalonicenses. I. II.
Btim. i. ii. — ad Timotheum I. II.
Btit. — ad Titum.
C. — Castrén.
F. — Alexandra Fuchs.
K. — Grammatica Kazanensis.
L. — Index vocabulorum Ceremissicus (vide supra).
NyK. — Nyelvtudományi Közlemények.
P. — Sermones Ceremissici (vide supra).
R. — Reguly.
S. — Lexicon Comparativum Petropolitanum.
V. — Višnevski (vide supra).
W. — Wiedemann (vide supra).

ADDENDA ET CORRIGENDA.

Pag. 1. *ad v.* ängáltïš *adde*: angáltïš Bm.
„ 4. *col.* 1, *lin.* 20. *lege*: *parĕre*
„ „ 23. „ : ik oksam
„ 4. „ 2, „ 13. „ : *denotans*
„ 8. *ad v.* ań *adde:* anlakan (cïlagïc a. šinzaš *legelül ülni*|*primo loco sedere)* Bm. 23, 6.
ad v. oño: (*στ*).
„ 9. *ad v.* onǯok *adde:* ánzakla: a. keša *(elöre menö) elsö*|*primus* Bm. 19, 30.
„ 11. *sub v.* oľa, *lege:* oľá Bar.
„ 16. *ad v.* ištal- *adde:* ištïl Bm. 11, 21. *Ibidem lege:* ištam ištalaš.
„ 21. *sub v.* kiem, *deleto* (*α*), *lege:* kiem *fekïdni.*
„ 22. *sub v.* kókurtuš *lege:* *kaχretaš C.
„ 24. *sub v.* koremlan ver *lege: hegyes völgyes,*
„ 27. *sub v.* kuškedam *lege:* kuškedam B.
„ 32. *sub v.* jakterla *lege*: *fenyves erdö*|*pinetum.*
„ 34. *inter voces* jirem *et* jilme *intercala:* *jiltók *mindjárt*|*statim* Bm. 4, 24. *csakugyan, bizony*|*certo* Bm. 13, 14.
„ 39. *sub v.* čelt *lege:* cïlt ulán *tökéletes,*
„ 42. *pro v.* šec- *lege:* šeč-
„ 43. *sub v.* šep *lege:* oľaš *loqui,*
„ „ *sub v.* šem *lege*: *héj (belsö, vékony fahéj)*
„ 44. *sub v.* šinžam *lege*: keče šinžeš
„ 45. *pro v.* si'ndïk *lege:* ši'ndïk
„ „ *inter voces* širgäš *et* šil *intercala*: *širnäl-: širnäl-kolten pudurta *szétzúz*|*perfringit, elidit* Bm. 21, 44.
„ „ *sub v.* šongemam *lege:* šongemedem *(fr.)*
„ „ *sub v.* šon *lege:* *šun C. B.
„ 46. *sub v.* šópo *lege:* *šápa

pag. 46. *sub* v. šǫ́vun *lege:* (šá'vun)
„ „ *ad* v. šovulžo *adde:* * sâvaž C.
„ „ *sub* v. šoroktarem *lege:* šoroktuktulam (*fr.*)
„ 47. *sub* v. šoldorá *lege:* šoldorangdem
„ 58. *sub* v. turlem *lege:* törlem *hallgatni* | *tacere* C.
„ 64. *sub* v. * súsu *lege:* sunc *víg* | *laetus* C.
„ 65. *sub* v. némer *lege:* ńemer C.
„ 73. *inter voces* porkó *et* polvuj *intercala:* pórson (σr) *selyem* | *sericum;* * pársan Barc. 18. 12.
„ 83. *ad* v. mári *adde:* mâra *cseremisz* | *Čeremissus* C., mára *férj*, *férfi* | *maritus, vir* B.
„ 85. *sub* v. mòngògeč *lege: hazulról*
„ 87. *sub* v. ruem *lege: vágni* | *caedere.*

ašik *lótakaró* | *stragulum (equo instratum).*

ašnem *tartani, fön- v. megtartani (barmot), fölnevelni* | *servare, conservare, educare;* *äšnem B.

* ašlám (*σɪ*) *kamat, uzsora* | *usura* Br.

* ažák : a. väta *özvegy asszony* | *vidua* Bl.

at *is* | *etiam, quoque* (NyK. III, 469); * B., at, ät C.

áte *edény* | *vas;* * ä'ta *v.* ä'tïdïr (ä'teder) B., ät K.

ket-áte *kosárka* | *corbicula, sporta.*

ater *nyulfogó,* кляпцы | *decipula.*

adák *még, sőt még; ismét* | *etiam, imo; iterum.*

azá *kis gyermek, csecsemő* | *infans;* *äzä C., azä' B.

[azap (*α*)]:

azaplem : šinzáš logálïn azaplemaš *irigység* | *invidia* P.

azarén *halál* | *mors* R., azrin P.; * azrén B.

* azem *bátorodni, fölindúlni, fölbőszíllni* | *animum sumere, ira commoveri* B.

* azdarem *fölingerelni* | *irritare* Br.

ázer *fogó* | *forceps.*

*äpšät *kovács* | *faber ferrarius* C., apšát Btm. II.

äptïrgem *akadályúl lenni (fenakadni?)* | *impedimento esse* Bp. I.

* äptertem, äptïrtem *bántására lenni, akadályozni* | *offendere, impedire* B. K.

* avré *erő, hatalom* | *robur, potestas* B.

avréšt keá *elgyengűlnek* B.

áva *nöstény* | *femella.*

aváj *anya* | *mater* R., abaj L., abá; * ävä C., abä B., abi' K.

ava-vél *mostoha anyja* | *noverca.*

* amä'len *mindenképen* | *omni modo* Bap.

*amä'l (*α*) *példa, minta* | *exemplum* (amäleš nalaš *például venni*) Bjk.

ámert (*σɪ*) *sas* | *aquila (falco chrysaetus).*

ambar (*α*) *lóistálló* | *stabulum, equile.*

araká (*σɪ*) *pálinka* | *vinum sublimatum* R.; **bor* | *vinum* B.

* arangaš, äräng̈äš *nőtelen* | *innuptus* C., arángïž *vőlegény* | *sponsus* B.

* ará *test* | *corpus* K., *személy* | *persona* Bthess. I, 2, 17., *arcz, kép* | *facies* Bapc. 4, 3.

*arátjamže *(veszszen a tested)* K.

*aráda *hús* | *caro* (?): a. χangá *hústábla* | *tabula carnea* Bk. II. 3, 3.

aralem *megőrizni, megmenteni* (jumo arale *isten ments!)* | *servare;* -ledem, ledelam *(fr.);* -laldam *megmenekedni* | *salvum evadere.*

*aral-*tökéletesedni, haladni* | *proficere (in re)* Bk. I, 15. 58.

arem *kölcsönvenni* | *mutuo sumere;* aredem *(fr.);* * ärem C.

árom : aromeš naľe *kölcsönvett, hitelbe vett* | *mutuo sumsit, in diem emit.*

árom (*στ*) : árom šudo *üröm fű* | *absinthium.*

är-: jir ärenet (*χalam*) *körülvevék* (a várost) | *circumdederunt, cinxerunt (urbem)* Bapc. 20, 8.

arčá (*στ*) *láda, skatulya* | *arca, capsa.*

* artem *rászállítani, hárítani (ex. neki — a keresztet* Bm.; *ránk — az ő vérét* Bap.), *rászabni* Bk. 1, 4, 6. | *inducere, inferre, obtrudere cui quid.*

arńá (*στ*) *hét* | *hebdomas;* *ärńä C., arńa B.

ruš-arńa *vasárnap* | *dies dominica,* iz-arńa *csütörtök* | *d. Jovis,* kug-arńa *péntek* | *d. Veneris.*

arńaš *hetes:* kok a. prejze *két hetes borju* | *vitulus 15 dierum.*

árva (*στ*) *az üres kalász* | *spica inanis;* *arbä' *pelyva* | *palea* B.

arlan (*στ*) *vakondok* | *talpa* R., arlánge V.

* árluk *szőlőgerezd, szőlő* | *uva* Bapc. 14, 18.

al (*α*) *erő, testi erő* | *robur.*

alán *erős* | *robustus.*

* ältema *beteg* | *aegrotus* Btim. II.

ala *talán* (NyK, III, 467.) | *fortasse.*

ala-kö *valaki* (NyK, III, 441) | *aliquis.*

* aľák (*στ*) : a. šüľeš *gonosz szellem* | *malus spiritus* Bep. 6, 12.

áľe (*α*) *még* | *etiamnunc;* *aľ *(vox cohortativa:* aľ kena = *menjünk* | *eamus)* B.

aľe-matke *mindeddig* | *hactenus.*

aľe-tugok *mégis* | *attamen, nihilominus.*

algá (*στ*) *fülönfüggő* | *inauris.*

egeľe *makk* | *glans quernea;* *eχelä C., egeľ Bl. 15, 16.

egerémše (*στ*) *pók* | *aranea.*

e. vod *pókháló* | *texta aranea.*

ej *jég* | *glacies* R., ij L., i, î C.

ejam (ajam) *úszni* | *natare,* ejedem *(fr.);* * iäm C., ijam B.

*in läkten *kiúszott* | *enatavit* Bap.

enker *csengetyű* | *tintinnabulum.*

e. juk šokta *cs. hallik.*

engež *szeder* | *rubus fruticosus;* * ingiž, engež C.

e. vondo *szedercserje.*

* engežä (*στ*) *váll, nyakszirt* | *humerus, pars humeri ad collum proxima* C., ingižá *váll* B.

engér *patak* | *rivus, fluvius* R., inïr L.; * änger C., anger B.

énger *horog* | *hamus* (kol e.); *änger C., ángïr B.

engerem *horgászni* | *hamo piscari;* * ängerem C.

engertem *támaszkodni, dülleszkedni vmire; bízni vkiben* | *niti, inniti cui rei; se acclinare ad quid; confidere.*

engertektem *támasztani, dülleszteni vmihez* | *acclinare ad quid.*

engdalam *ölelni* | *amplecti,* -ledem *(fr.);* * eltalam B.

engdaldeš *ölelet* | *quantum quis amplecti potest:* ik e. pu *egy ölelet fa.*

* ingem *megégni* | *aduri* K.

engdem *ég (tűz), süt (nap)* | *ardere:* tul *v.* keče engda; *ingdem *megégetni* | *adurere* K.

eške (iške), ške *(pronomen reflexivum: ipse);* * ške.

eškemem *magamat,* ešken dem *magadat etc.* (III, 445. 447.)

šket *magára való, egyedül való* | *solus, solitarius;* * *(cum suffixis pers.)* šketem *egymagam* | *ego solus etc.* B.

škedak *egymaga* | *solus.*

ešteráš, ešteráš *posztó* | *pannus laneus;* * šträš C.

eštem *tenni, csinálni* | *facere; szülni* | *parere* (ikšebem *gyermeket,* igem *kölyköt); érni, vmibe kerülni* | *valere, constare (ex. g.* ki oksam *egy pénzt);* eštedem, eštelam *(fr.);* lištem P.; * ištem.

eštektem *tétetni, csináltatni* | *faciendum curare;* * ištiktem K. B.

eštör *lábtekercs* (онучи, *láb körül tekert vászon v. posztódarab, harisnya helyett)* | *involucrum pedum, fasciae tibiales.*

* žep (*α*) *számadás* | *ratio reddenda* C. B.

žep-don *szerint, -rá nézve* | *secundum, habita ratione* B.

ežaplem *tisztelni* | *revereri* R., žaplem P.; * žeplem B., *számot adni* | *rationem reddere* C.

etengeče *tegnap* | *heri* R., tengéče P.; *tengéča B.

*edém (*στ*) *ember homo* B., *nem cseremisz ember* | *homo non čeremissus* C.; ajdeme R., ajdem P.

edem edemam *egymást* | *alius alium, se invicem* B.

edemen *idegen (másé)* | *alienus.*

eslék, eslók (*στ*) *sapka* | *pileolus.*

en *(adv. superlativum detotans):* en-pengede *legerősebb* | *firmissimus.*

eńát *talán, meglehet, hihetőleg, alkalmasint* | *fortasse, veri simile est, credi potest;* * ańat, ańet B. (ańat šanaš *kételkedni* | *dubitare* Bm. 21, 21)

eńanem (*στ*) *hinni, reményleni* | *credere, sperare;* -nedem *(fr.);* eńandarem *meggyőzni vkit persuadere cui quid;* -ndaredem *(fr.)* R.; inanem P.; *iń änem, ńänem C.; iń anem B.

eńanemaš *hit* | *fides.*

eńamle *hű, megbízható* | *fidelis.*

eńamser *meg nem bízható* | *infidus;* * iń ancer Bl.

éńer (*στ*) *nyereg* | *ephippium.*

-eńeg, -ńeg *(numeralia collectiva formans, cf.* NyK. III, 440.): kogeńeg *mind a ketto* | *ambo;* *kokońék B.

-eńeg, -ńeg *óta* | *inde a, inde ex.* samrökeńeg, iziń eg *fiatal, kicsi [koromjóta* | *a puero, a parvulo.*

épere *hiába | frustra* P.
* cfelem *fúni | spirare* C., ïflem B.
ïflen-šiväläša *ördögüző | exorcista* Bar.
er (*σr*) *reggel, reggeli idő | tempus matutinum* R., ir P. L.; * ir.
er-dene *reggel | mane.*
erla *holnap | cras*; * irlä' B.
ére (*σr*) *tiszta | purus*; * ire.
ere *(adv.)*, erénok *merőben, épen | omnino, prorsus.*
erenok *bizonyosan | certo.*
eriktem *tisztítani | purgare*; -ktedem, -ktelam *(fr.)*; -ktaldam *tisztulni | purgari*; * irektem C., iriktem, -ktaltam B.
ernem *tisztulni*, -nedem *(fr.)*, -naldam *kitisztulni | purum fieri.*
i'rsïr *tisztátalan | impurus* Bril.
erem *melegedni | calescere*; * irejem B.
erektem *meg-, föl- elegíteni | calefacere*, -ktölam *(fr.)*; * irejektem B.
érik (*σr*) *szabad akarat, szabadság | liberum arbitrium, libertas*; * irik B.
erikem puaš *nem kényszeríteni | arbitrium dare.*
erikle, erikán *szabad | liber*; * irikán B.
* iriklandarem *szabadítni | liberare* Bo.
érge *fiu | filius, puer* R., irgä L.; *ergä C., érga B.
erge-vél *mostoha fiu | privignus.*
* érgaluk *fiuság, fiui állapot | status pueri* Ba.
ertem (*σr*) *múlni, mellette elmenni | praeterire*; ertedem *(fr.)*; ertaldem *(dim.)*; ertarem *elmúlatni | degere, transigere (tempus)*; * ertem B.
*erten-geaš *elmúlni | praeterire, elabi* B.
érde *czomb | femur*; * ärde C., ärda Barc.
* erdä *bél (fa-bél) | medulla arboris* C.
erbeze *gyermek, fiatal | parvulus, puer, juvenis* R., ürbezä L.; *erbeze, irveze C., erbézä B.
* erbezä godšen *gyermekkorától fogva | a puero.* B.
* eltalam *ölelni | amplecti* B., *cf.* engdalam.
i *év | annus*; * i (î) C. B.
iaš *éves:* meńar iaš *hány éves | quot annorum*; * tegeń ijáš *ilyen éves | tot annos natus* Bm. 2, 16.
*i-tálik (év-idő) *esztendő | anni spatium, annus* Bar.
i-geče (év-nap) *idő, idők | tempora.*
ia *ördög | diabolus* R., ijá P.
ik *(num. adjectivum,* NyK. III, 436.) *egy | unus*; *.
ikvéreš *együtt, egybe | una, in unum*; * ikväreš.
ikanak (*pro:* ik-kanak) *egyszer | semel*; *.
ikana (ik-kana) *egykor | aliquando.*
ikte (iktet) *(num. substantivum* NyK. III, 436.) *egy, egyik |*

unus; *i'kta (iktat, iktït) B., iktä (iktät) C.

iktók *azonegy, egyenlő* | *unus et idem, aequus*; * B.

iktegeč *egyenként* | *singulatim, singuli*; *i'ktan-i'ktan B.

iktaže *egyvalamelyik, valamely* | *aliquis*: iktaž-vere *valahol* | *alicubi*; iktaž-gana *valamikor* | *aliquando*; * iktaža B.

i'ge *állatnak fia, kölyök, madárfi* | *pullus, catulus*; *i'ga *csibe* | *pullus gallinaceus* Bu. 28, 37., cib-ig-abä *anyatyúk* | *gallina mater* Bl.

igem eštaš *megkölykezni, megfiadzani* | *catulos parere, fetus edere.*

ikšebe *gyermek* | *infans* R., igïšuba L.; *i'kšiba B. — *cf.* šubo.

i'ške *ék (fejszenyélben, v. fahasításra)* | *cuneus.*

iže *csak (időről, Germ. erst)* | *modo, demum*; * ize C., i'že K.

it *(2. pers. sing. imper. verbi negativi)*; *.

itáj *hadd, megállj, várj* | *desiste, sine, mane!* B. K.

itra *tiszta* | *purus* P.; *iträ C.

itrajem *tisztítani* | *purgare* P., * iträjem C. B.

i'dem (στ) *szérű* | *area*; *ji'dem B.

i. peče *(szérűkerítés) szalmásudvar* | *area septa.*

is *takácsborda*, бердо | *pecten (textorius).*

isïr *meddő* | *sterilis* F. *iser Bhèb.

izäj, zäj *bátya; nagy bátya (az atyánál fiatalabb)* | *frater senior; patruus (patre junior)* R., izaj S.; *zä B. C., *cf.* kogo-za.

izi, izie *kis, kicsiny* | *parvus* R., izä L.; * izi'.

*izi korna *ösvény* | *semita* B.

iziš *egy kevés; keveset; kevésbé, alighogy, kicsi hija hogy* | *paullulum; paene, tantum non*; * izi'š B.

izemam *kisebbedni* | *minui*; izemedem *(fr.)*; * iziemam B.

izemdem *kisebbíteni* | *minuere.*

* iné *tehát* | *igitur* Bar.

indikše, indikš *kilencz* | *novem* R., indiše L.; *endeχše C., indekš B.

indikš-lu *kilenczven* | *nonaginta*; * endeχš-lu C., indekš-lu B.

indikšemese, indikšese *kilenczedik* | *nonus*; * endeχšeže C.

* ibešta *titkon* | *clam, occulte* B., ji'bešt Bar.

i'me *tíl, tűske* | *acus, spina*; * im, îm C. B.

i'me-šu *tűlfok* | *foramen acus*; ime-šuško keraš *tűlbe ölteni* | *in acum conjicere.*

ir (στ) *síkság, sivatag (hol nincs erdő)* | *planities, campus* R.

* ir *part* | *ripa* C.

i'rem *keresztlécz az ajtón* | *regula v. sera transversa (januae infixa).*

ilem *élni, lakni* | *vivere, habitare;* iledem *(fr.) itt-ott lakni* | *hic-illic habitare;* *iľem B., elem C., iľkalem *(fr.)* Bar.

ilemáš *lakóhely* | *domicilium;* *ilmäš *élet* | *vita* B.

iliš *élet* | *vita* R., i'likš P.

* iľeš, i'liž *ház, szoba* | *domus, cubiculum* B.

*iledema vär *lakatlan (puszta) hely* | *locus inhabitatus, desertus* B.

ilikša pu *élő fa* | *arbor* Bl.

iližam *megéledni* | *reviviscere;* ilž-, iliž- B.

ilištem, ilištarem *megéleszteni* | *in vitam revocare;* *ilištarem B.

iľänem *megeredni (ujra ültetett fa)* | *radicari.*

*ilätem *teremteni* | *creare;* ilätema *teremtett állat* | *creatura* Bjk., ilätemäš Bg. 6, 15. *id.*

* ilindarem *teremteni* | *creare;* Bkol.

ilem *kikészíteni (bőrt)* | *conficere (corium);* iledem *(fr.)*, ilaldam *(pass.)*

kovašt-iliče *bőrkészítő, timár* | *coriarius.*

ille *nyers* | *crudus.*

ok *(particula enclitica, voci, cui subjungitur, majorem vim addens; cf.* NyK. III, 467) *ugyan;* *.

ok, og *(3. pers. praes. ind. verbi negativi);* *ak.

ogol (*„non est“*) *post nomina positum* = *nem* | *non;* *ágal.

ogum, ogud, ogeš *etc. nem én, te, ő* (NyK. IV, 99); *ágam, ágat, ágeš.

okˇak (*στ*) *sánta* | *claudus;* *akšak.

okšaklem *sántítani* | *claudicare;* *akšaklem.

óktem: mun' o. *tojás sárgája* | *luteum ovi.*

oksá (*στ*) *pénz; félkopéka* (ig-oksa) | *pecunia; dimidia kopeika;* *.

*óχïr *üres (holmi nélkül)* | *inanis atque nudus* B.

oj, åj *szó, beszéd* | *sermo.*

ojočo *beszédes* | *loquax.*

ojar (*στ*) *derül; hőség* | *serenus; fervor solis, aestus;* *ajár *derül idő* | *serenum* C. B.

ojarem *kiderülni* | *disserenascere,* -redem *(fr.);* *ajarem C.

ojem *ijedni* | *perterreri.*

ojuktarem *ijeszteni* | *perterrere.*

ójgo (*στ*) *szomorúság, bánat, aggodalom* | *moeror, tristitia, sollicitudo* R. P.; *ojχo C., ojχa B.

ojgán *szomorú* | *moestus, tristis.*

ojgurem *szomorkodni, bánkodni, aggódni* | *moerere, sollicitum esse* R., ojgorem P.; *ojχorem C., ojχrem B.

ojgörmaš *szomoruság* | *moeror, tristitia.*

*ojχraktem *szomorítani* | *contristare* B.

ojrem (*στ*) *elválasztani* | *sejun-

gere; orkalem *(fr.);* ojraldam *elválni | sejungi;* *ajerem C., ajirem, ajrem B.

orĭem *szétválni, eloszlani | discedere, dissipari;* * ajirlem B.

orĭemaš *oszlás | discessus.*

ong *mell | pectus;* *.

vüt ong *hullám | fluctus.*

* kuruk óngeš *a hegyen | in monte* Bм. 18, 12.

ónga *deszka, tábla | assis, tabula;* * anga C., χánga B. (ónga Bк.)

ongarem (στ) *hangolni (húrokat) | fides accommodare.*

ongo *fül (edénynek füle) | ansa.*

onglaš *áll | mentum* R., unglaš S.

o. lu *állcsont | maxilla.*

tovar o. *fejsze-nyak | asciae collum.*

óšo *fehér | albus;* * oša C., oš B.

ošemam *fehéredni | albescere,* ošemedem *(fr.).*

ošemdem *fehéríteni | dealbare;* -mdedem *(fr.);* -mdektem *(eff.);* * ošemdem B.

ošalge, ošo-gaṅe *fehéres | albidus.*

oškedem *lépni | gradi;* -daldem *(dim.);* *aškedäm C., ašked- B.; -dektem *(eff.)* Bв.

* ašked-tolaš, a. -miaš *hozzálépni, odalépni | aggredi, accedere* B.

óšno *ezelőtt, előbb | antehac, prius (cf.* onχol) R., óχno P.

ošnorak *előbb | prius.*

ošnók *régen | pridem.*

ošnosen *régóta | jam diu.*

ošnoso *előbbi | prior, superior.*

ošmá *homok, fövény | arena* R., ušma L.; *ošmá.

ošman *homokos | arenosus.*

óžo *mén, csödör | equus mas, e. admissarius;* * óža.

* ota (στ) *sziget | insula* C.

otoza: vüt otoza *hólyag (a kézen) | pustula.*

*otiʻka *hinta,* качель | *oscillum (Schaukel)* K.

odorem *vakarni, gerebélni, evezni | radere, pectine verrere, remigare;* -ralam *(mt.),* -rkalem *(fr.);* * odorem C.

* odolam *imádni, megimádni | adorare* C. B.

osal (στ) *rossz, rút | malus, deformis* R., usal L.

osalemam *rosszúlni | corrumpi;* -lemdem *megrosszítani | deterius facere, depravare.*

ozá (π) *kereskedő; házigazda | mercator; pater familias, herus;* * χozá B.

o. vate *háziasszony | mater familias, hera.*

ań: ańés *előre | prorsum* (mingéšańéš *előre-hátra | rursumprorsum)* Bжк.

ona (στ) R.; * χaná *ágak, veszszők | rami, virgae* B.

onala *sűrű bokrok | virgulta, fruticetum.*

oṅo *ip | socer.*

oṅiška *sógor (feleség bátyja) |*

frater senior uxoris; * oneškä C.

* oňaka *ángy* | *glos senior* C.

onžol, onžul (onžul) *elülvaló, elötte való, vminek eleje* | *anticus, pars antica* (onžul pů *elöfog* | *dens prior*); *harmad (év, nap)*: onžul keče *tegnapelött* | *nudius tertius*; * ánzal (anzal-geže C.)

onžolno *(locat.) elül; elött* | *in fronte; ante, coram* R., ónzolno P.; * ánzalna.

onžolnoso *elülsö* | *anticus, prior.*

onžok *(lat.) elöre; elé* | *prorsum, protenus; ad, in conspectum cujus* R., onzolku L.; * ánzaka.

onžukeš *jövöre* | *in posterum, posthac*; onžukšom *jövöben, ezentúl* | *postero tempore*; * ánzak keča *következö nap* | *dies posterus, insequens* Bl.

* anzakaláluk *(elörevalóság) jövendö* | *tempus futurum* B.

onžüč *(abl.) elülröl; elöl* | *a parte antica; e conspectu cujus* R., ónzoc P.; * ánzac, -cen.

onžem *nézni; valamire fölügyelni, nevelni (gyermeket)* | *intueri, spectare; praefectum esse cui rei; educare (liberos)*; -žoldam *körülnézni* | *circumspicere*; onžalam *(mt.) tekinteni, pillantani* | *oculos conjicere in rem*; -žaledem *(fr.)*; * anžem C., anžem, anžalam B.

onžuš *(fölügyelés, igazgatás)*: kugožan o. *birodalom* | *imperium*; ola o. *kormányzóság* | *gubernium.*

onžuktem, onžoktem *mutatni* | *ostendere*; -ktolam *(fr.)*; *anžektem C., anžaktem B.

onžaluktem *megpillantatni valamit* | *conspiciendum curare.*

onžukiüktem *megmutattatni* | *ostendendum curare.*

óndak *korán* | *mature*; ondakrák *korább* | *maturius.*

optem *rákni, rárakni* (vüt o. *vizet önteni*), *rávetni* | *imponere, injicere*; optalam *(mt.)*; -ledem *(fr.)*; * optem, optal-.

optoš *kivetett tör* | *laqueus*; * óptïš Br.

optem *ugatni* | *latrare*; opteštam *(fr.)*; optaldem *(mt.)*; * optem C.

* oba *ip* | *socer* B.

ovarem *földagadni, fölfuvalkodni; kibuzogni, kifutni (fövö leves, tej)* | *intumescere, inflari, ebullire*; ovarme šürgö *földuzzadt kép* | *facies inflata.*

ovartem *földuzzasztani, fölfúni (ex. šever dudát)* | *inflare*; puen o. *fölfúni* | *sufflare.*

*ovaška (σz) *nös, férj* | *nuptus, maritus* C.

om *(praes. verbi negativi, cf.* NyK. IV, 95.); * am.

praet. ežem; * šim B., šem C.

conj. eńem; * ińem B., enem C.

imp. it, ida; * B. C.

omakš *gunyhó* | *casa, tugurium;* * amáš B.

omasá *ajtó* | *janua;* * amasa C. B.

omartá (*σr*) *fatőke* | *truncus arboris.*

mükš o. *méhkas* | *alvus apium.*

ómo *álom* | *somnus* R., uma L.; *om.

omučo *álmos, alunni szerető* | *somniculosus.*

ómun *álomlátás* | *somnium;* * óman B.

omeštam *álmában beszéllni* | *in somno loqui;* * omeštäm *ásítozni* | *oscitare* C.

umalem *aludni* | *dormire* L.; * amalem.

ómuž (*σr*) *nád* | *calamus, arundo;* * ámïš Bapc.

or *józan* | *sobrius* P.; * ar C., ára B.

or-vuján *józanfejű, józan* P.

* or *sáncz, palánk* | *vallum* Bl. 19, 43, *árok* | *fossa* S.

orá *rakás, halmaz (élettelen tárgy)* | *strues, cumulus;* * ará C., *csoport, sor* | *caterva, agmen* B.

orá-šenga *légy* | *musca;* * arašengä C.

*arán-arán *csoportonként* | *catervatim* B.

oralem *fölhalmozni* | *accumulare.*

oravá (*σr*) *kerék; szekér* | *rota; currus;* * aravá C. B., arabá K.

o. ter *szekér* | *currus.*

oralde *épület* | *aedificium.*

* ára *harag, düh* | *ira, furor* Br.

orem *megveszekedni* | *in rabiem agi, furore incendi;* oredem *(fr.);* * orem, arem B.

oršo pi *veszett kutya* | *canis rabidus.*

orem (*σr*) *utcza* | *platea.*

orol (*σr*) *őr* | *custos, excubitor* R., uroul L.; *.

* oróla-vaštaltïš *őrváltás* | *permutatio excubiarum* B.

orolem *strázsálni, őrt állni, őrizni* | *excubias agere, custodire;* -ledem *(fr.);* * orolem.

orugem *varrni* | *suere;* oruguštam, ruguštam *(fr.);* * orgem C., urgem B.

orugoš *varrás* | *sutura.*

vorugem *ruha* | *vestis* R., vurgém P.; * vurgem C. B.

orša *sörény* | *juba;* * arža C.

ort *kakas-sarkantyú* | *calcar galli.*

orďing *menyecske* | *femina juvenis, recens nupta.*

orválde *a ruhának alsó része, szegély* | *pars vestis inferior, imus margo vestis.*

o. jer *himzés az ing alján* | *pictura acu facta (in margine indusii).*

orlem *szidni, gyalázni, káromolni* | *conviciari, maledicere, exsecrari;* * C., orlem *v.* orlandarem B.

orlomaš *szidás, káromlás* | *maledictio, imprecatio;* * orlmaš B.

órluk (*σr*) *nyomoruság* | *miseria:*

orlukeš verešten *nyomorúságba esett* | *in miseriam incidit* R., órlok P.; * órluk Bar.

* orlukán *nyomorú, szegény* | *miser, egenus* B.

ola (*στ*) *tarka* | *discolor, coloris varii.*

olangam *tarkúlni* | *discolorem fieri*, -ngedem *(fr.)*

olangdem, olalem *tarkítni* | *variegare*; -ngdedem *(fr.)*

olá (*α*) *város* | *urbs* R., ula L.; * alá.

* alániš *város, (városi kerület?)* | *urbs (territorium urbis?)* Bar.

olase(jing) *városbeli (ember)* | *oppidanus.*

*oľa *hús* | *caro* C., olá Bar.

olaša *(herélt) ló* | *equus (castratus)*; * alašá B.

oľan (*στ*) *lassan* | *lente*; * oľén B.

olánge (*στ*) *stigér* | *perca fluviatilis*; * alanga C.

oľem *beszéllni* | *loqui*; oľedem *beszéllgetni (fr.)*

oľemaš *beszéd* | *loquela, sermo.*

olom (ålom) (*στ*) *szalma* | *stramentum*; * ólom Ba.

olom-bal *lócza a szobafal hosszában* | *scamnum longum (ad parietem cubiculi)*; *cf.* olmo.

olug (*στ*) *rét* | *pratum*; * álak C. B.

oldalem (*στ*) *csalni, megcsalni* | *fallere, fraudare*; oldalaldam *megcsalódni* | *falli*; * altalem C. B., altalaltam B.

oldalmo, oldalčik *család* | *fraus.*

* altánzak liaš *megbotránkozni* | *scandalizari* B.

oldem *fűtni* | *calefacere*, -dolam *(fr.)*; * oltem C. B.

tulom o. *tüzet csinálni, befűteni* | *ignem facere, accendere.*

olno *menyasszonyi díj (kalïm)* | *pretium, quo sponsa emitur.*

olmá (ålmá) (*στ*) *alma* | *pomum*; * olmá.

olmo *ülő v. fekvőhely* | *locus, quo quis sedet v. cubat.*

tul o. *tűzhely* | *focus*, veńer o. *szövőszék* | *jugum textorium.*

* olmanga (olm-anga) *lócza* | *scamnum* C.

olmeš *(postp.) helyébe, helyett* | *loco.*

* olmud-, olmed-: olmudmaš, olmedmaš *ékesség* | *ornatus* Bp. I.

olmuktem *kijavítani, megigazítani* | *reficere, reparare*, -ktaldam *(pass.)*; * olmaktem C., olmuktem, olmaktem *(item: ékesíteni* | *ornare)* B.

önglem (*στ*) *érteni* | *intelligere* R., umolem *érezni* | *sentire* P.; * unglem *érteni* B.

öngöldarem *magyarázni* | *interpretari*; * unguldarem, unglandarem B.

* öčertem *csikorgatni* | *stridorem edere:* püm öčert pïrlaš *fogát csikorgatni* | *dentibus frendere* B.

önde (*στ*) *már* | *jam* R., indé P.; * ïndé B.

öpkalem (*στ*) *vmin zúgolódni, dörmögni, bosszankodni* | *aegre ferre, fremere, stomachari*; * öpkälem B.

* it öpkälä miṅim *ne panaszkodjál rám* | *ne conquerere de me* K.

övertem (*στ*) *örülni* | *gaudere, laetari*; -telam, -tedem *(fr.)* R.; übürtem P.; * ibïrtem B.

* ibïrtaktem, -tektem *örvendeztetni* | *cui gaudium afferre* B.

ömṅe *ló* | *equus* R., imṅä L.; *i'mni C. B.

ömṅen *lóháton* | *equo (vehi)*; * i'mnin.

öram *csodálkozni* | *mirari*; * *megijedni* | *perturbari, perterreri* B.

ö'rmö *csodálatos* | *mirus*; örmaš *v.* örmö paša *csuda, csuda dolog* | *res mira.*

* örektem *ámulásba hozni* | *obstupefacere* B.

ören (*στ*) *író* | *lac dilutius ex confecto butyro reliquum.*

öröš *bajusz* | *mystax.*

örkanem (*στ*) *hivalkodni* | *otiari, segne otium terere*, -nedem *(fr.)*; -naldem *(dim.)*; * örkänem C., örkanem Br.

örtöž *oldal*; *félreeső, idegen, ismeretlen* | *latus*; *remotus, externus, ignotus* R., ö'rdüž P.; * ördež *oldal* | *latus* C., ö'rdïž B.

ö. lu *oldalborda* | *costa*; ö. jing *idegen ember* | *homo externus* (ördïž edem B.); ö. aul *meszsze, ismeretlen falu* | *pagus longe remotus, ignotus.*

örtösö *oldalt eső, oldali* | *a latere situs.*

örtöštö *(loc.) a latere*; * ördeštä C.

örtöžeš, örtöškö *(lat.) oldalra, félre* | *ad latus (abire)*; * ördeškä C.

örtöžgeč *(abl.) oldalról* | *a latere*; *ördešgic C.

* ördïžlanem *félremaradni, idegenkedni* | *secedere, animo averso esse.*

örtṅel, örtṅer *nyereg* | *ephippium* C.

örza *hársból font nagy lisztkosár* | *corbis farinaria e libro confecta.*

örza, erza *kék* | *caeruleus.*

örzangam *kékülni* | *caeruleum fieri*, -ngedem *(fr.)*

örzangdem *kékítni* | *caeruleum facere*, -ngdedem *(fr.)*

ua *fűz* | *salix arenaria*; *C.

jokšar ua *kecskefűz* | *salix capraea.*

uala *füzes* | *salicetum.*

* uanem *(c. dat.) benne bízni, reményleni* | *confidere, sperare* B. K.

uo *új* | *novus, recens*; * û C., u B.

* úgïc *ujból, ujra* | *denuo* B. K.

uemam *megujúlni* | *novari, renovari*, uemedem *(fr.)*

uemdem *megujítani* | *renovare*, uemdelam *(fr.)*.

úke *nincsen; nem* (= *Germ. nein* NyK. IV, 100) | *non est, deest; non*; * úke, úka B.

uke-gen *külömben* | *sin minus, sin aliter*.

* úka: úkaža-gïcen *abból a mije nincs* | *ex eo quod non habet* Bk. II. 8, 12.

ukán: u. edem *kinek nincs semmije* | *qui nihil habet* Bk. II. 8, 15.

ukš *ág* [*ramus* R., ukïš L.; * ukš C., ukša B.

ukšinžam *okádni* | *vomere*; -nžedem *(fr.)*; * úkšecma *okádás* | *vomitus* B.

uguršo (mükš) *fiatal, egyéves (méhek)* | *novellus, unius anni (apes)*.

ungor pü *zápfog* | *dens molaris*.

uš *ész, emlékezet* | *mens, memoria*; * oš C., uš B. (aš Bap. 10, 4)

ušešem vozo *eszembe (esett) jutott* | *mihi in mentem venit, incidit*.

ušán *eszes, okos, bölcs* | *prudens, sapiens*.

uštumo *esztelen* | *demens*; *uštema B.

*ušluk *bölcseség, okosság* | *sapientia, prudentia*.

ušeštarem *oktatni* | *docere, instituere* P.

ušem (*σr*) *egyesítni* | *conjungere*: voľukem ikverež u. *a marhát összehajtani* | *pecus in unum compellere*.

ušnem *egyesülni* | *se conjungere*.

ušnomaš *egyesülés* | *conjunctio*.

* uštarem *egyesíteni, hozzácsatolni* | *conjungere, addere* B.

* ušlanem *egyesülni, hozzácsatlakozni* | *se con- v. adjungere* Bap.

* ušlandarem *egyesíteni, hozzácsatolni* | *con-, adjungere*.

uškál, škal *tehén* | *vacca*; *škal C. K.

uštam *ásítni* | *oscitare*, -tedem *(fr.)*

úštoš *verszt* (верста) | *stadium Russicum*; * úštaš, úštïš.

ušmá *száj* | *os (oris)*; *šma *v.* šmaraž *(szájlyuk)* C. B.

ušmén (*σr*) *retek* | *raphanus*.

jokšar u. *vörös répa* | *beta nigra*.

užam *látni* | *videre*; užedem *(fr.)*; * užam.

užon ogket *(nem láthat) irigyel* | *invidet*; * užen ak kert B.

užon kettemaš *irigység* | *invidia*.

* užaktem *láttatni* | *videndum dare*.

užárge *zöld* | *viridis*; * žarga C.

užargem, užargeman *zöldülni* | *virescere*.

užartem, užargemdem *zöldíteni* | *viridem facere*.

(užá *ár* | *pretium*), ža F.

užalem *eladni* | *vendere*; * vušalem C., vužalem B.

žalkalem, žaledem *(fr.)*

užalšašluk *eladni való, eladó* | *venalis*.

užgá *bunda* | *pallium pelliceum*; *žga C.

uťa *ajtó* | *janua* L.

utarem (στ) *megszabadítni*, *megmenteni* ⌉ *liberare*, *servare*; * K., atarem B.

úto (στ) *fölös* | *abundans*, *superfluus*; * úta C., *egyebeknél több*; *kamat* | *plus*; *fenus*, *usura* B.

utem *fölös lenni* | *abundare*, *superesse* R. P.: utemeške *mértéken túl* | *supra modum* P.

* uteštam *megnövekedni* | *increscere* Br.

* utemdem *növeszteni* | *augere* Bk. II.

utlá *több*, *többet*; *sokkal* | *plus*; *multo* (*c. comp.*); utlarák *több*, *többet*, *többnyire* | *plus*, *plerumque*; *.

utlem *megmenekedni*, *szabadulni* | *salvum*, *liberum evadere*; -ledem (*fr.*); * utlem, atlem Bl.

udur *földvakaró* | *rastrum*.

uduralam *vakarni* (*körömmel*) | *scabere*, *scalpere*, -rkalem (*fr.*), -raldam *vakaródzni* | *se perfricare*, *cf.* odorem; * udurkalem *aggódni* | *sollicitum esse* (*cf. fülét vakarni*) K.

* udralmaš *vonás* | *linea* B.

* udralam *jelt adni*, *inteni* | *signum dare*, *nutu significare* Bl. 4. 7. K.

uzaktarem (στ) *elkísérni* | *comitari*, *deducere*.

úzo *hím* | *mas*, *masculus*; * óza Bl.

uná (στ) *vendég* | *hospes*, *conviva*; * χana, χna C., χuná B.

unálok *vendégség* | *hospitium*: unalokeš kajaš *v.-be menni* | *hospitium*, *convivium inire*.

* χunalem *vendégeskedni* | *convivio interesse*.

unalïktem *megvendégelni* | *hospitio*, *convivio excipere* P.

úndur (στ) *hód* | *castor*.

úndula *poloska* | *cimex*.

úver (α) *hír*, *tudósítás* | *nuncius* (*Nachricht*); * ubér B.

* uberlem, uberlandarem *hírdetni* | *nnnciare* B.

umur, umor (στ) *csendes* (*idő*, *víz*) | *tranquillus*, *placidus*.

umurlanem *megcsendesedni* (*ex. szél*) | *consedari*.

umula (στ) *komló* | *humulus lupulus*; *omala, omla, umla C.

úmdo *nyárs* | *veru*.

umbál *túlvaló*, *túlsó rész* | *ulterior*, *ulterior pars*; * B.

* u. sirä *túlsó part* | *ripa ulterior* B.

umbálne (*loc.*) *túl*; *n-túl* | *ultra*; *trans*; * umbálna B.

umbáke, umbák (*lat.*) *túl*, *túlra* | *in partem ulteriorem*; *umbáka B.

* umbécen *túlnan*, *-n túlról* | *ex parte ulteriore* B. K.

ur *evet*, *kopéka* | *sciurus*; *kopeika*; *.

lur, luraš (lu-ur, lu-uraš) *tíz kopékás* | *numus denarius* (*10 kop.*); * luráš Bl.

ig-ur, kog-ur *egy, két kópéka;* *kók-ur Bl.

* vislur *fél rúbel | dimidius rublus (50 kop.)* K.

šüdör (šüdö-ur) *rúbel*, рубль *(100 kop.)*

ur- *elszakitódni, elsodortatni (föld a víztől) | avelli, abrumpi (ex. terra impetu fluminis).*

uruktarem *elszakítni, elsodorni (földet a víz) | avellere, abrumpere.*

* urdem *eltartani, megóvni | sustentare, conservare* B.; *tartóztatni | retinere* Bl.

urs (*στ*) *aczél | chalybs;* * urus, urs C.

* urbal- *keverni, elegyíteni | miscere* B.; *cf.* varem.

úrman *gyarapodás | incrementum.*

urmužam *vonyítani (kutya) | ululare*, -žedem *(fr.)*, -žaldem *(mt., dim.);* * urmožam C.

úrluk (*στ*) *mag, vetőmag; nemzedék | semen; progenies, stirps.*

úla *előfogat, fris ló | equi curru juncti, equi mutati.*

ulák (*στ*) *magában való, magányos; csendes, rejtett hely | solus; locus ab arbitris remotus (ex. g.* ulakeš kaena); * olák vär B.

ulam *vagyok | sum;* * ulam, ïlam B., olam C.

praet. eïem *valék | eram*, eïe *vala | erat* R., iïe P.; * iïe B., oïe C.

* úla: úlaža-gïcen *abból a mije van | ex eo quod habet* Bk. II. 8, 11.

ulán: piš u. liaš *bővölködni | abundare* Bk. II. 9, 8.

* ult-: odolen ultenet *imádkozásban voltak | in precatione occupati erant* Bap. 1, 14. *cf.* jumuldem.

ultemáš *imádság | precatio, preces* Bapc. 5,8.

ulmu (*στ*) *férj, ur[-am] | maritus, dominus* L. S.

ü *vaj, olaj | butyrum, oleum;* *ü C., ü B.

škal-ü *tehénvaj | butyrum*, pu-ü *faolaj | olivum.*

üngö *bagoly | bubo;* * *üngä* C.

üngürčük *lassu, buta | tardus, stupidus.*

üngürčükemam *megbutúlni | stupidum fieri.*

üngše *csendes, békés | placidus, mitis* R., ünšö P.

üngšemdem *kibékíteni | placare.*

üčažem *veszekedni | contendere, altercari;* * vicašem B.

* üš *kalapács | malleus* C.

üšandarem *nyugtalanítni, háborgatni | inquietare, turbare.*

* üškurem *fölindítani, fölingerelni | irritare, lacessere* Bap.

üšküž *bika | taurus;* * üšküš C., üšküž *tulok | juvencus* B.

vusko ü. *ökör | bos.*

üštam *törülni, seperni | abstergere, scopis verrere*, -tedem *(fr.);* *ištäläm C., ištïlam *megtörülni | extergere* B.

šürg' ü. *arczát megtörülni*, pört ü. *szobát seperni.*

üštö *öv* | *cingulum, zoña* R., uštï L.; * ište, ešte C., i'šta B.

* štövär *derék (öv-hely)* | *lumbus* C.

* ištal- *övezni* | *cingere*: ištam istalaš *az övet fölkötni* | *succingi* Bl. (štïm štal- Bapc. 1, 13.)

üžam *hívni* | *vocare, advocare;* * üzäm C., üžam B.

üžüktem *meghivatni* | *invitare* P.

üžalanem *megvedleni* | *plumas mutare.*

üdem *vetni* | *serere*, üdedem *(fr.)* R., vüdem L.; * üdem.

üdür *leány* | *filia, puella* R., vüdür L; * eder, idir C., idïr B.

üdüramaš *asszony* | *mulier;* * ederämäš C., idrämäš, idïremäš B.

üdür-vél *mostoha leány* | *privigna.*

üzgár, üžgar *szerszám, eszközök, holmi* | *instrumenta, utensilia, vasa;* * žgar *holmik* Bap.

ömńe ü. *lószerszám* | *heleium;* vočko ü. *konyhaszerek* | *vasa coquinaria.*

ünǯülük *fejjel lefelé* | *capite deorsum verso* (šolgaš *állni*, sakaš *akasztani*).

üp *haj* | *crinis;* * ûp C., üp *haj, hajszál* | *capillus, pilus* B.

üpońem porkó *hajfonadék* | *crinis plexus (Zopf), cf.* punem.

üpš *szag* | *odor* R., upïš L.; * üpš.

üpšán *szagos* | *olens.*

üpšem *szaglani (szaglik)* | *olere,* -šedem *(fr.);* -šaldam *mindenütt szaglani* | *ubique olere;* * üpšem B.

üpšinžam *szagolni vmit* | *olfacere,* -žedem *(fr.)* R., üpšinzam S.

üvürä *szúnyog* | *culex.*

ümä': ümä'šte *taval* | *anno superiore; a minap* | *nuper* Rcsm. 702.

ümäsen, ümäštegeč *taval óta* | *inde ab anno superiore.*

ümäse *tavali* | *anni superioris.*

ümür (*α*) *élet, élet ideje* | *aetas.*

ümürdömö *örökkévaló* | *aeternus.*

ümülükš *v.* ümülkä, ümül *árnyék* | *umbra;* * emelkä C., i'mil *árnyék*, imi'lka *árnykép, kísértet* | *simulacrum vanum, species* B.

ümülükšte šinžaš *az árnyékban ülni* | *in umbra sedere.*

ümülükšän *árnyékos* | *umbrosus.*

ümbäl *fölszíne vminek* | *superficies.*

ümbälne *(loc.) fölszínen* | *in superficie* R., umbálne P.

ümbälan, ümbäk *fölszínre* | *in superficiem* R., umbalan P.

ümbäč *fölszínről* | *e superficie.*

ül *vminek alja* | *pars inferior.*

ülöl *alulvaló* (ü. vuj *alsó vég)* | *inferior.*

ülnö *(loc.) alul, lent* | *subter, infra;* * ülnä C.

ülnösö *alsó, alulsó* | *inferior, imus;* * ülnša B.

ülä'n *(lat.) alá, le|deorsum.*
ülük, ülükö *le, lefelé|deorsum;* *ülka B., ülkä C.; ülkók *aljáig|ad imum* B., ülkilärák *lejebb|inferius* Bl.
ülüč *alulról|ab inferiore parte, ab imo;* *ülec C., üłec, -cen K.
kaek, kaik (στ) *madár; vad|avis; fera;* *kek.
čodera kaek *vad, erdei vad|fera silvestris.*
kauńo *szövetséges, társ, barát; barátság | socius, amicus; amicitia, foedus* R., kauńe S.
meńen kauńem *szövetségesem|mihi foedere junctus.*
kauńo liaš *szövetkezni | foedus facere,* kauńom eštaš *barátságot kötni|amicitiam inire.*
*kakłaká *görbe, ravasz|curvus, callidus, versutus:* k. šamak *ravaszság|callide dictum, dolus* B., k. korna *görbe út|via curva* Bl.
*kagak *horog|hamus, uncus* C.
kágaz (α) *papiros|charta, ch. lintea.*
kágar, káger (στ) *görbe|curvus.*
kagergem *görbedni, görbülni|incurvari;* -rgedem, -rgelam *(fr.).*
kagertem *görbíteni|incurvare;* -tedem *(fr.)*
kajem *menni, elmenni|ire, abire; (praemisso gerundio = el Hungaricum, verbis appositum, cf.* NyK. IV, 88.); kajedem *(fr.);* *kejem.
*marlan keaš *férjhez menni|nubere cui* B.
kaektem *menetni vkit|abire facere, abigere.*
*kajic (στ) *olló|forfex* C.
kanga *sovány (állat) | macer (pecus)* F.
kače (στ) *völegény|sponsus.*
kackižam: *viszketést érezni|sentire pruritum* K.
kaška (στ) *tönk (eldőlt fa az erdőben, a víztől vitt fa) | arbor subversa, v. torrente abrepta;* *käškä *karó | palus (-li)* C.
*käškä *epe|fel* C. *(cf.* šekš).
*kaške *savanyú|acidus* C.
*kaškem *savanyodni | acescere* C. *[tua.*
kášta *mestergerenda|trabs perpe-*
katem *leszakítni, letörni|avellere, defringere (ex.* izišok kindem *egy kis kenyeret);* katkalem *(fr.)*
kátek *töredék, letört vmi|avulsum quid, frustum.*
katlem *szakadni, törődni|praefringi:* telže katlá *a hold fogy|luna decrescit.*
kas (στ) *este|vesper* R., kač L.
keče k. lieš *a nap lemenőben van|vesperascit.*
kas-tene *estvel|vesperi.*
kasarem (sulukom) *meggyónni|confiteri (sacerdoti peccata)* P.; *kesärem Bar.
kasaremaš *bűnbánat|poenitentia (peccatorum)* P.

káze (στ) *kecskebak, kecske* | *caper, capra*; * kesä C. B.
k. tagá *kecskebak* | *caper.*
kana, kanák (gana) *-szor, -szer, ex.* ikana (*i. e.* ik-kana) *egyszer* | *semel*, ves-kana *másodszor* | *secunda vice*, nil-gana *négyszer* | *quater*, kumuso-g. *harmadszor* | *tertia vice etc.*; * kanák B., kana, gana (känä, gänä), känäk *etc.* C.
ikanašte *egyszerre* | *subito.*
kanem (στ) *pihenni, megpihenni* | *requiescere*; -nedem *(fr.)*; känem C. B., känaltam Bap.
* känaktem, känektem, kändarem *megnyugtatni* | *tranquillare* B.
* kängäš (στ) *tanács* | *consilium* C.
* kängäšem *tanácsolni* | *consilium dare* C., *tanakodni, megitélni* | *consiliari, deliberare, judicare* B.
kandakše, kandakš *nyolcz* | *octo*; * kändäχše C., kandakš B.
kandakš-lu *nyolczvan* | *octaginta.*
kandakšemese -kšese *nyolczadik* | *octavus*; * kandakša B. (kandakšánïša Bp. II, 2, 5.) kändäχšeže C.
kándo vuj *kék virág a gabonában* | *flos caeruleus in frugibus (cyanus).*
kandrá (στ) *kötél* | *restis, funiculus.*
kap *test, termet* | *corpus, statura*; * käp B.
kugo kapán (ömńe) *nagy, magas (ló)* | *magnae staturae.*
küžgö kapan *nagytestü, vastag* | *corpulentus.*
kapká (στ) *kapu* | *porta*; * χapká B., kapka C.
kapčák *négyszögü függögallér (a nők* mežer-*jén)* | *galerus quadratus dependens.*
* käpšiltem *lánczolni, lánczra verni* | *catenis vincire.*
kapla, kaplák *mindenütt* | *ubique.*
pasu kapla kaešna *mindenütt mentünk az egész mezőn (mező szerte)* | *totum agrum permeavimus.*
kava *gyomor* | *stomachus.*
kávan (στ) *asztag* | *acervus (foeni)*; * kävän C.
šurno kavan *gabna asztag* | *acervus frumenti.*
* kaval, jal-gaval *sark, lábsark* | *calx pedis* C., kavál B.
* kar- *enni* | *edere, comedere* B.
* karte iľaš *böjtölni* | *jejunare*; karm šon *megéhezett* | *esurit.*
kárma *evés, étel* | *esus, cibus.* [B.
cicam karša *csecsszopó* | *lactens*
kara: k. vondo *keresztpálcza a* kogo vuj vondo-*n*, *melylyel ezt fölcsavarják* | *baculus transversus, quo* k. v. vondo *torquetur (cf.* vondo).
karatan (στ) *barát, szerzetes* | *monachus.*
karas (στ) *méz-lép* | *favus*; *kärä'š (mükš k.) Bl.
* kä'rïš, kärš *(instrumentum musicum) hegedü* | *violina* Bl. 7,32., гусли Bk. I. 14, 7. Bapc.

* kargaš *héj, kéreg* | *cortex* C.

kárše *haris* | *rallus crex.*

karneštam (*στ*) *nyujtózni* | *pandiculari*; -štedem *(fr.)*

kalasem (*στ*) *mondani* | *dicere*, -skalem *(fr.)*; * kelesem C. B., keleskalem *(fr.)* Bl.

kálok, kálak, kálek (*α*) *nép* | *populus*; * χálak B.

kalda *kis négyszögű bőrzacskó, melyet az öven hordanak (tűzszerszám, pipa, pénz stb. számára)* | *sacellus coriaceus, in cingulo gestatus.*

* kalpák (*στ*) *sisak* | *galea* Ber. 6, 17. kirtni-kolpák *(vas-kalap)* Bthkss. I. 5, 8.

-ke, -ge *-ostúl, -estúl* | *una cum*; *-ge.

kekerek *taréj (kakasé)* | *crista (galli).*

kečalam, kačalam *keresni* | *quaerere, inquirere*; -lędem, -ldolam *(fr.)* R., kičalam P.; *kičäläm C. K., kičälam B.

keče *nap* | *sol, dies*; *keča B., kežе C.

k. volgodo *napvilág* | *lux solis.*

k. lekmaš *napkelet* | *oriens*; *k. ültma mongïr B.

k. šečmaš *napnyugat* | *occidens*

k. val (keč val) *dél* | *meridies*, k.-valom *nappal* | *luce, interdiu*; *keče-vä'l *dél, nappal* | *meridies, lux* B.

kečen, keceńok *mindennap* | *quotidie.*

kečán *verőfényes* | *apricus*; kečán ogol *borús* | *nubilus.*

kečaš: kum. k. (parem) *három napos (ünnep)* | *trium dierum (festum).*

kečem *függni, lógni* | *pendēre*; *. kečaldam *odaakasztódni* | *suspendi*; * kečaltam (kečalten tïdan šüješ *nyakába borult* | *in cervicem ejus invasit* Bl. 15, 20.) *függődni, odaragadni* | *pendēre, inhaerescere.*

kečektem *függeszteni, fölakasztani* | *suspendere* C.

kečemäš *függöny* | *velum, aulaeum* B.

kečkem *befogni (lovat)* | *curru jungere (equum)*; kečkedem *(fr.)*

* kickiktem *igába fogni* | *in jugum adigere* Bk. II.

kečkerem (*στ*) *kiáltani, kiabálni hívni* | *clamare, vocare*; -ralam *(mt.)*; -rkalem *(fr.)* R.; kickirem P.

sisna kečkera *disznó röfög* | *sus grunnit*; ludo, kombo k. *récze, lúd gágog* | *anas, anser strepit.*

kečkermaš *kiabálás* | *clamor.*

kešá (kašá) *nyom* | *vestigium* R., kišá P., *cf.* jišá, jišán.

kéšer (*π*) *répa* | *rapum.*

keškár *hengernek neme, melyre a fonal föltekerödik* | *cylindrus, cui fila texenda involvunt.*

keškem (kiškem) *dobni* | *jacĕre, abjicere*; keškalam *el-, kiönteni* | *effundere*; -kaldam, -ka-

ledem *(fr.)*; * kiškem, kiškäläm C., kiškal-, kiškalt- B.

kiškal-goltaš *elontani (vért)* | *effundere (sanguinem).*

tereš kiškaš *ganejozni (földet)* | *stercorare.* [ki'ška B.

kešké *kigyó* | *anguis*; * keške C.,

kešték (*στ*) *ereszték, pálha* | *assumentum angulare (indusii).*

ket *kéz* | *manus* R., kät L.; * kit C., kid B.

ket-šól *karperecz* | *armilla.*

ketam *-hatni, -hetni* | *posse* (NyK. IV, 87.) R., kertam, kerdam P.; * kerdäm, kirdäm C., kerdam B.

ketteme *tehetetlen, ügyetlen* | *impotens, inhabilis*; * kértema *gyenge, beteg* | *imbecillus, infirmus.*

ulo ketmen *lehetőleg* | *quoad fieri potest*; * nakértman B.

kedal *derék* | *regio sacra corporis humani*; * kedäl C., kidál B.

kede: kú-kede *vadgalamb* | *palumbus*, tur-gede *gerliczo* | *turtur*; * kädä C., käda *galamb* | *columba* B.

kedetlem *kotlani* | *glocire.*

keńé *kender* | *cannabis*; * kińe C.

keńér *sing (könyöktől ujjhegyig)* | *ulna*; * kińer B.

k. vuj *könyök* | *cubitus* R., käńär-vuf L.

kengež *nyár* | *aestas* R., känäš L.; * kängež C., kä'ngïž B. K.

kengežem *nyáron* | *aestate*; * kä'ngïžam K.

kengežese *nyári* | *aestivus.*

kem *csizma* | *calceus turcicus*; *.

keram *betenni, beledugni* | *infigere, inserere*; -redem *(fr.)*; * kerl- *rádugni* Bmk. 15, 26.

kéraser (*στ?*) *gonosz, haragos, fene (állat)* | *saevus, ferus*; * kirásir B. K.

kerä'l (*στ*) *kellő, szükséges* | *necessarius* B.

kere (*στ*) *igaz, igazság* | *verus, veritas* R., kerže P.; *kirók C., kir Bap., kirža *veritas* W.

keren *v.* kereńók, kerńok *bizonyosan, valóban* | *certo, revera*; *.

kerék (*στ*) = *akár-* | *-libet, -vis (pronominibus interrogativis praefixum, cf.* NyK. III, 441), *ex.* kerek-kö *akárki* | *quilibet, quivis etc.*; * B.

kéreš *sérincz* | *perca cernua*; * kireš, kereš C.

* kerém *kötél* | *restis* C. B.

k. ónga *tör, laqueus* Bk. 1.

kerem *verni, ütni* | *percutere, pulsare*; -rkalem *(fr.)*; keraldam *(pass.)*; kerektem *(eff.)*; *kärem Bap., kereltam *(pass.)* Bl.

keremét (*α*) *rossz szellem, ellenséges istenség; hely, melyet a lakásának tartanak, s hol neki áldoznak* | *numen hominibus infestum; locus, ubi hujusmodi numen habitare credunt, eique sacrificant* R. P.; * keremét *bálvány* | *idolum* Bk., 1. 10, 19.

keremétašta coklaša (*a* keremet-*ben áldozó*) *bálványimádó* | *idolatra* Bk. 1.
kergaldem *föltürni (ruhaujjat)* | *replicare (manicam)*.
kérge *fekete harkály* | *picus martius*.
kel (*στ*) *húr* | *chorda*; *C., kil K.
kisľa kel *guszli-húr*, jongež k. *ívhúr*, *ívideg* | *nervus (in arcu)*; res k. *a mellen hordott kereszt v. gyöngyfüzér* | *crux v. linea margaritarum, quam ante pectus gestant*.
kelemde *köldök* | *umbilicus*.
kelge *mély* | *profundus*; * kelgä C., kélga B.
kelgemam *mélyedni* | *profundum fieri*.
kelgemdem *mélyebbíteni* | *profundum facere*.
* kelgeža *mélység* | *profunditas* C.
keltal- *ölelni* | *amplecti* P.; *cf.* eltalam B.
* keltemäš *ördög* | *diabolus* B. (*cf.* küldömaš).
* keldé *háló, gyalom* | *rete* B. K.
keldem *kötözni* | *colligare*; -dedem *(fr.)*
keldá *kéve* | *manipulus, merges*; * kiltá B.
keldeš *kötés, csomó* | *nodus*.
ki'ak *sárga sás* | *carex flava*.
ki'ar (*α*) *ugorka* | *cucumis*.
kiem (*α*) *feküdni, betegen feküdni* | *jacere, lecto teneri*; kildam *(fr.)*; *.
kiše jing *fekvö beteg* | *lecto affixus, aegrotus*.
kild-koštaš *kóborolni, bujdosni* | *vagari*; kild- *v.* kilt-koštošo *kóborló* | *homo vagus*.
* kidešt-: kideštema vär *(fekvöhely | cubiculum?) sátorosztály* | *pars tentorii* Bhéb. 9, 2.
* kičaká *kemény, szigoru* | *durus, severus*; k. jängán *kemény-szivü* | *animi duri* B.
kiš *szurok* | *pix*; * C.
k. pot *(szurokkatlan) pokol* | *gehenna*; * kiš-pad B.
* kižem *fázni* | *frigere, algere* C.
*kičiktem *megfagyasztani* | *congelare* K.
kisá *erdei pinty* | *fringilla caelebs*.
kizet *most* | *nunc*; * ki'zit.
kizetse *mostani* | *qui nunc est*; * ki'zitša B.
kińilam *fölkelni* | *surgere*, -ledem *(fr.)*; * kińeläm C., kińilam B.
kińildem *fölkelteni* | *suscitare, excitare*, -ldalam *(fr.)*; * kińeltem C., kińiltem B. (χuda-doko k. *rosszra indítani*).
ki'nde *kenyér* | *panis*; * kindä C., ki'nda *kenyér, gabona* | *panis, fruges* B.
k. kom *kenyérhéj* | *crusta panis*; k. körgö *kenyérbél* | *mollia panis*.
* kïrïng- *fölkurjantani (örömtöl)* | *clamorem laetum edere* Bg. 4, 27.

*kirtlem: namasïrlanen k. *bujálkodni | lascivire* Bd. 5, 19.

*ko *hab, hullám | unda, fluctus* C. B.

*koán *habos, hullámos | fluctuosus* B.

kok *két | duo*; *.

kóktot *kettő | duo*; *koktot, koktït, kokta.

kogeńek *mind a kettő | ambo*; *kogońek, kokońék B.

kolo *húsz | viginti*; *kokla C., koklu B.

*kok väré, kok pékaľa *kétfelé, ketté | in duas partes.*

koktoso *második | secundus*; *koktïmša B., koktéša *másodszor, azután | secundo* Bk. 1. 12, 28.

kokerem *köhögni | tussire*; kokoredem *(fr.)*, kokeraldem *(mt.)*; *kaχrem C.

kókurtuš *köhögés | tussis*; *kahretaš C.

kókša *ráhes sebek a fejen | porrigo.*

k. vujan *ráhes fejű | porriginosus.*

kókla *köz | intervallum* (enger k. *folyóköz).*

kokla-koštšo *közbenjáró | intercessor* P. (*lo-kaša B.)

kóklase *közbenső | intermedius.*

koklašte *(loc.) között | inter.*

koklaške, koklaš *(lat.) közé | in medium.*

koklageč *(abl.) közől | e medio.*

koklaga *kemény | durus.*

koklagangam *keményülni | durum fieri.*

koklagangdem *keményíteni | indurare.*

kogárše *moly | tinea*; *kogérša B.

koguľo *(σr) lepény | placenta*; *kagel C.

koja *(σr) kövér | pinguis; kövérség, zsír | pinguitudo, pingue.*

kojangam *kövéredni | pinguescere.*

kojam *mutatkozni, meglátszani, megjelenni | apparere, conspicuum esse*; kojedem *(fr.)*; *kajam C. B., kajaltam Bapc.

končem *jelenni | apparere* R., kojzem P.; kojzoktem *(eff.)* P.; *kajzektem *(eff.)* Bap.

*kaješlanem (kaješ liam) *mutatkozni, elétülni, támadni | apparere, cerni, emergere* B.

kojdarem *tréfálni | jocari.*

kojdarček *tréfa | jocus.*

koč, koť *-on át; alatt (idő a.) | per (locum, tempus)*; *kač.

-leč koč *-on túl, -nál többet | ultra, plus quam*; *-gïc kač B.

*kačliaš *fölülmúlni, elsőlenni | superare, praecedere* B.

kočo *keserű | amarus*; *káča.

kočemam *megkeseredni | amarescere.*

kočemdem *keseríteni | amarum facere*; -mdedem *(fr.)*

kočkam *enni | edere, comedere*; -čkedem *(fr.)*; *kačkam (C.

conjunctivum verbi kačkam *dicit* kartnem *esse, cf.* kar.)

kóčoš *étel, ételek* | *cibus*; *káčkïš B.

kočkoktem *etetni* | *cibare.*

koškem *száradni, meg-, kiszáradni* | *siccari, consiccari*; -kedem *(fr.)*, koškaldam *száradni* | *siccum fieri*; *koškem C. B.; *cf.* kukšo *száraz* | *siccus.*

koštem *szárítani* | *siccare* C.

koštam *járni*, -tedem *(fr.)* | *ambulare, meare, proficisci*; *kaštam B. C., kaštalam *(dim.)* C.; kaštïkalem *(fr.)* B., kaštakalem C.

koštem *fájni* | *dolere*; *karštem *beteg lenni, fájni* | *aegrotare, dolere.*

vujem košta *fejem fáj* | *caput mihi dolet.*

koštošo *fájás, baj, betegség* | *dolor, morbus*; *karštïš B., karštïša *beteg* | *aeger* B.

*karštïktem *beteggé tenni* | *aegrum facere* Bl.

koštalam *meríteni* | *haurire*; -ledem, -leštam *(fr.)*; -laldam *merítödni* | *hauriri*; *kaˇtal- B.

kož *jegenyefenyül* | *pinus abies.*

kožlá *fenyves (erdö)* | *pinetum.*

kožárge *hegyes* | *cuspidatus*; kašár Bl., kašárga *hegyes ösztön* | *stimulus* Bk. II.

*kašar mučaš *(hegyes vég) csúcs* | *cacumen.*

kožárge *v.* kožar toja *hegyes bot* | *baculus cuspidatus*, kožar parńa *mutató ujj* | *digitus index.*

kožartem *hegyezni* | *acuere, cuspidare*; *befejezni, bevégezni* | *finire, conficere*; -tedem *(fr.)*; *kašartem *hegyezni* | *acuere* Bar., *befejezni* | *finire* Bs.

kot, kod *kor, idö* | *tempus*; *god B.

šudo kot *szénakor (kaszálás ideje)* | *tempus foeni secandi*, türetme k. *aratás ideje* | *t. metendi*, üdömö k. *vetés ideje* | *t. serendi.*

kodom *kor, idejében* | *tempore*; *godam B.

kodsen, kodsek *óta* | *ex tempore, inde a*; *godšen, godgïc B.

kotán (*σϱ*) *segg* | *podex*; *kután B.

jol k. *lábsark* | *calx pedis.*

*koti *macska* | *felis* C.

kodam *maradni* | *manere, remanere*; *.

kotšo *maradék*; *múlt (nap, hét, év)* | *reliquiae; praeteritus (dies, annus).*

kodem *hagyni, hátra hagyni, elhagyni* | *relinquere*; kodedem *(fr.)*; *kodem C. B.

*kodektem *elhagyatni (vkivel vmit)* | *relinqui jubere* C.

kodaldem (kudaldem) *megbocsátani*; *abbahagyni, megszünni* | *remittere, condonare; desistere a re* R., kudaltem P.; *suluk kodšašluk *bünbocsánat* | *remissio peccatorum* B.

*kodalam *kísérni* | *comitari, prosequi*; -lkalem *(fr.)* C. K., kodolam *kísérni*, -loktem *elbocsátani, elkísérni* | *dimittere, prosequi* Bar.

kosa-tále *fül a gabonában (fehér virágú, szúrós)* R.; *kusa-tála *bogácskóró* | *carduus* Bhēb. 6, 8.

*kosï'r *bilszke* | *superbus* Btm. II. 3, 2.

*kostan *bátor* | *audax* C.

kon *szapu* | *lix, lixivium.*

kongla: k. lüväl *hónalj* | *ala (vallis axillaris)*; *konglá Bapc. 1, 13.

kondem *hozni* | *afferre, adducere*, -dedem *(fr.)* R.; kondïštam *hordozni* | *portare, apportare* L.; *kandem C. B., kandïštam Bl.

koptak: ket k. *kézfej* | *metacarpus*, jol k. *lábfej* | *metatarsus.*

kopšánge *féreg* | *vermis*; kapšánga *bogár* | *scarabaeus* C. *(sáska* | *locusta* Bm. 3, 4., kogo šuldurán k. Bapc. 9, 8)

kovášte *bör* | *cutis, pellis* R., kobaštï L.; *kavašta C., kabášta B.

kovorá (*σr*) *stuczer, csinosan öltözött* | *homo elegans, nitidus* R., kovrá *kevély* | *superbus* P.; *kábïr *kevély* B.

kovortatem *stuczereskedni, csinosan járni* | *eleganti cultu incedere*; *kabïrtaltem *kevélykedni* | *superbire* B.

kom *héj* | *cortex, crusta*, kinde k. *kenyérhéj* | *crusta panis*; *cf.* kumuž.

*piž-gom *keztyú* | *manica, digitabulum* C. *(cf.* pež).

kómdoš *fedél* | *operculum.*

šinža k. *szemhéj* | *palpebra.*

komdeštem *befedni* | *operire*; *komdïštem *bezárni, becsukni (könyvet)* | *claudere* Bl.

kómduk *hanyatt (feküdni)* | *supine.*

kómbo *lúd* | *anser*; *komba C. kaik k. *vad lúd* | *anser silvestris*, ašneme k. *házi lúd* | *anser domesticus.*

kórak (*σr*) *varjú* | *cornix*; *karak C., korák Bl.

*koraska *vö* | *gener* C.

korangam *félre térni, kitérni* | *decedere (de via)*; -ngeštam, ngelam *(fr.)*; *karangam Br.

korem *rajzolni* | *delineare.*

korém *völgy, mélyút, szoros* | *vallis, via cava, angustiae viarum*; *karém *völgy* | *vallis* C.; *verem, barlang* | *fovea, caverna.*

šoja-gorem *nyakszirt* | *occiput*; *šaja-garem C. (šaja = шея).

koreman *völgyes (csak egy k. -mal)* | *vallem habens.*

koremlan ver *hegyes, völgyes, mélyedéses hely* | *locus iniquus, cavernosus.*

korká (*σr*) *meritökanál* | *cochlear majus*; *karká *kupa* | *cupa* B.

korčák (στ): k. vate *báb* | *pupa*; * korčák *fazék* | *olla* B. (koršók Br.) [žanga B.
koršange (στ) *lapu* | *lappa*; *kar-
korno *út*, *csík* | *via*, *linea*, *stria*; * kórna C. B.
jol k. *ösvény* | *semita*.
kornán *csíkos* | *striatus*, *lineatus*.
kormuž *marék* | *vola*.
kormuštalam *megmarkolni* | *manu prehendere*.
kormuštulam *markolgatni* | *(fr.)*
kol (kål) *hal* | *piscis*; * kol.
kóľa *egér* | *mus*; * kaľa C.
ku-koľa *(nagy e.) patkány* | *mus rattus*; * kogo-kaľa C.
koľanem (στ) *szomorkodni* | *moerere*; -nedem *(fr.)*
koľanaldam *elszomorodni* | *contristari*.
koľandarem *megszomorítani* | *contristare*.
kolam *hallani* | *audire* R., kulam L., koledem *(fr.)*; * kolam.
kološtam *ráhallgatni*, *szót fogadni* | *auscultare*, *obedire*; -štedem *(fr.)*; * kolaštam C., kolïštam, kolštam *elhallgatni*; *szót fogadni* | *conticescere*; *obedire* B.
* kolštektem *uralkodni vkin* | *in officio continere quem* B.
koldomo *süket (nem halló)* | *surdus*.
kolem *halni*, *meghalni* | *mori*; *.
kološo *halott* | *mortuus* R., kólokšo P.; * kolša, kólakša, koláša B.
kolmáš *halál* | *mors*.
* kolšalandarem *halálra vinni* | *supplicium capitis sumere* Br.
koldem *küldeni*, *ereszteni* | *mittere*, *dimittere*; *(c. gerundiis verborum, cf.* NyK. IV, 88.); -dedem *(fr.)*; * koltem B. C.; koltalt- *megbocsátani* | *remittere*, *condonare* Bl.
koľmo *lapát* | *pala*; * koľma.
puš k. *evező-lapát* | *remus*.
kö *ki* | *quis*; * kü.
kögörčan (στ) *columba* R., *galamb* | kugarčin L.
* kötïrgem: kötïrgmä'š *elvettetés* | *rejectio*, *repudiatio* Br. 11, 15.
kö'sten (π) *furkó*, *furkós bot* | *clava*; * kestén B.
köveg: saravoč k. *lakat* | *sera*.
körgö *bél*, *bele v. belseje vminek* | *pars interior*; * körga: tä kö'rgïda *a tí belsőtök* B., pört-körga *ház belseje* | *domus interior* K.
körgösö *belső* | *interior*.
körgöštö *(loc.) -ben*, *bent* | *in*, *intus*; * körgïšta B.
körgeš, körgöškö *(lat.) belé*, *be* | *in*, *intro*; * körgïška B.
körgögeč *(abl.) -ből*, *belől* | *ex*; * körgïžgïcen B.
körgán *üres* | *vacuus*; körgödömö *nem üres* | *non vacuus*.
kölme *fagyott*, *hideg* | *gelatus*, *frigidus*.
kölmem *fázni* | *algere*; *fagyni* | *gelari*; -medem *(fr.)*.

kölmöktem *fagyasztani* | *gelare*; -ktedem *(fr.)*

ku *(pronomen interrogat.)*; * B., ko C.

kudo *mily*, *mely* | *qualis*, *qui*; kudožo *melyik* | *qui*; * kúda, kúdaža B., koda, kodaže C.

kuńare, kučolo *mennyi* | *quantum*, *quot.* [ta C.

kušto *hol* | *ubi*; * kúšta B., koškuško (kuš), kužak, kužagen *hova* | *quo*; * kúška, kušak B., koška C.

kužeč *honnét* | *unde*; * kušec, -cen B., košec C.

kunám *mikor* | *quando*; * B., konam C.

kuškeven, kušken *meddig* | *quousque*; * kuškébek B., koškebek C.

kuze *hogyan*, *mint* | *quomodo*, *ut* R., kucé, kucéla P.; * kucé B., koce C.

ku *(vide:* kugo): kuv-aváj *nagyanya* | *avia*; ku-akaj *nagynéne* | *amita*, *matertera*, kuači *nagyatya* | *avus*; kú-geče *(nagynap) húsvét* | *dies festus paschalis*; * kogéča Bap. K.

kú-kede *vadgalamb* | *palumbes.*

kuakš *sekély* | *vada*, *brevia.*

kuat (α) *erő* | *vis*, *robur*; * koat, kuat C., kuát *erő*, *hatalom* | *vis*, *potestas* B.

kuatán, kuátle *erős* | *validus*; koatán C., kuátla B.

kuatteme *erőtlen*, *gyenge* | *infirmus.*

kuatlemam *erősödni* | *convalescere.*

kuatlemdem *erősíteni* | *firmare*, *corroborare.*

kuem *ásni* | *fodere*; kualam *(mt.)*; kuedem *(fr.)*

kuem *szőni* | *texere*; kuedem *(fr.)*

kúe *nyirfa* | *betula*; * kogi C.

kuerla *nyirfaerdő* | *betularum silva.*

kuku *kakkuk* | *cuculus*; * C.

kukšo *száraz* | *siccus*; * kuχše C., kúkša B.

kuχše-geče C., kukš-keča *szombat* | *dies Saturni* B.

* kuktem *varázsolni*, *jósolni* | *incantare*, *vaticinari* Bap.

kuktaza *varázsló* | *incantator* B.

kúgo *nagy* | *magnus* R., kugú P.; * kogo C., kogó B.

kugo-zäj, kugo-za *nagy bátya* | *patruus*; *öreg bácsi (ismerős öreg ember)* | *quivis cognotus natu major*; * kuguzá Bтim. I.

kugožá (kugo-ža) *király*, *czár* | *rex*, *imperator* R., kugižá P.; * kugižä, kugižá C. B.

* kugižániš *királyság*, *birodalom* | *regnum*, *imperium* B.

* kugižalanem *uralkodni* | *regnare* Bu. [*sul.*

kugurák *főnök*, *vezér* | *dux*, *praekugemam *nagyobbodni* | *majorem*, *ampliorem fieri*; * kogojemam B.

kugemdem *nagyobbítani* | *amplificare*, *augere.*

kúgu *nap* | *socrus*; * B.

kujam *baszni* | *coire cum foemina*; -jedem, -jedelam *(fr.)*

* kujrt- *a haját fonni* | *plectere crines* B.

kučem *hágni, fölhágni, fölmenni, fölszállni* | *ascendere*; * kužem C., kuzem B.

ömńe vak k. *lovat meghágni* | *salire (equam)*.

kučuktem *fölszállítani* | *(eff.)*: viden-k. *fölvezetni* | *subducere, sursum ducere*; nomal k. *fölvinni* | *sursum ferre*; * kuzuktem B.

kučem *fogni, tartani* | *capere, tenere*, kučedem *(fr.)*; -čaldam *fogódni* | *capi, intercipi*; * kožem C., kučem B.; kučakalem *(fr.)* Bar.

puš-poč k. *kormányozni (hajót)* | *gubernare (navem)*.

kučedalam *összekapni, összeveszni* | *manus conserere*; kučedalmaš *verekedés* | *pugna*.

kuškam *nöni, felnöni* | *crescere, adolescere*; *.

* kuštem *fölnevelni* | *educare*.

kušk-:

kuškedam *szakasztani, szétszaggatni* | *discindere, disrumpere*; * kuškedäm C., kuskedam B.

kušketlem *szakadni (ruha)* | *disrumpi*.

* kuškulaltam *szakadni, elszakítódni (ruha)* | *rumpi, lacerari (vestis)* B.

kuškužam *lábait szétterjesztve ülni*; *lóra ülni* | *distensis cruribus considere*; *equum conscendere*; * koškožam C., kuškužam B.

kuškuš-šinžaš *lovaglással ülni* | *distensis cruribus sedere*.

kuškuštem *lóra ültetni* | *equo imponere* B.

kuškúžmo *kedd* | *dies Martis*; * koškožam C.

kuštem *tánczolni* | *saltare*; -taldem *(dim.)*; * kuštem C. B.; kuštaltem C.

kuštomaš *táncz* | *saltatio*.

kušturá *forgács, szemét* | *assula, schidia*; *quisquiliae*.

kuštulgo *könnyü* | *levis*; *facilis*; * kuštalga.

kuštulgemam *megkönnyülni* | *levari*.

kuštulgemdem *megkönnyíteni* | *levare*.

* kuštaltem *megkönnyíteni* | *levare* C.

kuž vüt *húgy* | *urina*.

kužam *hugyozni* | *urinam facere*; -žedem *(fr.)*

kúžo *hosszu* | *longus*; * kúža.

kužemam *hosszabbúlni* | *longiorem fieri*.

kužemdem *hosszabbítni* | *longiorem facere, producere*; * B.

* kužaža *hosszuság* | *longitudo* C.

kut *hat* | *sex*; *.

kudot *hat* | *sex (substant.)*; * kudat C., kudut B.

kut-lo *hatvan* | *sexaginta;* *kútlu.

kudumoso, kudotoso *hatodik* | *sextus;* *kudumše C., kudumša B.

kut *hosszaság, hossza* | *longitudo.*

keńer kut *egy röfnyi h.* | *unius ulnae l.*

kútko (*σr*) *hangya* | *formica;* *kutka.

k. šue *hangyaboly* | *formicetum.*

kútkuž *sas* | *aquila;* *kučkaž C, kúčkuž B.

kuturem *dicsekedni* | *gloriari;* *χuturem: šajam χuturaša *hazug, hiábavalót szóló* | *mendax, vana praedicans* Bar.

kutla *körülvalóság* | *quod circum est.*

kutlašte *(loc.) körül* | *circum;* *gutlašta B.

kutlageč *(abl.) körülbelől* — *-töl (időtöl)* | *circiter inde a.*

kudakšam *levetni (ruhát)* | *exuere vestem;* -kšedem *(fr.)* R., kudaš- P.; *kadašam C., kudašam B. *[vestem.*

kudakšaldam *levetkezni* | *ponere*

kudalam *nyargalni, vágtatni* | *equo citato vehi,* -leštam *(fr.);* **rohanni* | *se proripere* B.

kudal-koldaš *elszaladni, elfutni* | *aufugere.*

kúdo *ház* | *domus;* *kúda C. B. (W. kudabiča, *cf.* veče).

kudošto *hon, otthon* | *domi.*

kudoško, kudeš *haza* | *domum;* *kudeške C.

kudogeč *hazól* | *a domo.*

kudoso *házbeli (ruha)* | *domesti-*

kudór *bodor* | *crispus.* *[cus.*

kusem, kusnem (*σr*) *átköltözni* | *transmigrare;* *kusem B.

kusnuktem *áttelepíteni* | *in novas sedes traducere;* *kusektem B.

kusarem (*σr*) *átköltöztetni* | *ad migrationem adigere.*

kúzuk *nászajándék* | *donum nuptiale.*

kup *mocsár* | *palus (-udis);* *C.

kupturgem *ránczosodni (kép), öszszeránczosodni (csizma)* | *se rugare, corrugari;* -geštam *(fr.)*

kupturgušo *ráncz, redő (a képen)* | *ruga.*

*kupturtem *ránczba szedni (a képét)* | *corrugare* B.

kuvulžo *nyirfajd* | *tetrao tetrix.*

kum *három* | *tres;* *.

kumut *három* | *tres (substant.)* *.

kum-lo *harmincz* | *triginta;* *kum-lu.

kumuso *v.* -mušo, -mutoso *harmadik* | *tertius;* *kúmša B., kumše C.

kumušto *holnapután* | *perendie;* *kúmšušta K.

kumaga (*σr*) *kályha* | *fornax, caminus;* *kamaká.

kumalam *meghajtani magát, köszönteni* | *se inclinare, salutare;* -ledem *(fr.);* *kumalam.

kumem *behúnyni (szemét)* | *oculos operire;* -medem *(fr.);* -mal-

dam *(pass.)*; *kumem, -muktem *(eff.)* B., kumaltem *(mt)*: šinzam kumaltma *(egy szembehunyás) pillanat | momentum temporis* Bl.

kumól *engedelem, engedély | venia, permissio.*

k. puaš *engedelmet adni | veniam dare.*

*kumulán *kegyesszivü | benignus* Bp. I. Btim. II.

kúmuk *fölfordulva, hassal lefelé | pronus, ventre deorsum verso*; *B. (k. širg' vazenet *arczra borultak | in os pronum procubuerunt).*

kumuktem *fölfordítani | evertere*; -ktulam *(fr.)*; *kumuktem B.

kumuktaldam *fölfordulni | everti.*

kumuž *nyirfahéj | cortex betulae*; *komoš C.; *cf.* kom.

kumda *széles | latus (adj.)*; *komda C., kumdá B.

kumdangam *szélesedni | latum fieri.*

kumdangdem *szélesíteni | latum facere.*

kuralam *szántani | arare* R. L.; -ledem *(fr.)*; *karalam C.

kurúk *hegy | mons*; korok C., kuruk B.

k. mari *csuvas | homo Čuvašicus.*

kurúkš *tarisznya (vékony hársból fonva) | canistrum (e tenui libro confectum).*

kúrum *életkor | aetas*; *B.

*k. pitemeška *(életfogytáig) örökké | in aeternum.*

kurméš *örökké | in aeternum.*

kúrmo-goč *életen át | per totam aetatem* P.

kurgužam *futni | currere*; *B., korgošam C.

kurgužaldem *(dim.)*, -štalam *(fr.)*; *korgoštalam *(dim.)* C., kurguštalam B.

kurguštem *futtatni, hamar küldeni | decurrere jubere, expedite mittere.*

*kúrša *kosár | corbis* Bar.

kúrnoš *holló | corvus*; *kurtnaž C.

kul *(σr) rab, szolga, cseléd | servus, famulus.*

k. majrä *szolgaleány | ancilla.*

kulá *sárgásbarna (lónak színe) | fulvus.*

kü *kö | lapis* R., küä L.; *kû C., kü B.

*tolgû *tilzkö | pyrites* C.

*küjeran vär *köves hely | locus lapidosus* B.

küam *érni, megérni, megföni, megsülni | maturescere, coqui, assari*; *küäm C., küam B. (kün šoaš *megérni | maturitatem assequi).*

küktem *megéretni, megfözni | maturare, concoquere*; *Bl.

küeštam *sütni | assare*; -štedem *(fr.)*; *küeštäm C.

kudaldem *(lege*: küdaldem?): kinde k. *kenyeret sütni | panem coquere* Rcsm. 517.

küdömö *éretlen | immaturus.*

kün *érett* | *maturus*; *kün (kûn) C.

kükš *magas* | *altus*; *kükše C., kükša B.

kükšemam, -šangam *magasodni* | *altum fieri.*

kükšemdem, -šangdem *magasítani* | *altum facere.*

küč *köröm (mindenféle állatoké)* | *unguis, ungula*; *kiž C.

küčem (kičem) *kérni* | *rogare*, -čüktem *(eff.)*; *kičem C.

küčedelam (*v.* küčedel-koštam) *koldulni* | *mendicare.*

kü'čüzö *koldus* | *mendicus* P.; *ki'ciza, ki'cïz B.

küčük (*στ*) *rövid* | *brevis* R., kü'tük P.; *kitek, kotok C., kitï'k *(kis termetü* | *brevis staturae)* Bl.

küčükemam *rövidülni* | *brevem fieri.*

küčükemdem *rövidíteni* | *brevem facere*; *kitïkemdem B.

küšöl *fönt való* | *supernus*; *küšil (k. vär) Bap.

küšnö *(loc.) fönt* | *superne, in alto*; *kü'šna.

küšnösö *felső* | *superus, superior.*

küšan, küškö *(lat.) föl* | *sursum*; *kü'ška B., küškilä *feljebb (fölfelé)* | *sursum versus* Bl., küškä L.

küšüč *(abl.) fölülről* | *desuper, ex alto*; *kü'šïcen B., kü'šic, -cen K.

küžgö *vastag* | *crassus*; *ki'žge B.

küžgemam *vastagodni* | *crassum fieri.*

küžgemdem *vastagítani* | *crassum facere.*

*kižgežä *vastagság* | *crassitudo* C.

kütem (*στ*) *őrizni (nyájat)* | *pascere (gregem)*, kitedem *(fr.)*; *kitem C.

kütü (*στ*) *nyáj* | *grex*; kitö' B.

kütüčö (*στ*) *pásztor* | *pastor*; *kitö'zä.

küdör *nyirfajd* | *tetrao tetrix*; *keder C.

uzo k. *hím ny.* | *t. masculus.*

ava k. *nöstény ny.* | *t. femina.*

küdürtem: küdürta *mennydörög* | *tonat (tonitru)*; -rteleš *(fr.)*; *kidärteš *mennydörög* | *tonat* C., kidïrc- (juma kidïrcen *mennydörgött* | *coelum intonuit)* B.

küdürtšö *mennydörgés* | *tonitrus*; *kidär, kidäržä, kiderce C., kidi'rtïš B.

küdül:

küdülne *(loc.) mellett* | *juxta, ad.*

küdülnösö *melletti* | *juxta positus, adjacens.*

küdülan, küdük *(lat.) mellé* | *propter, ad latus.*

küdüč *(abl.) mellől* | *a latere.*

küsé (*π*) *zseb* | *loculus, funda vestis.*

kü'zö, küz (*στ*) *kés* | *culter*; *kize C., ki'zä B.

*küsem *kölcsön venni* | *mutuum sumere*, -selem *(fr.)* C.

*küse *kölcsön | mutuum, creditum* C., kü'sä B.

küsün (*στ*) nalaš *kölcsön venni | mutuo sumere*; *kü'sin.

künžem *vájni, kivájni, vésni | excavare, caelare*; -žedem *(fr.)* [čik C.

küpčük (*στ*) *párna | pulvinar*; *kipküvä'r (*στ*) *híd, padlat | pons; tabulatum*; * kibér K.

kü'müž *tál | lanx.*

kür *vastag hárs (melylyel háztetőt is fednek) | cortex tiliaceus.*

küräп ter *oldalas szán | traha lateribus instructa*; *kirán ter K.

küram *tépni, kitépni | vellere, evellere*, -redem *(fr.)*; *keräm C., kïram B., kiram K.

kürüštam *tépedesni | vellicare.*

kürlam *kitépni, kiszakítani | (fát, virágot) | evellere; elszakítani (czérnát) | disrumpere (filum)*; kürl'-kajaš *elszakadni (czérna) | disrumpi.*

*kiriltïšdeok *szakadás nélkül, szakadatlanúl | sine interruptione* K.

*kiredalam *igyekezni, erőlködni | eniti, operam dare* B. K.

kürt *magas hófuvatag | nives exaggeratae.*

kü'rtńö *vas | ferrum*; *kirtńe C., kirtni' *vas, békó | ferrum, vincula* B.

*kirtnilem *megláncolni | catenis vincire* B.

külam: küleš *kell | necesse est, opus est* R., kïleš P.; *keleš.

küldömö *v.* og-kül jing *nem kellő, kelletlen ember | incommodus, molestus*; *kéltema.

kü'ldömaš *kellellen, szükségtelen | non necessarius*; *keltemäš *ördög | diabolus* B.

-gańe 1) *(nomina comparativa formans)*: u-gańe *(újként) olyan mint új | novo similis*; tugańe *olyan | talis*; *gańa B., kańa C.; 2) *(postpositio) gyanánt,ként | instar, velut*; *B.

-ge, -ke *(nota casus comitativi) -ostúl, -estül | una cum*; *-ge B.

-geč, -keč *-ből | ex*; *gïc, gïcen *-ből, -től | ex, ab* B., gic, kic C.

-gen, -gin, ken *(part. conditionalis) ha | si (cf.* NyK. III, 469); *gin.

ginat *ha — is, bár | etsi, etiamsi*; *gińat B., güńat C.

*χäk (*α*) *ár | pretium* Bar., *vid.* ak.

*χang: šüša χ. cerän *bélpoklos | leprosus* B.

*χä'dïr (*α*) *vagyon, jószág | res, possessio* B.

χastärlänem *dolgozni, fáradozni | laborare* L.

*χaná (*στ*) *ág | ramus* Bj. 15, 2, *cf.* ona.

*χana-váštar *ág, vessző | ramus, virga* Bmk.

*χangá *deszka | tabula, assis* B., *cf.* onga.

*χiriktem *fölgerjeszteni | excitare* B.

*χojá Bapc. 19, 20., χoj Bapc. 20, 4. *bélyeg | signum impressum.*

*ja *(vox adhortantis)*: ja karna *hadd együnk | edamus* Bk. 1.

jákte *erdei fenyü | pinus silvestris*; *jäkte C.

jakterla *fenyves erdö.*

*jáχa (στ?) *tisztátlan, utálatos | immundus, foedus* B.

*jaktarem (στ?) *megfertöztetni | inquinare* B.

*jaχnem (στ?) *megtisztátalanúlni | inquinari* B.

jaklaga *(στ) sima, csúszós, sikos | glaber, lubricus*; *jaklaká C. B.

jaklakangdem *sikossá, simává tenni | lubricum facere, lēvigare.*

jakleštam *elcsúszni | prolabi in lubrico.*

jagem *dörgülni, letörülni | terere, fricare*; -galdem *(mt.)*; -gkalem *(fr.)*; -galdam *(pass.)*

ket j. *kezét dörzsölni | fricare manus.*

*jäng *lélek | anima.*

*jangalem *elfáradni | defatigari.*

*jačaká *szigoru | severus* Bap.

*jažo (στ) *jó, szép | bonus, pulcher.*

*j. pušan *illatos, jószagú | odoratus* B.

*jažoža *szépség | pulchritudo* C.

jatlem (στ) *dorgálni | objurgare, increpare* Bk. 14, 1.; hbb. 12, 5.

jastarem *kiüríteni | evacuare*, -redem *(fr.)*, -raldam *(pass.)*; *jastarem B., *cf.* jars-.

jastarektem *kiüresíteni | evacuare.*

*jazä (στ) *fiatal | juvenis (aetate).*

jazik (στ) *bün, vétek | peccatum, delictum.*

jazikán *vétkes, bünös | peccator.*

janak (στ) *ajtó- v. ablak-félfa | antae, postis.*

jánu *aczél (tüzlitö) | chalybs (quo ignem silici excudunt).*

jangatá *nagyszulák | convolvolus sepium.*

jandapká *üveg (az ablakban) | vitrum*; *jandár *üveg; kupa | vitrum; cupa* B.

*jánzak *öv | cingulum* B.

javok *sovány | macer.*

javogem *elsoványodni | macescere*; -galdam *id.*

javoktarem *megsoványítani | emaciare.*

jámde (στ) *kész, elkészült | paratus, confectus*; *jämdä C.

jamdelem *készíteni | parare, conficere*; -ledem, -lkálem *(fr.)*; *jamdalem B., jämdälem C.

jamdelaldam *elkészülödni | se comparare, confici.*

jal (στ) *falu | pagus, vicus (cf.* aul); *jäl *nép (cseremiszek) | populus (Ceremissi)* C.; *nép; vidék, ország; más ember, felebarát | populus; regio, terra; alter, gentilis* B.

*jäl idïr *ifju asszonyi állat* | *mulier juvenis* Bтим. 1. 5, 2.

jara (*στ*) *v.* jarak *üres, szabad (munka nélkül)* | *vacuus, liber.*

jara koldaš *szabadon eresztени* | *liberum dimittere.*

jarem *megtalálni, utolérni, megkapni vkit* | *invenire, assequi quem.*

jarsem (*στ*) *ráérni, munkától szabad lenni* | *vacare (cui rei);* *järsem.

jars-: jarsedem *gyakran kiürülni* | *saepius evacuari.*

jarnem *reménykeni, bízni* | *sperare, confidere.*

ječe *hótalp* | *solea lignea nivalis.*

j. küč *(körön) karika rajta, a melybe beduggják a lábat* | *annulus (in* ječe), *cui pedem inserunt.*

ježéng *íz, hajlás* | *articulus;* *ézing Bкоl.

jol j. *térdhajlás* | *poples.*

jetén (*στ*) *len* | *linum;* *itin C., i'tïn B.

jeda *-onként* (NyK. III, 459) | *per singulos;* *jide B.

*ará-jideók *egy-egy csoport* | *singulae catervae* B.

er-jeda *minden reggel* | *quotidie mane,* kas-j. *m. este* | *qu. vesperi.*

jedál *bocskor (hársból)* | *calceamentum e cortice tiliaceo confectum;* *jidal C.

jevatem *elmulatni az időt* | *tempus transigere, commorari (ex.* šuko it jivate).

jevár (*στ*) выхухоль | *sorex moschatus.*

jer *tó* | *lacus;* *jär.

jer *kör, körület* | *orbis, circuitus;* *(postpositio =) körül* | *circum, cf.* jir.

jer, jerok *(adv.) körül (járni)* | *in orbem, circum;* *jir B.

jeráng *ágy (veteményes v. virágos a kertben)* | *area hortensis.*

jerge (*στ*) *sor* | *ordo, series.*

ik-j. *egy sorban* | *uno ordine,* kok-j. *két sorban* | *duobus ordinibus (stare).*

jernem (*στ*) *megundorodni, megutálni* | *taedio affici, abhorrere;* *jirńem B. K.

jelé, jile *hamar, mindjárt* | *mox, statim* R., žili L; *jilé.

*jiengä (*στ*) *az atyának nénje* | *amita* C.

ji'gär *iker* | *geminus;* *i'gar B.

j. pelaš *ikertestvér* | *frater geminus;* *i. pelä'š B.

jiginžam *csuklani* | *singultire.*

*iginzíktá (mińim) *csuklom* | *singultio* K.

jing *ember* | *homo* R., žän L., jen S.

jingen *másé, idegen* | *alienus.*

*jingel (*στ*) *csengetyű* | *campana* C.

jiš (*στ*) *család* | *familia.*

*jišá *nyom; út (isten útjai)* | *vestigium; via; cf.* kešá.

tï j.-dono *azért, annak okáért* | *eam ob causam* Bлк.

*jišán *(postp.)*: *okáért; -ról, -ért* | *propter, de* B. K.

*jibïrt *alattomban, lopva* | *clam, furtim* Bjud.

*jimem *elcsendesedni, elhallgatni* | *sedari, conticescere*; jimiktem *(eff.)* Bar.

*jir *körül* | *circa.*

jirge *kör, környék* | *orbis, circuitus, vicinia.*

jirgešte *(loc.) körül* | *circa.*

jirgegeč *(abl.) köréből* | *e circuitu*; *jirgec.

*jirgeške *kerek* | *rotundus* C.

*jirnša *körülötte való* | *circumjacens, circumstans*, B.

*jirem *mosolyogni, nevetni* | *subridere, ridere.*

jilme *nyelv* | *lingua* R., žülmä L.; *jilmä.

jilmedeme *néma* | *mutus*; *jilmademä B., jilmädemä C.

*ves jilmän *másnyelvül, idegen (nemzet)* | *sermonis externi, exterus* B.

jokšarge *vörös* | *ruber*; *jakšárga C. B., jakšár B. (j. šamak *köszöntés, proprie: szép szó* | *salutatio* Bl. 1, 29. Br. 16, 1°.

jokšargem *vörösödni* | *rubescere*; *C.

jokšartem, -rtarem *vörösíteni* | *rubrum facere.*

jokrak *hiba* | *mendum, error.*

j. liaš *hibát tenni, kibázni* | *errare, peccare.*

jogem *(σr) folyni, kifolyni, kihullani* | *fluere, effluere, defluere*; -gedem *(fr.)*; *jogem.

äj jogá *a jég indúl* | *glacies solvitur*; pun j. *kihull a toll, ször* | *capilli defluunt*; *jogen keaš *hajókázni* | *navi vehi* Bar.

jogoktem, joktarem *kifolyatni (hordóból)* | *facere ut effluat quid*; *joktarem.

*joj (jöj) *(σr) ravasz, hamis, tettetett, koholt* | *falsus, simulatus, commenticius* B. K.

*jojža *ravaszság* | *fallacia* Br. II. 11, 3.

*jojza mastar *ügyes mester* | *artifex* Bapc. 18, 22.

*jojlänmaš *hamisság* | *fallacia, fraus* Bapc.

jongo *tág, bő; munkától szabad* | *amplus; vacuus a labore*: jong' ulam *szabad vagyok, ráérek* | *vaco cui rei.*

jongota *tágas, kiterjedt* | *amplus, extensus*; *jongatá *kellemes (idő)* | *gratus, amoenus* K. Bl. 4, 19. Bar. 3, 20.

jongeštam *v.* jongo liam *szabad lenni munkától* | *vacare a labore.*

jongeštarem *tágítani* | *amplificare, extendere.*

jóngež *íj, kézíj* | *arcus (sagittarii).*

jongožem *v.* jongoštem *örleni, (lisztet)* | *molere*; -žedem *(fr.)*, -žaldam *(pass.)*; *jangaštem C., jangïštem B.

jónguloš (στ) *hiba* | *mendum*, *error*.
j. liaš *v.* eštaš *hibát tenni*, *hibázni* | *errare*, *peccare*.
joškun *iszap* | *limus*.
joškunan *iszapos* | *limosus*.
jot (στ) *idegen* | *externus*, *peregrinus* (jing *ember* | *homo*, mülande *föld* | *terra*, jal *falu* | *vicus*).
jótke *-ig* (NyK. III, 458) R., jokte P.; * jakte.
jodam *kérdezni* | *interrogare*; -deštam *(fr.)*; * jadam C. B.; jadïšt- B. *(követelni* | *poscere* Bl. 6, 30.)
jos (στ) *hölgymenyét* | *mustela erminia*.
jomak (στ) *mese* | *fabula*; * jamák C. B., *tréfabeszéd* | *jocose dictum* K.
j. koldaš *mesélni* | *fabulas narrare*.
jomam *veszni*, *elveszni* | *perire*, *perdi*; * jamam.
jomdarem *elveszteni* | *perdere* R., jomdem P.; * jamdem.
jomdarmo, jomdarmaš *veszteség* | *jactura*.
jora (στ) *seb* | *vulnus*; * jará Bl.
joratem (στ) *szeretni* | *amare*; -tedem *(fr.)* R., joraltem P.; * jaratem (Bap. jaraltem).
jorem (στ) *érni*, *vmire való lenni (taugen)* | *idoneum esse*; *tetszeni* | *placere*; * järem C., jarem B.
jorá *jól van* | *bene!* (*ex.* jora, eštem *jól van*, *megcsinálom*); * jará liaš *megtetszeni* | *placere* B.
jorále (στ) *vmire való*, *használható* | *aptus*, *idoneus*; * jarál Bl.
joráleš, -šok *(érőleg) egészen*, *véglegesen* | *omnino*, *prorsus*.
jórdomo, jordomaš *vmire nem való*, *haszontalan* | *non idoneus*, *inutilis*; * jardemä C., járdema, járedema B.
jorem *vegyíteni* | *miscere*; * jarem B.
* jori' (στ) *különösen*, *épen (azért)* | *expresse*, *praesertim*, *quidem* Bkol. 4. 8., joré Bk. ii., jöre, jöri W.
jórlo *szegény*, *nyomoru* | *miser* P.
jol (jål) *láb* | *pes*; * jal.
jolakš *lábravaló*, *bugyogó* | *braccae*; * jalaš C.
jolen *gyalog (menni)* | *pedibus (ire)*; * jálan B.
jola:
jolaštem (jola eštem, jolam e.) *vádolni*, *gyanúba venni*, *rágalmazni* | *accusare*, *suspectum habere*, *criminari*.
jolagaj (στ) *hanyag*, *rest* | *piger*; * jalaχaj C.
jolavá *rojtok* | *fimbriae*; * jalavá *ruhaszegély (rojtos)* | *margo vestis (fimbriatus)* B.
joleštem (jå-) *megkötözni* | *ligare*, *vincire*, -štedem *(fr.)*; * jalštem, jalaštem C., jalštem B.
joldaš (στ) *társ* | *socius*; * jaldáš *szolga* | *servus*.

jötér (*ст*) *laskanyujtó* | *(Germ. Nudelwalker).*

jösö (*ст*) *bajos, nehéz, unalmas (munka)* | *difficilis, molestus* R., jóso P.; jáso *baj, szerencsétlenség* | *labor, res adversae* B.

jöslanem, -naldam *bajlódni, fáradni vmivel* | *labore cruciari.*

jöslandarem *elbajlódtatni, elfáraszlani* | *labore fatigare.*

jörem *gördíteni* | *volvere;* -ralam *(mt.);* *jörem, jöreläm C., jörem B., jöräl- (jöräl-koltaš) B. *[verti.*

jörlam, jörlaldam *eldölni* | *subjörüktem* | *gördíteni, ledöjteni* | *volvere, subvertere* (ruen j. *levágni* | *succidere),* -ktelam *(fr.);* *jörektem.

jörem (ďörem) *eloltódni* | *exstingui;* *jörem.

jörtem (ďörtem) *eloltani* | *exstinguere;* *jörtem.

júalge *hüvös; nem száraz s nem nedves* | *frigidus, subfridigus; subhumidus.* [*juk.

juk *hang* | *vox, sonus* R., žuk L.; kel j. šokta *a húr hangzik* | *chorda sonat.*

jukan *hangos* | *sonorus.*

*juktem *hangoztatni* | *efferre (vocem), eloqui* P.; *juktalam *hívni* | *invocare* Ba.

*juklanem *lármázni* | *vociferari, clamare.*

*jukraká *kedvetlen, unalmas* | *taedii plenus* K.

južo *némely* | *nonnullus, quidam;* *júža B.

južošto, južo-vere *néhol, némely helyen* | *passim, nonnullis locis.*

južnam, južokunam *néha* | *interdum;* *južanam B., južnam C.

jut *éj* | *nox* R., žet L.; *jut C., jud B.

judom *éjjel* | *noctu;* *judam B.

jut-pel *észak* | *septentrio; éjfél* | *media nox (v.* pel-jut); *judpel B. (jud-nimäl *észak* | *septentrio* Bar.)

jutke-kečege, *v.* jut-keče, *v.* keče-jut *éjjel-nappal* | *diem noctemque.*

jutoso *éjjeli* | *nocturnus.*

juzak (*ст*) *adó* | *tributum* F.

júmo *isten* | *deus;* juma *isten* | *deus* (j. kidïrcen *mennydörgött* | *coelum intonuit)* B.; *ég* | *coelum* S.

jum pundaš *(felső fenék) ég* | *coelum.*

jumuldem *imádkozni* | *preces facere,* -ldedem *(fr.)* R., jumoltem P.; *cf.* ultem.

jumuldomaš *imádság* | *precatio, preces.*

jur *eső* | *pluvia;* *.

juram: jureš *esik* | *pluit* (jur juren *eső esett);* juredem *(fr.);* *B.

jul *a Volga folyam* | *amnis Volga.*

*júla (edem) *kártékony, veszedel-

mos (ember) | *noxius, perniciosus* Bar.

*julá (στ) *szokás* | *mos, consuetudo* Bar.

julem *égni* | *ardere;* julaldam *megégődni* | *comburi, cremari,* -laldalam *(fr.);* *julem B.

julaldem *égetni, meggyujtani* | *urere, cremare, incendere;* *julatem, julandarem B., jolatem C.

jüam *inni* | *bibere;* jüedem *(fr.)* R., żüam L.; *jüäm C., jüam B.

jüktem *itatni* | *potum praebere;* -ktülam *(fr.);* -ktüktem *(eff.);* *jüktem, jüktarem (Bar. 14, 18.

jüktülam *áldozni* | *sacrificare [= libare?],* Bmb. 10, 6. jüktalmaš *áldozat* | *sacrificium [libatio?]).*

jüš *ital; ivás* | *potus, potio* R., jükš P.

*jükše *ittas* | *inebriatus,* jükšemäm *ittasodni* | *inebriari* C., jükša B.

*mlanem jüm šon *megszomjuhoztam* | *sitio* B.

jükšem *meghülni, lehülteni magát* | *refrigerari;* -šaldam *id.;* *ükšem K.

jükšüktem, jükšüklandarem *lehülteni* | *refrigerare;* *jükšiktem *hülsteni, fölfristeni* | *refrigerare, reficere* Bl., ükšiktem K.

jükštö *hideg* | *frigidus;* *jü'šta B., üšte C.

jükšö *hattyú* | *cygnus* R., jükš V. *jüχše C.

jükštülam *fürödni* | *lavari (in balneo);* -ledem *(fr.)*

jükštüldem *fürészteni* | *lavare.*

jükštülmö ver *fürdőhely* | *locus lavandi, balneum.*

* cáken (στ) *tengeröből* | *sinus maris* Bar.

čaknem (στ) *hátrálni, csökönyösödni* | *retrocedere, non obsequi* R.; caknem P.; * caknem B.

čaknuktem, čaktarem *hátra tolni (lovat)* | *retro agere (equum); hátraltatni, visszakedéssel győzni vkit* | *repellere, repugnare.*

*caklem (στ) *megérteni* | *intelligere* Bmk. 4, 24. 68.

caklandarem *megmagyarázni* | *explicare* Bk. 1.

* cagem (στ) *tanuskodni vki ellen, rábizonyítani* | *testari contra quem, coarguere.*

čang (στ) *harang* | *campana* R., can P.; * cang K.

čankarem (čang-kerem) *harangozni, csengetni* | *campanam pulsare* R., can-kirem P.; * cang-šiam K.

čánga *holló* | *corvus;* * canga C.

* cacem *kísérteni* | *tentare, experiri* Bmk.

cacektem: cácektema *megpróbált* | *probatus, expertus* Bmb. 4, 15.

čat *kemény, erős* | *firmus, fortis*

(č.juk-tene *fenhangon*); *keményen, erősen* | *firme, fortiter (ex. hajtani).*

čátkada *erős, kemény* | *firmus (ex. vászon);* * cátkada B.

* catkedemdem *megerősíteni* | *firmare* B.

čanžaš *fejszeforgács* | *assula.*

čap (στ) *hír, híresség* | *fama.*

čaple *híres* | *celebratus.*

čaplanem *híresedni* | *famam assequi.*

čaplandarem *híresíteni* | *celebrare.*

čamanem *nem merni; átallani, megkötni magát* | *haesitare, contumacem esse.*

čar *vékony* | *ilia.*

čarem (στ) *visszatartani, tartóztatni, lebírni vmiről, tiltani* | *retinere, deducere (de sententia), vetare;* -redem *(fr.);* * cärem C., carem B.

čarnem (στ) *megszűnni* | *desistere, cessare;* -nedem *(fr.)* R., carnem P.; * cärnem C., carnem B.

čarnadegeče *szúntelenül* | *perpetuo.*

* caršó (π) *sátor* | *tentaculum* Bar.

čárlan *sirály* | *larus marinus.*

čal (στ) *szürke, ősz* | *canus.*

čalemam *őszülni* | *canescere,* -medem *(fr.)*

* calko *toll* | *pluma* C.

čekem *betenni, beledugni* | *inserere, condere in quid (ex.* küseš *iń crumenam);* -kedem *(fr.);* * cikem B.

čekš *oldalnyilallás* | *laterum punctio.*

čekšte tolažem *nyilallásban szenvedek* | *laterum doloribus laboro.*

čekš čučeš *(ny. érződik) nyilallást érzek* | *l. dolorem sentio.*

čeklek *vid.* čelt.

čeget (στ) *sajt* | *caseus.*

četem (στ) *szenvedni, tűrni* | *pati, tolerare;* -tedem *(fr.);* * citem B.

četerem (στ) *reszketni* | *tremere;* -redem *(fr.);* -raldem *(mt.)*

četeralam, -raldam *egyszer megrázkodni* | *contremere, percuti;* * citrältam *megrendűlni* B., citräl- *(sic leg. pro:* citläl-) *megrettenni* | *perterreri* Bm. 23,4.

* cïtï'rtïš *földrendülés* | *motus terrae* Barc.

čezek *havasi v. lábatlan fecske* | *hirundo apus.*

čebeštalam *csípni, megcsípni* | *vellicare, carpere;* -štolam *(fr.)*

čiptalmaš *(csípkedés) veszekedés* | *rixa* L.

čevem *csepegni* | *stillare (intr.);* -vedem *(fr.);* -vuktem *(eff.)*

čevaldem *cseppenni* | *stillare (mt.);* -lduktem *(eff.)*

čeváldeš *csepp* | *gutta.*

čéver (στ) *szép, csinos (leány)* | *pulcher, bellus* R., cevér P., ciber L.; * cever *boldog* | *felix* C., ceber *szép* | *pulcher* K.

*ceberlänem *szépíllni*|*pulchrum fieri* K.

* ceberländarem *csinosítani* | *exornare* K.

čer (*σπ*) *betegség*|*morbus*; *beteg*| *aegrotus*; *cer C. B.

čerlanem, -naldam *megbetegedni* | *morbo affici*; * cerlänem K.

čer (*σπ*) *serény, fürge, gyors*|*agilis, promtus*; * cï'rä B.

čerá *fáklya*|*schidia taedae.*

čerá, čará (*σπ*) *kopasz, meztelen*| *nudus*; *tisztás (az erdőben) locus silvae interlucatus*; *carä', cärä' B.

čera jola kaja *mezitláb megyen*| *pedibus nudis incedit.*

čerangam *meztelenedni*|*nudari.*

čerangdem *meztelenïteni* | *nudare.*

čeri' (*σπ*) *arczpír, jó szín*|*rubor, color bonus faciei*; * cire *arcz*|*facies* C.; cre *arcz, külső szín*|*facies, aspectus* B. K.

čerián *piros arczú, jó színben levő*|*faciei rubentis, boni coloris*; * crean B.

* creandarem *ékesíteni*|*bonam speciem addere* B.

čeri'deme *halovány, rossz színben levő*|*pallidus, coloris exsanguis.*

čerilanem *v.* cerian liam *jó színt kapni*|*coloratiorem fieri.*

čelá *mind, egész*|*omnis, totus* R., cïlä' P.; * cile C., cïlä' B.

čelá, čelák *egészen* | *omni ex parte*; *mindenütt* | *ubique*; čelá, č. kodom *mindig, mindenkor*|*semper.*

čeláže *egészben, egyátalában*| *omnino.*

čelt, čeltók *tisztán*; *merőben*|*penitus, plane, omnino* R., cïlt P.; * cïlt, cïltók B.

* čilt ulán *tökéletes, boldog*|*perfectus (deus)* Btim. 1., 1, 11.

čelt moš *mosd ki jól*|*bene perlava.*

* cïlt kelesen *elvégezte beszédét*|*sermonem confecit* B.

čia *szín, festék*|*color, pigmentum*; * čiá Bapc.

čiem (ïem) *fölölteni, viselni (ruhát)*|*induere*; čiedem *(fr.)*; * čiem C.

čiktem *öltöztetni*|*induere (cui vestem)*; -ktedem *(fr.)*

čialdem *megfesteni* | *colorare, colorem inducere*; * čijaltem *öltöztetni*|*induere quem*; *festeni, ékesíteni*|*colorare, ornare* B.

či'me: ümbäč čime *felső öltöny*| *indumentum exterius.*

čigaldem *csiklándani* | *titillare*; čialdedem *(fr.)*

či'ngada *józan, éberlelkü*|*sobrius, sanae mentis* Br. 1.

čingalam *megszúrni (fulánkkal)*| *pungere (aculeo).*

čište *harkály*|*picus.*

* čidrák: č. kodam *késni*|*moram facere* Btim. 1. 3, 15.

ci'ze (*σπ*) *csecs*|*mamma*; *ci'zaB.

cizakš *szoptató tülök* | *cornu lactatorium.*

* cïnók *úgy van, igenis* | *ita est, sane* B.

čok (*στ*) *illő, megfelelő* | *conveniens, aptus.*

čokešem toleš *tetszik nekem* | *convenit mihi.*

kem mulem čok *a csizma nekem jól illik* | *calcei mihi ad pedes apti sunt.*

čokon ilä *illően, rendesen él* | *convenienter vivit.*

čoka *sűrű, vastag* | *densus, crassus.*

čokangam *megvastagodni, sűrűsödni* | *crassum fieri.*

cokangdem *megvastagítni* | *crassum facere.*

čoktomaš *hangszeren való játék* | *cantus fidium (cf.* šoktem.)

čoklem (*στ*) *áldozni* | *sacrificare; -ledem (fr.);* * suk *áldozat* | *hostia, sacrificium.*

čoklome *áldozat* | *sacrificium.*

čoklomaš *áldozathozás* | *sacrificatio.*

čógot *kalapács* | *malleus.*

čongem *rovásokat róni* | *crenas incīdere.*

čongém *rovás* | *crena.*

čongeštem *röpülni* | *volare;* -štolam *(fr.);* *čongeštem B.

čočam, šočam *születni* | *nasci* R., šočam P.; * šačam *születni, teremni* | *nasci, provenire* B., šažam C.

čočuktem *szűlni* | *parĕre,* -ktedem *(fr.);* * šačektem *szűlni, teremni* | *parĕre, ferre (fruges)* B.

čočmáš *születés; születőhely* | *ortus; locus natalis.*

čočmo: č. avaj *édes anya* | *mater germana;* čočmem godsek *születésem óta* | *inde a me nato.*

* šačiš *nemzet* | *genus, progenies* Bar.

čočmo *hétfő* | *dies lunae;* * šažma C., šačma K.

čoderá *erdő* | *silva.*

čon (*π*) *lélek* | *anima* R.; con P.

čonan *lelkes, élő* | *animatus.*

čóma *csikó* | *pullus equinus.*

čom- *kinyújtani (bőrt)* | *extendere (corium).*

corá (*στ*) *rab, szolga* | *servus* B.

* coráluk *szolgaság* | *servitus* Bo.

* coralandarem *rabbá tenni* | *servum facere* B.

čoroš *ijedős* | *pavidus (equus).*

čolo (*στ*) *-nyi:* kučolo, kudončolo *mennyi* | *quantum;* meń čolem *annyi, mint én* | *tantum, quantum ego;* vese č. saen *oly jól mint a másik* | *tam bene quam alter.*

čolgužam *fényleni* | *splendere, fulgere;* * colgïžam Bl.

čolguštarem *fényesíteni* | *splendidum facere.*

čö've (*στ*) *tyúk* | *gallina;* * cibe C., ci'ba B.

čöv-ige *csibe, csirke* | *pullus gallinaceus;* * cib-iga B.

ńemeč čöve *pulyka* | *gallina indica.*

čövetán *piócza* | *hirudo.*

čugo (*στ*) *fasz* | *membrum virile.*

čučam: čučeš *tetszik, érzik, érződik* | *videtur, sentitur;* * čučam *látszani, tetszeni* | *videri* (*ex.* oróda-la *demens*) Bk. 1.

čumem *megrúgni* | *calce impetere;* -medem (*fr.*); -malam (*mt.*)

čumur, čumurók *egészen, mindnyájan* | *omnino, universi.*

čumurem *összehalmozni, egybehozni* | *coacervare, colligere;* -rkalem (*fr.*)

čumurgem *összehalmozódni, gyűlni* | *coacervari, colligi.*

čüktem *meggyujtani* | *accendere;* -ktülam (*fr.*); * čuktem B.

čüngšö *zöld harkály* | *picus viridis.*

čučam *becsukni, zárni* | *claudere* R., tüč- P.; * čüčäm C., čučam, čüčam B.

čüči *nagybátya (az anyáról)* | *avunculus.*

čüčküdö *sürü, gyakor* | *densus, creber* R., čüčkudo P.

čüčküdön *gyakran* | *saepe.*

čüčküdemam *sürüsödni* | *densari.*

čüčküdemdem *sürüsíteni* | *densare.*

* cürát (*ǫ*?) *eskü* | *jusjurandum,* c. kelesas *esküdni* | *jurare* Bm. 23, 16. 14, 7.

* cürejem *esküdni* | *jurare* B., curejem C.

šaklak *bütyök* | *nodus, geniculum.* jol š. *boka* | *talus.*

šagad (*α*) *óra* | *hora.*

šagal (*στ*) *kevés* | *exiguus, pauci;* (*adv.*) *kevés időre* | *paullisper;* * šaχal, šagal' B.

šagal ginat *legalább* | *saltem.*

šagalemam *kevesedni* | *minui.*

šagalemdem *kevesbíteni* | *minuere.*

* šaχár *parázna* | *moechus, moecha* B. (šäχár Bapc.)

* šaχarľanem *paráználkodni* | *moechari* B.

šajtán (*α*) *ördög* | *diabolus* B.

šačká *sótalan* | *insulsus.*

šańök (*στ*) *villa* | *furca;* * šenik C.

* šanalt-: šanalt-keaš *elszunyadni, elaludni* | *obdormiscere* Bap. 20, 9.

* šandál (*π*) *gyertyatartó* | *lychnuchus* B.

* šäpšälä *külön-külön* | *sejunctim* C. [Bs.

*šabá *gyenge* | *imbecillus, debilis*

šavem *hinteni, szórni* | *spargere;* * šabem *elszórni, pazarolni; meghinteni* | *dispergere, conspergere* B.

-šamoč (*nota pluralis*) R., -šamič P.

šar *lószőrszál* | *pilus equinus;* * šär *ideg* | *nervus* C.

šar-voč *nyilfarkú récze* | *anas acuta.*

šara (*στ*) *kopaszság* | *calvities* (*cf.* čera, carä').

š. vujan *kopaszfejű* | *calvus.*

šarem (*στ*) *kiterítni, kiterjeszte-*

ni | *sternere, expandere*; * šärem C., šarem B.

* šärmä'š *(terítés) ágy* | *lectus* Bhéb. 13, 4.

* šargalem *(fr.)*: šargaľen pačaš *kinyitni, föltitni* | *evolvere (librum)* Bapc.

* šarlem (στ) *kiterjedni, elszélyedni* | *diffundi*; * šärlem Bap.

* šaralt-: šaraltmaš *kiterjedés, szélesség* | *extensio, latitudo* Bep. 3, 18.

* šarša *kánya-bangita bogyó* | *bacca viburni opuli* C.

*šarnem *emlékezni vmiről* | *meminisse, recordari*; -nulam *(fr.)*; * šarnem B.

* šarnendarem *emlékeztetni* | *in mentem revocare.*

* šaršakúšavlä *gyermekek* | *liberi* Btm. 1, 3, 12.

šarpan *fejre való kendő* | *capital.*

šalatem (στ) *elszélyeszteni* | *dissipare, disjicere (ex. pecuniam)*, -tulam *(fr.)* R., šalaltem P.

šalanem (στ) *elszélyedni* | *discedere, diffugere*, -nulam *(fr.)*

šaľam (α) *üdvözlet* | *salutatio* Bjk.

*šalalt- *inteni vkinek* | *innuere* Bmk. 15, 11.

šekš *epe* | *fel*; * šäχš C., šakš B.

šekš *füst* | *fumus*; * šiχš C., šikš, ši'kša B.

šekšan *füstös* | *fumosus.*

šeklanem (στ) *félni, óvakodni* | *metuere, cavere sibi*; * šeklänem.

šegán *csipkerózsa* | *rosa silvestris, cynorhodon.*

šegeľe *szömörcs* | *verruca.*

šenkšáľe *gyík* | *lacerta.*

šengá (στ) *szunyog* | *culex*; * šingá B.

orá-šenga *légy* | *musca.*

šengálok (στ) *szúnyogháló, sz. ellen való függöny* | *conopium.*

šengál *hátúl való* | *quod pone v. post tergum est.*

šengalne, šoľno *(loc.) hátul; mögött* | *post tergum, pone* R., šengélne P.; * šáilna.

šengalnese *hátulsó* | *posticus.*

šengalan, šoilan, *v.* šengak, šojuko *(lat.) hátra; mögé* | *retro; post tergum*; * šáilan B., šaika C.

šengač, šoočen *(abl.) hátulról; mögől* | *a tergo*; * šáicen B., šaic C.

šec- *vide:* šinžam.

šeč: š. vára *csónaktoló pózna* | *contus.*

šeške *meny* | *nurus*; * šeškä C., šéška B.

šéššel *korpa* | *furfur.*

šeže *ősz* | *autumnus*; * šiže C.

šežem *őszszel* | *autumno*; * šižam K.

šežektem *fecskendeni* | *spargere, aspergere*; -ktelam, -ktedem *(fr.)*

šežektaldam *befecscsenteni magát* | *se conspergere.*

šetem (*στ*) *kikelni*, *kicsirázni* | *erumpere, enasci (seges)*; -tedem *(fr.)*; * šitem B.

* šitïktem *kikeltetni* | *efferre (segetem)* B.

šedáng *búza* | *triticum*; * šädängä C., šadánga B.

šéde *harag* | *ira* R., ši'de P.; *šedä, šidä C., ši'da B.

šedeškem *haragudni* | *irasci*; * šedeškem, šideškem C., šideškem B.

*šidaštarem *haragra ingerelni* | *irritare cujus iram* Bz.

šen *tapló* | *fomes*; * šin, šîn C.

šep *halk, lassan* | *summissa voce, lente (ex.* olaš *loqui*, kajaš *incedere)*; * šip *titkon* | *clam* W.

šepok, og šokto nimat *minden csendes, nem hallik semmi* | *omnia silent, ne sonus quidem auditur.*

šeplanem *elcsendesedni* | *sedari, conticescere.*

šépka *bölcső* | *cuneae.*

šeber (*στ*) *duda* | *utriculus, tibia utricularis*; * šever C., ši'vïr Bz. I.

ševokš, ševekš *nagy börzsök (lisztnek, búzának való)* | *saccus frumentarius e corio factus.*

šem *héj (belső, vékony, fahéj)* | *liber (arboris)*; * sïm *halpikkely* | *squama* Bap. K.

kol š. *halpikkely* | *squama*; pükš š. *dióhéj* | *putamen nucis.*

šem *hét* | *septem*; * šim.

šemet *id. (substantive)*; *šimit, šimut.

šem-luo *hetven* | *septuaginta*; * šim-lu.

šememese, šemetese *hetedik* | *septimus*; *šimše C., šimša, šimutša B.

šéme *fekete* | *niger*; * šimä C., šim, ši'ma B.

šememam *feketedni* | *nigrescere.*

šememdem *feketíteni* | *denigrare.*

* šim-baǯ *(fekete-fark) hölgy menyét* | *mustela erminea* C., šemalge *feketés* | *subniger.*

šer (*στ*) *gyöngy* | *margarita*; * B.

šeram *fésülni, magát f.* | *pectere capillos*; -redem *(fr.)*

šerge *fésü* | *pecten.*

šére *kovásztalan, sótalan* | *non fermentatus, sale non conditus* (kinde *panis)*; * ši'rä B.

šeremét *szegényke* | *misellus*; *kedves* | *care!* K.

šérge *drága* | *carus*; * C.

* šergakán *drága, áros* | *magni pretii*; *.

šérčik (*στ*) *szökcse* | *gryllus.*

šérpe (*στ*) *szálka* | *festuca, fibra.*

šel *szalona* | *lardum*; *cf.* šil.

šelam *szelni, szétmetszeni, hasítni* | *secare, findere*; *hasadni* | *diffindi*; -leštam *(fr.)*; * šeläm *szétmetszeni* | *dissecare* C., šelam B.

šelše *repedés, hasadás* | *fissura, rima*; šelšan *repedéses* | *rimosus* (kinde *panis).*

* šeľen-geaš *szétrepedni, elhasadni* | *diffindi, disrumpi* B.
* šélik : rok-š. *(földrepedék), barlang* | *caverna* Вдрс.
ši *ezüst* | *argentum* R., šiä L.; * ši C., ši B.
šiedam *megezüstözni* | *inargentare.*
* ši-gol *(piscis argenteus) salmo salax* C.
šiam *megverni, megcsapni* | *percutere, ferire;* šiedem *(fr.);* * šiäm C., šiam B., šidem *(fr.)* C., šiedalam *verdesni* | *pulsare* Втм. I.
vuj šiaš *panaszolni vkire* | *conqueri de quo, incusare;* * B.
* šiktem *veretni vkit* | *percuti jubere.*
* šigiltïš *alkalom, ok* | *occasio, causa* Вк. II. 11, 12.
šič (*στ*) *araszt* | *palmus, spithama.*
šište *szíj* | *lorum* C., šišta B.
šižam (*στ*) *érezni* | *sentire;* * B., šižäm *fölérezni* | *expergisci* C.
* šidä *fabél* | *medulla arboris* C.; *cf.* erdä.
* šitkada *tökéletes, teljes erejü, erös* | *perfectus, vigens, validus* B.; *(adv.) kivált* | *praecipue* C.
ši'tkadla, ši'tkadala *(adj. et adv.) id.* Вдк. нкв.
šinžá (šinža) *szem* | *oculus* R., šinzá P.; * šinzä C., šinzá B.
vüt š. *forrás, kútfej* | *fons.*
šinža-ul *szemöldök* | *supercilium* L., šinza-ol S.
šinža-pun *szempillák* | *cilia* S.
pel šinžan *félszemü* | *unoculus.*
šinžademe *vak* | *caecus;* šinzädemä C., šinzádema B.
šinžan úšo (= užšo) *varázsló* | *incantator.*
šinžáluk *szemüveg* | *vitrum oculare.*
šinžam *letülni* | *considere.*
keče šinžaš *a nap leáldozik* | *occidit sol;* k. šečmaš *napnyugat* | *occidens.*
šečme (šičme) ver *ülöhely* | *sessibulum, sedes.*
šinžiktem *ültetni, letültetni, marasztalni* | *considere jubere, retentare (hospitem).*
šinželdem *szálldogálni* | *hic-illic considere.*
šinžal *só* | *sal;* * šanzál B., sanzál Вмк.
šinžalán *sós* | *salsus.*
šinžaldem *sózni* | *salire,* -ldolam *(fr.);* * šanzaltem B. *(item: keserüséget okozni vkinek, alkalmatlankodni, bosszantani* | *exacerbare, bilem cui commovere.*
* sanzalaltam *(pass.) megsózatni* | *sale condiri* Вмк.
šinžalam *nyerïteni* | *hinnire;* -ledem *(fr.)*
šinžem *ülni* | *sedere,* -želdam *(fr.);* *.
šindem *ültetni, letenni* | *deponere, plantare;* -dedem, -dolam *(fr.);* * šindem B., -diktem *(eff.)* K.

šinžem *tudni, ismerni* | *scire, nosse*; -žedem *(fr.)* R., šinzem P.; * šinzem.

šinžeme *tudvalevő, ismeretes* | *notus, cognotus.*

šinžer (*n*) *láncz* | *catena.*

* si'ndïk (*α*) *láda* | *cista* B.

* šipkän *konkoly* | *lolium.*

* šibä, šivä, švä (*στ*): šibäm šuaš *nyilat (sorsot) vetni* | *sortes conjicere.*

* širatem (*στ*) *megolvasztani* | *liquefacere* K. Bar.

* širänem (*στ*) *megolvadni* | *liquefieri* B. K.

* šire *gyakran* | *saepe* W., šeren C.

širgäš *ujjra való gyűrű* | *annulus*; * šergáš Bl., šärgáš Bp. 1.

šil *hús* | *caro*; * šel, šêl *kövérség, hús* | *pinguedo, caro* C., šel, šil *hús* | *caro* B.; *cf.* šel R.

* šeläm *kövér, húsos* | *pinguis.*

šiläm *elszaladni, megszökni* | *effugere*; -ledem *(fr.)*; * C. B.

šilše saldak *szökött katona* | *desertor.*

* šiltem *elfordítani* | *avertere (oculos)* K.

šókš *ruhavjj* | *manica.*

šokšo *hő, meleg* | *calidus*; * šokše C., šokša B. (Bapc. 7,16. ši'kču *höség* | *calor).*

šokšemam *melegülni* | *calescere.*

šokšemdem *melegíteni* | *calefacere*; * C.

šoktam *szitálni* | *cribrare.*

šokte *szita* | *cribrum.*

šoktem *hangszeren játszani* | *fidibus canere*; *hallatszani* | *sonare*; -tedem *(fr.)*; * šaktem B.

šógan (*στ*) *vöröshagyma* | *caepa.*

šogaldem *etc., vide*: šolgem.

šogertan *szarka* | *pica*; * šagarten C.

šoja (*στ*) *hazugság, kérkedés* | *mendacium, jactatio*; * šaja *fecsegés* | *colloquium* C.; šajá *hazug, hamis* | *mendax, falsus* B.

šojáče *hazug* | *mendax.*

šoještam *hazudni, rászedni, kérkedni* | *mentiri, cui imponere, se jactare*; -telam *(fr.)*; * šaištam *beszéllni* | *loqui* C., šajišt- *beszéllni, hazudni* | *loqui, mentiri* B.

šong *hab* | *spuma*; *.

šongan *habos, habzó* | *spumosus.*

šongeštam, šongangam *habzani* | *spumare*; -štelam *(fr.).*

šóngo *öreg, agg, vén* | *aetate provectus, senex*; * šónga.

šongemam *öregedni* | *senescere*; songemedem *(fr.)*; * šongemam B.

šongemaldam *elöregedni* | *consenescere.*

šóšo (šåšå) *tavasz* | *ver*; * šošo C.

šošom *tavaszszal* | *tempore verno*; * šóšam K.

šož (šåž) *árpa* | *hordeum*; * šož C. B.

šodo (šådà) *tüdő* | *pulmo*; * šoda C.

šon (sån) *agyag* | *argilla* R., šun L.; * sun C. B.

šonár pil *szivárvány* | *arcus pluvius*; * šanál pjül Bapc.

šonem (*στ*) *gondolni* | *cogitare*; -naldem *(mt.)*; * šanem B., -nkalem *(fr.)* Bap.

*šanama *gondolat* | *congitatum*.

šópo *savanyú*; *kovász* | *acidus*; *fermentum*; * sápa (š. kasa *kovász* | *fermentum* B.)

šopem *savanyodni* | *acescere*; -pedem *(fr.)*; * šapem B.

šopoktarem *savanyítani* | *acidum facere*; -redem *(fr.)*; *šapemdem Bg.

šópke *rezgő nyárfa* | *populus (arbor)*; * šapki' K.

šopkerlá *nyárfaerdő* | *populetum*.

šopter *ribiszke* | *ribes*; * šaptar C.

šaprénge *rigó* | *merula*.

šóve *vesszö* | *virga (in decipula* lüdö kaška *dicta)*

šóvun (šå'vun) (*στ*) *szappan* | *sapo*; * šâvań C.

šovulžo, šobulžo, šogulžo *keszkenő, kendö* | *manutergium, mappa*; * sábïc Bl.

šóvur (šå'vur) *nöi vászon-fölöltöny* | *pallium linteum muliebre*; * šâvar C.

šómak *szó, beszéd* | *verbum, sermo* R., šomák P.; * šamak B.

šomaklanem *pörölni, veszekedni, valakit megdorgálni* | *jurgare, verbis castigare*; * šamaklanem *szólni, prédikálni* | *verba facere, orationem habere* B.

šor *szar* | *merda*.

šoram *szarni* | *cacare*; -redem *(fr.)*

* šor- *veszekedni* | *altercari* Br.14, 1.

šormaš *visszavonás, meghasonlás* | *dissidium* Bk. 1.

šórok (*στ*) *juh* | *ovis*; * šârak C., šarak B.

š. jol *juhláb* | *pes ovinus (nomen festi Čeremissici)*.

šoroktam *sírni* | *flere, plorare*; -ktedem *(fr.)*; *šâraktam C., šaraktam B.

šorokmaš *sírás* | *fletus*.

šoroktarem *megsírattatni* | *ad fletum adducere*, soroktuktulam *(fr.)*

šorgenže (šă-) *serke* | *lens (-ndis)*.

šórdo *jávorszarvas* | *cervus alces*.

* šorlem:

šorlaltem *megingatni* | *labefacere* Bjk. 1.8.

šorlemaš *háborusáy* | *tumultus, motus* B.

šorlektem *botránkoztatni* | *scandalizare* Br.

šol: š. tul *izzó tüz, parázs* | *ignis fervens, pruna*.

š.lam *föni, bugyborékolni* | *fervere, bullire*; -ledem *(fr.)*; * šolem *föni; olvadni* | *coqui, liquefieri* C., šolam *fölni* | *coqui* B.

šoldem *főzni* | *coquere*; -dolam *(fr.)*; * soltem *főzni, olvasztani* | *coquere, liquefacere*.

šolagaj (*στ*) *bal* | *sinister*; * šalaχáj B.

š. veg *balra* | *ad sinistram.*

šolem (šălem) *jégesö* | *grando*; *šolém Bapc.

šolo *szilfa* | *ulmus.*

šolerlá *szilfaerdö* | *ulmetum.*

ter šolo *a két szántalpot összetartó keresztfák* | *ligna transversa pedes trahae continentia.*

šolo (σr) *talphajó, szál* | *ratis.*

šolo (šălă) *belek* | *intestina.*

šoľa (šăľă) (σr) *öcs, unokaöcs* | *frater minor; filius fratis v. sororis;* šuľu L.; *šoľa *öcs* | *frater minor.*

* šóla *tolvaj* | *fur.*

*šolaštam, šolštam *lopni, ellopni* | *furari, clam abripere* C., šolĭšt-, šolšt- B.

šolkamá *az ing mellén való csat* | *fibula in antica parte indusii.*

šolgem *állani* | *stare;* -lgoldam *gy. megállni, álldogálni* | *saepius subsistere;* * šalgem.

šolgoktem *állatni* | *statuere, constituere:* kučen š. *megállítani* | *subsistere facere;* * šalgektem B.

šogolam *megállni, földállni* | *subsistere, adsurgere;* * šagalam C.

šogolaldam *földállítódni, megválasztatni* | *constitui, erigi; eligi.*

šogaldem *földállítani, megválasztani vminek* | *constituere; eligere (ad munus)* R., šogaltem P.; * šagaltem C. B.

šóldo *olcsó* | *vilis pretio;* * šulda C.

šoldora (σr) *vastag, öregszemű, darabos* | *crassus.*

šoldorangam *vastag etc. lenni* | *crassum fieri.*

soldorangdem *vastag etc.-vá tenni* | *crassum facere.*

šolnem (šă-) (σr) *dülöngözni (szánban, ferde úton)* | *hic illic inclinare se (in via iniqua);* *šalnem *lehajlani* | *se inclinare (sol)* Bl.

šolneštеš *ferde hely a szánúton* | *declivitas viae.*

šögör, šeger *szilk, szoros* | *angustus.*

šegerem *szorítani* | *arctare, stringere.*

šögöremam *megszilkülni* | *coarctari.*

šögöremdem *megszilkíteni, szorossá tenni* | *coarctare.*

šöšte *viasz* | *cera* R., šišta F.

šödör, šeder (σr) *csillag* | *stella;* * šeder C., ši'dar, ši'dĭr B.

šön *ín, ideg* | *nervus;* * šün : luškada š. ceràn *gutaütött* | *apoplecticus* B.

šön *fösvény* | *avarus, tenax.*

šönlanem *fösvénykedni* | *avarum esse.*

šövöks *vid.* ševokš.

šör (šôr) *szöglet-él* | *acies anguli.*

šö'rön *egyik oldalára fordulva v. dölve* | *lateri incumbens (ex. kia jacet).*

šörem *fölbontani, fölfejteni* | *resolvere (nodum, volumen);*

lebeszéllni | *a consilio demovere*; -rkalem *(fr.)*

šö'rtńö *arany* | *aurum*; **šörtńe* C., šörtńä B.

šö'rtńedam *megaranyozni* | *inaurare*; -delam *(fr.)*, **šörtńed*-B.

šörmüč *fék* | *capistrum*, *frenum*; **sermic* C.

šörlem *kijózanodni* | *crapulam exhalare*; -lölam *(fr.)*

šu *pelyva* | *palea*.

sisna šu *serte* | *seta*.

šu: ime šu *tilfok* | *foramen acus*; **im šüž* B.

šu *egészséges* | *sanus, valens* B., *cf.* **šulukán* *id.* B. [sae.

šuam *odaérni, elérni, elérkezni* | *pervenire, assequi*; *(praemissis gerundiis perfectionem actionis notans, cf.* NyK. IV, 88); *megérni* | *ematurescere*; **šoam*.

-ške šumeške (-dek š., vak š.) -*ig* | *usque ad*.

šuktem *elérni, eléretni, odavinni (a dolgot)* | *assequi, perducere (rem)*; *(cum gerundiis, cf.* NyK. IV, 88); **šoktem*.

šun *kész* | *confectus*.

šuar *mozsár* | *mortarium*.

šue: kutko -š. *hangyaboly* | *formi-*

šue *récze* | *anas*. [*cetum*.

šue *ritka, gyér* | *rarus*; **šoe* C., šoje *ritkán* | *raro* W.

šuemam, šuengam *ritkúlni, gyérillni* | *rarescere*.

šuemdem, šuengdem *ritkítani* | *rarum facere*.

šuem *vetni, dobni* | *jacĕre, conjicere*; šuldam *(fr.)*; **šuem* C. B., šult- B.

**angïram š. horgot kivetni* | *hamum demittere* B.

šuen-koldaš *eldobni* | *abjicere*; **šuen-koltaš* B.

šulden puštaš *agyon dobálni* | *jactibus interficere*.

šúko *sok* | *multus*; *(adv.) sokat, sokkí* | *multum, diu*; *nagyon* | *valde*; *sokkal* | *multo*; *legfelebb* | *ad summum*; **šúka*.

šukeš *sokára, sok idövre* | *ad multum tempus*.

šukerte *régen* | *dudum, jam pridem*; **šukérda* B., šukerde C.

šukersen, -sek *régóta* | *a longo tempore*; **šukéršen* Bl.

šukemam *sokasodni* | *augeri, multiplicari*; **šukajemam* Bap.

šukemdem *sokasítani, szaporítani* | *augere, multiplicare*.

**šukaža sokaság* | *multitudo* W.

šukš *féreg* | *vermis*; **.*

šuktam *beáztatni* | *macerare (ex. cannabim)*.

šújmen *törővas* | *vectis (ad confringendam glaciem)*.

šungaldam *alámerülni* | *demergi*.

šungáldeš *mély gödör* | *cavum vine*.

šuša *vetélő* | *radius textorius*.

**šuškán stiket* | *surdus* Bmk. 7, 32.

šuškem *fütyülni* | *sibilare, ore fistulare*; -kalam, -kaldem *(mt.)*

**šiškïž lülü sip* | *fistula* Bapc.

šúško *jégmerítő háló* | *rete quoddam, quo frusta glaciei e fluvio excipiunt.*

šužar *húg* | *soror junior*; * šošar C., šižar B.

šužem *éhezni* | *fame premi*; -žedem *(fr.)*; * šužem B.

šuženam *megéheztem* | *esurio.*

šudo *fű, széna* | *herba, foenum*; * šúda.

šupšam *húzni* | *trahere*; -pšedem *(fr.)*; -pšalam *(mt.)*; *šopšam C., šupš- B., -pšedem *(fr.)* Bap.

tamaka š. *tobákot színi* | *pulverem Nicotianae sumere*; pipka *v.* trupka š. *pipázni* | *tabaci fumum haurire*; cizem š. *szopni* | *lactere, mammas sugere* (* cizam š. Bl.)

* šupšen nalaš *elvenni vkitől* | *adimere, abripere a quo.*

* šupšul- počaš *fölrántani* | *divellere, (januam).*

* šopštem *kocsin vinni* | *vehere* C., šupštem *czipelni* | *trahere, portare* Bapc.

* šupšedektem *hurczoltatni* | *abripi jubere* Bap.

šupšal *csók* | *osculum.*

šupšalam *csókolni* | *osculari*; -ledem, -ledelam *(fr.)*; *šupšalam B.

* šúbïš *kosár*; *tömlő* | *corbis*; *uter* B. (šabaš F.)

šúbo *gyermek* | *infans* P.

šumäktem *zúgni, lármázni* | *fremere, tumultuari* Bap.

šumat *(ст)*: š. keče *szombat* | *dies Saturni.*

šumam *elfáradni* | *defatigari.*

šumem *köszörülni* | *exacuere (cote)*; -medem *(fr.)*; * šumem Bapc.

šur *szarv* | *cornu*; * C.

* šurdemä *szarvatlan* | *cornibus destitutus* C.

šurem *(ст)* *boronálni* | *occare agrum*; -rkalem *(fr.)*; * širem C., *cf.* šürä R.

šurem *taszítani, tolni* | *trudere, protrudere*; *szúrni* | *pungere*; -redem *(fr.)*, -raldem *(mt.)*; * šurem *szúrni* | *pungere*, -raltem *(mt.)* C.

* šuralam *szúrni, átszúrni* | *perfodere* B., šaralam *pungere* C.

šural-goltaš, šral-g. *kiszúrni* | *effodere (oculos)*; *letaszítni* | *detrudere*; *zörgetni* | *pulsare (fores)* B.

šuraldam *egymáshoz ütődni, tolódni* | *allidi*; *beszúródni* | *infodi.*

šuršo *bolha* | *pulex*; * šurša C.

šurno *gabona* | *frumentum*; * šúrna: š. vuj *kalász* | *spica* B.

šulam *metszeni, szabni* | *secare, scindere*; -ledem *(fr.)*; * šulam C.

* šuluktem *megherélni* | *castrare* B.

šuldoš *szelet* | *frustum (panis).*

šulukš *csizmaszár* | *scapus calcei Turcici.*

šúldur *szárny* | *ala*; *šolder C., šúldĭr, šuldur B.
kol-š. *úszószárny* | *pinna*.
*šuldrán, šuldurán *szárnyas* | *alatus* B.
šü *nyak* | *collum*; *.
š. jer *nyaklánez* | *torques*.
*šüéšli *nyakas, makacs* | *pertinax, praefractus* Br.
šü (šû) *szén* | *carbo*; *šû C., šü B.
šinža-šü *szemcsipa* | *gramiae*.
šüam *rothadni* | *putrescere*; šüedem *(fr.)*; *B.
*šüša χang cer *poklosság* | *lepra* B.
šükšö *rothadt*; *elviselt* | *putrefactus, tritus*; *šüχše C., šukša B.
šüktem *rothasztani* | *putrefacere*; -ktedem *(fr.)*
šükem *tolni* | *protrudere, promovere*; -kedem, -kedelam *(fr.)*; -kalam, -kaldem *(mt.)*; -kalaldam *(pass.)* R., šukem P.; *šikem Bap., -kalam Br.
šügár *sír* | *sepulcrum* R., šigár P.; *šigér B.
šügarlá *temető* | *coemeterium*.
šüč *korom* | *fuligo*.
šüčangam *megkormosodni* | *fuligine induci*.
šüčalgem *kormos színt kapni* | *fuliginis speciem referre*.
šüškam *tömni, betömni* | *farcire*; -kedem *(fr.)*
pöčal š. *puskát tölteni* | *glandem plumbeam scolopeto immittere*.
šüškün peteraš *betömni* | *obturare (foramen)*.
šüškülam *ölni* | *mactare*; *šišķil-B.
šüšpük *fülmile* | *luscinia*.
šüžer *tej* | *lac*; *šišér.
š.-val *tejföl* | *flos lactis*.
šütem (*στ*) *fölbontani, megbontani* | *resolvere, dissolvere, rescindere (emptionem)*; -tedem *(fr.)*; *šütem *leoldani* | *solvere* Bl.
šüdem *parancsolni* | *jubere*; šüdedem *(fr.)* R., šudem P.; *šüdem C., šudem B.
om šüdö *(non jubeo =) tiltok* | *veto*.
šüdalam *szidni, megátkozni, roszszat kívánni* | *exsecrari, male precari*; *šudalam *szidni, csúfolni* | *maledicere, insultare* Bl.
šudalt-: šudaltma *átkozott* | *exsecratus* Bg.
šüdö *száz* | *centum*; *šüde C., šúda B. (šü'du Bap. 1, 16.), šúduK.
šü'dör (=šüdö-ur) *rúbel (=100 kopéka)* | *numus Russicus rúbl dictus*; *šúdur B. K., šüder C.
šüdükš *abrincs* | *circulus doliaris*.
šüdür *orsó, orsófa* | *fusus*.
šüdürem *fonni* | *nere*; *šederem, šidirem C., šidrem B.
šüdürmö *fonat* | *fila*.
šüvälam *köpni* | *spuere*; -ledem *(fr.)*; *ševem C., šiväl- B.
šüvälme *köpedék* | *sputum*.
šüvül-vüt *nyál* | *saliva*.

šüm *szív*|*cor* R., šum P.; *šüm C., šum B.

šümem jula *fáj (ég) a szivem, sajnálom*|*dolet mihi cor, condoleo.*

šümän *szives, buzgó*|*benignus, studiosus.*

šümbel *(szív-fél) testvér*|*frater* C., šumbel B.

šür *orosz káposztaleves*|*jusculum Russicum ex olere paratum.*

šürakš *dara*|*ptisana, polenta.*

šürága (*ст*) бредень, *kis kerítőháló*|*verriculum.*

šürä (*ст*) *borona*|*crates dentata, occa; cf.* šurem *occare.*

šürem (*ст*) *dörgölni, kenni, mázolni*|*fricare, linere,* -rkalem *(fr.);* *šerem C., šïrem, šerem, širem, šrem B.

šürgö *nagy erdőség*|*silva vasta;* *šerge C., ši'rga *erdő*|*silva* K. B.: š. kesä *vadkecske*|*capra silvestris* Bar.

šü'rgö *arcz, orcza*|*facies, gena;* *ši'rga B.

šürg'-üstöš *törülköző*|*mantile.*

tovar š. *fejszelap*|*planum securis.*

šürča *haragos, vad, veszekedő*|*ferox, rixosus.*

šürčalanem *veszekedni*|*rixari;* -nedem *(fr.)*

šürtö' *czérna*|*fila linea duplicata.*

šülem (*ст*) *lélekzeni*|*spirare, respirare;* -ledem *(fr.);* -laldem *(mt.);* *šüľaltem: šüľaltengoltaš *sohajtani*|*suspirare.*

šülükš, šülüš *lélekzet, lélek*|*spiritus;* *šüliš C., šüľeš B.

šülö *öl*|*orgyja;* *šel C.

šüľö (*ст*) *zab*|*avena.*

*škaľá *(in fine positum) tudniillik, azaz*|*scilicet* B.

ške, šket *vid.* eške.

*šlánga *fulánk*|*aculeus* Bk. 1.

žalkalem, žaledem *vid.* užalem.

*žep, žeplem *vid.* ežaplem.

ta *(pron. demonstr.):*

*ta-gáče (R. tače) *ma*|*hodie.*

tan *az*|*is, ille:* tanšamïč *azok*|*ii, illi* P.

*ta *vagy*|*vel, aut* B.

ta—ta *vagy—vagy*|*vel—vel* B.

*ta: ta-ma *valami*|*aliquid* B., tamagáńa *valaki*|*aliquis* B., ta-kü *valaki*|*aliquis* Bl.

tau (*ст*) *hála*|*gratia;* *B.

tauštem *hálát adni*|*gratias persolvere;* -tulam *(fr.)* R.; taštarem P.

*tau kelesaš *hálát mondani*|*gratias agere* B.

táker (*ст*) *kemény, egyenes*|*firmus, solidus, planus (via);* *ugar*|*ager novalis.*

tákertem *keményre s egyenesre tuposni v. járni*|*bene occulcare (viam.)*

*täktä *darázs*|*vespa* C., täkta B.

taga (*ст*) *kos*|*aries;* *tägá B.

tagan (*ст*) *patkó*|*solea ferrea equi.*

taganlem *patkolni*|*subferrare;* -nlelam *(fr.)*

terteškem *kerek lenni* | *rotundum esse*; -kaldam *(dim.)*

terteštem *kerekíteni* | *rotundare.*

tersiak *jeges bukdár* | *colymbus arcticus.*

térvuš *hegyes, keskeny karimájú süveg* | *pileus cacuminatus, angusto margine.*

téle *tél* | *hiems*; * C., télä B.

telem *télen* | *hieme.*

telese, telemse *téli* | *hibernus.*

téle: vüt t. *mocsári szalonka* | *scolopax gallinago.*

telže *hold* | *luna*; *hó, hónap* | *mensis*; * tilze C., tïlza B.

t. volgodo *holdvilág* | *lumen lunae.*

ti, tî *tetű* | *pediculus*; * ti C.

ti *(pron. demonstrativum)*; * ti (te) C., tï B.

ti'de *ilyen, ez* | *talis, hic*; * tidä, tedä *az, ő* | *ille, is* C., tï'da B.

tise *itteni* | *qui hic est.*

* tegeńa *ilyen, olyan* | *talis*; tegeńä C.

tinare *ennyi* | *tot, tantum*; * tïńar *ennyi, annyi* | *tot, tantum* B., tinärä C.

ti'šte *itt* | *hic (adv.)*; * tï'šta B., tištä, teštä C.

ti'ške, tiš, tižak, tižagen *ide* | *huc*; * tï'ška B., tiškä, teškä C.

tižeč, -čen *innét* | *hinc*; * tïšec, -cen B., tišec, tešec C.

* tïnam *ekkor, akkor* | *tunc* B., tinäm, tenäm C.

tiškeven, tišken *eddig* | *huc usque*; * tïškebek B., tiškebek, teškebek C.

tï-müngö *ezután* | *deinde* P.; *tïmïnga *ezután, azután* | *deinde, postea* B.

tige *így* | *ita*; * tengé.

tï'gar (*σɪ*) *tükör* | *speculum* Bjk.

tičmaš *tele (kép, test)* | *plenus, obesus, amplus (facies, corpus).*

t. kinde *még egész, meg nem kezdett kenyér* | *panis integer.*

tičmašlanem *teleképülvé v. testülvé lenni* | *obesum fieri.*

* tïšlem *megfeddeni, dorgálni* | *objurgare, increpare* Btm. i. 5, 20.

tiť *tele* | *plenus, repletus* R., tic P.; * cic C., cïc (cïcók ïlat *tele vannak* | *repleti sunt)* B.

toká, tokarak *csak most, imént* | *modo*; *alig, aligha* | *vix*; *tokó *még* | *adhuc* B., *alig* | *vix* C. K.; tokó-tokó *alig* | *vix* Bap.

tokáľeš *csak egy kis időre* | *parumper*; * tïχaľaok *még, többé [nem]* | *adhuc, amplius [non]* B., *mindig* | *semper* Bk. ii. C.

* tïχaľaek ïlam *megmaradni* | *perdurare, perseverare* Bk. i.

toj (*σɪ*) *sárgaréz* | *orichalcum*; *.

toja (*σɪ*) *bot* | *baculus.*

tojem (*ǫ*) *elrejteni* | *abscondere, eltemetni* | *sepelire* (kološom *mortuum)*; tojkalem *(fr.)*; *tajem.

* tajšen *titkon* | *clam* W.
* tongezemäš *vánkos* | *pulvinar* Bmk. 4, 38.
* tongél *lócza* | *scamnum* Bmk. 7, 4.
tocem *akarni, igyekezni* | *velle, studere* P.
toš *fok (kés-, fejszefok)* | *dorsum (cultri, securis)*; * C.
toškem *rálépni, tapodni, tiporni* | *ingredi, calcare, conculcare*; -kedem, -keštam *(fr.)*, -kalam *(mt.)*; -kaldam, -kalaldam *(pass.)*; * taškem B. C., taškalam C.
toškálteš *lépés* | *gradus*; *lépcsőfok* | *gradus scalarum*; * taškaltaš *lépcső* | *scalae* C., taškáltïš K.
toštam *magába bízni, merni* | *confidere, audere*, -tedem *(fr.)*; * toštem C., tošt- B.
tošto *régi, ó* | *vetus*; * tóšta B.
* tošta godam *régente* | *antiquitus* B., t. godša *régi* | *antiquus* B.
toštemam *megavúlni* | *obsolescere.*
toštemdem *elavítani, elkoptatni* | *obsolefacere, deterere.*
* ťoťa *nagyatya* | *avus paternus* C.; ťoťá *ős, elöd* | *proavus* Bar.; *cf.* čüči R.
todam *fonni* | *plectere*; todedem *(fr.)*
* tod- (*στ*) *törni, szegni* | *frangere (panem)* B.
todolam *törni, letörni* | *infringere, defringere (ramum)*; -ledem *(fr.)*, -laldam *(pass.)* R.
todol-koldaš *elszakítani* | *abrumpere.*
todoštam *törtelni* | *diffringere.*
tos (*π*) *barát* | *amicus, notus*; *.
tózgon *zivatar, vihar* | *procella.*
top (*στ*) *labda* | *pila*; *ágyú* | *tormentum*; * *ágyú* C.
tovat (*στ*) *istenemre* | *per deum* (tovat, ešten ómul | *ita me deus adjuvet, non feci id).*
tovatlem *esküdni* | *jurare*; -tlalam *(fr.)*
tovatlemaš *eskü* | *jusjurandum.*
tovatlektem *esketni* | *ad jusjurandum adigere.*
tovan (*στ*): ter-dovan *szántalp* | *pes trahae.*
tovangam *megbonyolódni* | *implicari, turbari.*
tovangdem *összebonyolítni* | *implicare, turbare.*
tom : pükš t. *dióbél* | *nucleus nucis.*
tómana (*στ*) *bagoly* | *noctua.*
* tor, tôr (*στ*) *szük, szoros* | *angustus, arctus* C., tor *szorongatás* | *angustiae rerum* Bk. 1.
tora *széles* | *latus, latitudo* Rcsm. 176
tóreš *keresztül* | *in transversum*; * C.
* toréš *szélesség* | *latitudo* Bar. 21, 16.
tórok : vuj t. *agyvelö* | *cerebrum.*
tórok (*ρ v. στ*) *kvárgli*, тваrогъ; *túró (másképen készítve mint a* tuvurtoš) | *caseus, tyros.*

tórta (*στ*) *rúd (kettős szekérrúd)* | *vectis temonalis.*

* torlem : *dorgálni, szidalmazni* | *increpare* Bthm. I, 3, 7.

tolam *jöni* | *venire*, -ledem *(fr.)*; -loktem *(eff.)*; * tolam.

tolšaš *jövő* | *insequens, proximus (annus).*

nalen tolaš *elhozni* | *apportare, adducere.*

tolem (*στ*) *rabolni, megrabolni, lopni* | *rapere, diripere, latrocinari*; * talem B.

tolen kaeve *rabolni voltak* | *raptum exierunt.*

tolašem (*στ*) *bajlódni, iparkodni* | *laborare, eniti*; -šedem *(fr.)*; * talašem *sietni* | *festinare.*

tolaštarem *bajlódtatni vkit* | *laborem cui afferre.*

tögede, tegede *apró, kicsiny* | *minutus, parvus*; * tugúda B.

tögedemdem *aprítani* | *comminuere.*

tö'šak (*στ*) *dunyha* | *torus, pulvinar*; * tüšäk C., tüsä'k *ágy* | *torus* Bl.

tôr, törók (*στ*) *egyenes; igaz* | *rectus, directus; verus*; * tör, török C., tör, törók B.

ik töraš *egykorú* | *aequalis (aetate).*

tôrlem *egyengetni* | *aequare*; -löllam *(fr.)*; * tör ištaš B.

tö'rser *egyenetlen* | *iniquus*; * törsir W.

törá (*στ*) *bíró* | *judex*; * törä' B.

* törälem *itélni, itéletet hozni* | *judicare, judicium ferre.*

törgeštem *szökni, ugrani* | *salire, subsilire*; -štelam *(fr.)*, -štaldem *(mt.)*; * törgeštem C., türgešt- B.

törńa : t. pöčöš *moh-áfonya* | *vaccinium oxycoccos.*

törlanem (*στ*) *megigazodni* | *se corrigere*; * törlänem C.

törlatem (*στ*) *megigazítani* | *corrigere*; * törlem C.

törlataldam *megigazodni* | *corrigi.*

tu *(pron. demonstrativum) az* | *is, ille*: tuleč tumbak *azon túlra* | *ultra illud.*

tudo *az, ő* | *ille, is.*

tušo *ottani* | *qui illic est.*

tugáńe *olyan* | *talis, ejusmodi*; *oly (adv.)* | *tam.*

tunáre *annyi* | *tot, tantum.*

tušto *ott* | *illic, ibi.* *[luc, eo.*

tuško, tužak, tužagen *oda* | *illuc*

tužeč *onnét* | *illinc, inde.*

tunam *akkor* | *tunc*; * tunámša *akkori* | *qui tunc erat* B.

tugé *úgy* | *ita, eo modo*; *oly (adv.)* | *tam* R. P., tugéla P.

tuak (*στ*) *egyszerű (ember, paraszt: hivatal nélkül)* | *plebejus, unus e multis (homo nullo munere fungens)*; *ingyen* | *gratis.*

t. eštaš *ingyen dolgozni* | *sine mercede opus facere*; t. puaš *ingyen adni* | *gratis dare.*

tuákeš *ingyen, hiába* | *gratis, frustra*; * tákeš.

* tuán (*στ*) *atyafi* | *cognatus, consanguineus* Br.

t. erga *igazi fiu* | *filius germanus* Bhrb.

tuarem (*στ*) *kifogni* | *disjungere (equos)*; -rkalem *(fr.)*

tukláče (*στ*) *(a házasok szülleinek kölcsönös megszólítása* | *nomen, quo conjugum parentes invicem se appellant).*

tugur, tubur *ing* | *indusium*; * togor, tugor C., tugur B.

tugok: t. jing *közönséges ember* | *homo vulgaris, de plebe; cf.* tuak.

* tuχát *teljességgel [nem]* | *[ne]quaquam* Bar.

tungur: pu t. *fakéreg* | *cortex arboris (exterior atque crassior).*

tuštem *kitalálni* | *solvere, explicare (aenigma)*; -tulam *(fr.)*

tušto *találós mese* | *aenigma*; * tuštó K.

tušman (*n*) *gonosz lélek, gonosz ember* | *daemon, homo infestus* R., *ellenség* | *inimicus, hostis* P.; * C., tušmán *varázsló* | *magus* Barc.

t. šonošo *rosszakaró, ellenség* | *malevolus, inimicus.*

tut (*στ*) *íz, édesség* | *sapor, dulcedo*; * tot C.

tútlo (*στ*) *édes* | *dulcis*; * tótla C. B.

tutlemam *édesedni* | *dulcem fieri.*

tutlemdem *édesíteni* | *dulcem reddere.*

* totešt- *élvezni* | *frui, gustare* B.

* túteš (*στ*) *mindenütt, gyakran* | *ubique, saepe* Bar., *gyakran* | *saepe* W.

tuná (*στ*) *üsző* | *juvenca, bucula* B.

tuńo (*στ*) *füstnyilás* | *foramen fumarium (in tecto v. in pariete).*

tup *hát* | *dorsum*; *.

t. lu *hátgerincz* | *spina*, ket t. *kéz háta* | *dorsum manus.*

* túpïn *háttal fordulva vminek* | *adverso tergo* Bar.

tubul- *szabadítani* | *liberare* P.

tuvuraš *ház héja* | *tabulatum (sub tecto domus).*

tuvurtoš (*στ*) *túró* | *tyros.*

t. vüt *savó* | *serum.*

muno t. *tojásból s édestejből készült étel* | *cibus ex ovis et lacte paratus.*

túmo *cserfa* | *quercus*; * tum C.

tumerlá *cserfaerdö* | *quercetum.*

tumuš *folt* | *pannus, lacinia*; * tûmaš C., túmïž, túmïš B.

tumuštem *megfoltozni* | *pannis resarcire*; -štulam *(fr.)*; * tûmaštem C.

* tumbak *ólom* | *plumbum* C.

tumbal *túlsó oldal* | *pars ulterior.*

tumbalne *(loc.) túlsó félen, túl* | *ultra.*

tumbalan, -bak *(lat.) túlra, tova* | *in partem ulteriorem, ultrorsum.*

tumbač *(abl.) túlnan* | *e parte ulteriore.*

tur *alap, fondamentom* | *fundamentum (aedificii).*

turá (στ) *(egyenes irányú | directus); meredek, merev | arduus, rigidus;* * *egyenes | directus* Bl. 3, 5.

t. sir *meredek part | ripa praerupta;* t. onžaš *mereven nézni | oculos defigere in quid.*

turangdem *meredekké csinálni | arduum facere (ex. tectum).*

turá *egyenesen szemközt, átellenében | ex adverso, adversus;* * ture C., duré B.

* duré küšna *egyenesen fölött | recto supra [eum]* B.

* torés *ellen | adversus, contra* B. K.

* túra (στ) *csend, béke | tranquillitas, pax; csendes, békével való | tranquillus, placidus* B., tör *csendes | quietus* C.

turlem (στ) *leülepedni | subsidere (aqua turbida)* R.; **csillapodni, nem kiabálni, hallgatni | sedari, conticescere* B., törem *hallgatni | tacere* C.

turi' (στ) *pacsirta | alauda.*

tur-gede *gerlicze | turtur;* * turkä'da B.

turkem *szenvedni, tűrni | pati, tolerare* P.; *turχem, tirχem B.

turńa (στ) *daru | grus;* * C.

turžam *dörzsölni | perfricare (lintea, lavando);* * turž- B.

tul *tűz | ignis;* * B., tol C.

tul-kü *kova | silex;* *tol-gû C.

t. savame *tűzszerszám | igniarium.*

t. sólom *láng | flamma.*

tuletta *többet, többé | amplius [non].*

túlem (στ) *kendert tilolni | cannabim decorticare.*

túle *kendertiló | frangibulum cannabinum.*

tulem *kiabálni, lármázni | clamare, vociferari.*

it tulo *hallgass | silentium teneas.*

tuluk (στ) *árva | orbus;* * túluk B.

t. vate *özvegyasszony | vidua;* * tuluk väta B.

t. pörjing *özvegyember | viduus.*

tükem *érinteni | tangere;* tükalam, -ldam *(mt.)*, tükedem *(fr.);* * tïkem *kopogtatni | pulsare* Bapc.; tikäläm *érinteni | contingere* C., tïkal- B.

ong tükalaš *keresztet vetni | signum crucis formare;* -ledem *(fr.)*

* tïklalt- *rugdozni | calcitrare* Bapc.

tü'kö (στ) *retesz, tolózár | obex, sera.*

tükelem *reteszszel bezárni | obserare;* -ledem *(fr.)*

tügatem *köszörűlni, leköszörűlni | acuere, abacuere, deterere.*

tüganem *elkopni | atteri (culter).*

tüng *fa töve | stirps, basis arboris* (pu tüng); *kezdet | principium; eredeti, valódi | principalis, primigenius, verus* R., tuń P.; * teng, ting *fa töve* C.

t. iliše *eredeti lakos | primus incola;* t. lümžö *valóságos neve | verum nomen ejus.*

tüngalam *kezdeni* | *incipere*; -ledem *(fr.)*, -laldam *(pass.)* R., tunalam P.; * tengäläm, tingäläm C., tïngalam *kezdeni* | *incipere*; *fogni* | *(verbum auxiliare tempus futurum denotans)* B.

tüngam (*σι*) *megmerevedni, megfagyni* | *obrigescere, congelari*; -ngedem *(fr.)*

tüš *terhes* | *praegnans (pecus)*; * tüž F.

tüška *sereg* | *grex, multitudo (animantium)*.

tüž: t. val *külső oldal* | *pars exterior (parietis)*.

tüžem *ezer* | *mille*; * tižem C., tï'žem B.

tütürä' (*σι*) *köd* | *nebula*; * teterä C., tïträ' B.

tütürä'n *ködös* | *nebulosus*.

tütürem (*σι*) *megfüstölni* | *fumigare, suffire*; * tïtrem B.

tüzö (*σι*) *ékesség* | *ornatus*.

tüzlanem *fölékesíteni magát* | *exornare se*.

tüzlandarem *fölékesíteni* | *exornare*.

tüńemam *tanúlni* | *discere*; *megszokni, hozzászokni* | *assuescere*; tüńemedem *(fr.)*; * tomeńäm C., tumenam B.

tüńüktem *tanítani* | *docere*, -ktedem, -ktelam *(fr.)* R.; tunuktem P.; * tomdem C., tumdem B., tumdakalem *(fr.)* Bk. II.

tüńüktüktem *taníttatni* | *edocendum curâre, in disciplinam tradere*; * tomdektem C.

tünžá (*σι*) *a világ* | *mundus* R., tüńá *menny* | *coelum* P.

tünžügem *megfúladni* | *suffocari*.

tünžüktarem *megfúlasztani* | *suffocare*.

tüp (*σι*): tüp ömńe *a kettős szekérrúd közé fogott ló* | *equus intra temonem bifurcum curru junctus*.

tüvülö *holmiját megkímélő, jól őrző* | *res suas bene servans*.

tüvüt, tüvütok *épenséggel, egyátalában [nem]* | *omnino [non]*.

tümür *dob* | *tympanum*.

t. toja *dobverő pálcza* | *plectrum tympani*.

tür *szél, part* | *margo, ripa*; *él* | *acies (securis)*; * ter, tir C. tïr, dïr B.

* trän: t. caška *tál* | *lanx, patina* B., pisä tïrän *éles élű* | *acutus acie (gladius)* Bhéb.

türüsö *szélső* | *in margine positus*.

* di'rašta: korna d. *útszélén* | *in margine viae* B.

* di'rbä *-hoz* | *ad*: kü-d. *kőhöz* | *ad lapidem (allidere)* B.

* dïrgïc *szélétől, -től* | *a margigine, ab* B.

türedam *aratni* | *metere*; * turedäm C., tred-B. *(item: nyírni* | *tondere* Bar.)

türüs, türüsok (*π*) *egész, ép* | *integer, totus*.

türvö *ajak* | *labium*; * tervä, tirvä C., ti'rbä B.

türvenčam *prüsszögni* | *sternuere*; -nčedem *(fr.)*

türlö (στ) *különféle* | *diversus*, *varius*; *mód*, *minta* | *modus*, *exemplum*.

tide türlön *e módon*, *ekképen* | *hoc modo*.

türlem (στ) *kivarrni*, *hímezni* | *acu pingere*.

türlömaš *himzés* | *pictura acu facta*.

tül *külső*, *künt való* | *externus*, *exterior*:

tünö *(loc.)* *künt* | *extra*, *foris*; * tü'na B., tünä C.

tûnösö *külső* | *externus*, *exterior*.

tüan, tügö *(lat.)* *ki* | *foras*; *tü'ga, tü'ge B., tüge C.

tüč *(abl.)* *kivülről* | *extrinsecus*, *a foris*; * tüc C.

tülem (στ) *fizetni*, *megfizetni* | *solvere (pecuniam)*; tüledem *(fr.)*; * tülem.

tülügen *héja* | *falco milvus*.

der (ter); * dor (tor):

derne, dene (tene) *-nál* | *ad*, *apud*; *-val*, *-vel* | *cum*; * dóno B., don C.

deran *(lat.)* *-hoz* | *ad*; *-nál* | *apud (quem manere)*; * dorán B.

deke, dek (derik) *(lat.)* *-hoz* | *ad*; * dóko B., toko, tok (do-) C.

derič, deriť, deč *(abl.)* *-töl*, *mellől* | *ab*, *a latere* R., toréc P.; * dórac, -cen B., torec, torc (do-) C.

dérbe *öv* | *cingulum* Bmk, 6, 8.

sa *(pron. demonstr.)*:

sáde *az*, *amaz* | *ille*.

sadenam, sade-kodom *akkor* | *tunc*, *illo tempore*.

sáde-verec, sadelan *azért* | *propterea* P.

sae, saj *szép*, *jó* | *pulcher*, *bonus* R., sáje, saj P.; * saj C.

saj kotta *maradjatok jó egészségben* | *valete*.

saemam *szépülni* | *pulchrum fieri*.

saemdem *szépíteni*, *jobbítani* | *pulchrum*, *meliorem facere*.

saurem (στ) *fordítani*, *megfordítani* | *vertere*, *convertere*; -ralam *(mt.)*; -rkalem *(fr.)* R.; sagurem P.; * särem K. C., saräl-, säräl- B. K., särkalem *(fr.)* Bap.

sáurtoš, sáortoš *fordulat*, *hajlat* | *conversio*, *flexus*.

saurnem (στ) *fordúlni* | *se convertere*; *forogni* | *circumagi* (vujem saurna *forog a fejem* | *vertigine corripior)*; -nalam *(fr.)*; -naldem *(mt.)* R.; sagurnem P.; * särnem B., särnäläm C. B.

sakem (στ) *fölakasztani* | *suspendere*; -kaldem *(mt.)*, -kaldam *fölakasztani magát* | *se suspendere*; * säkem, säkältem C., sakem, säkem B., säkältam *(pass.)* Bap.

*šüeš säkältaš *nyakába borulni* | *cervicem cujus amplecti*.

sákeľe (στ) *kampó | uncus (cui quid suspenditur).*

* sagá *mellett | a latere, juxta, apud*

tïdan s. *ő mellette | apud eum;*

kórna s. *az út mellett | juxta viam* B.

* saják *jövevény | advena* Bar.

sajlem (στ) *kiválasztani | eligere;* -ledem *(fr.)*

sánga (στ) *homlok | frons (-ntis)* R., sänga L.

* sacem *akarni, kívánni | velle, cupere* B.

* koláš sacá *haldoklik | animam agit* B.

* saslem (στ) *jajgatni, sírni | lamentari, plorare* Bl., *háborogni | tumultuari* Bm. 27, 21.

sazergem *csorbásodni | serratim scindi (culter).*

sazergeše *csorba | locus serratim scissus.*

sazertem *csorbát csinálni | serratim scindere.*

sanJálik (στ) *világ | orbis terrarum, mundus;* * sändäläk C., sandálik *világ | mundus, ország, föld | terra, regnum* B.

sandaľe *üllővas | incus.*

sap: sap-kandra *gyeplő | habena;* * säp *gyeplő | habena* C.

* sä'bä: s. pudurtïš *galy | sarmenta* Bar.

savá (στ) *kasza | falx foenaria.*

savame: tul s. *tűzszerszám | igniarium.*

sámerök, samorök, -rek (στ) *fiatal, ifju | juvenis;* * sä'merek Br.

samrökemam *megifjodni | juvenescere;* -emedem *(fr.)*

* sámïń, sámań *tévelygő | errans:*

s. korna *tév-út | error viae.*

s. keša *tévelgő | errabundus* B.

sar (στ) *sereg, hadsereg | exercitus;* * sär Bar.

sar *barnás sárga, mézszín | fulvus (equus.)*

saravoč *kulcs | clavis;* * saravaǯ C., sarabáč B.

s. köveg *lakat | claustrum.*

sárem (στ) *gyep | cespes;* * sirém B.

sársi (στ) *veréb | passer.*

* sarlá *sarló | falx* B.

sálma *serpenyő | sartago, frixorium;* * selmä C.

s. muno *rátotta | ova frixa.*

se *(pron. demonst.)*:

sede *ez, emez | hic;* * séda *az | is, ille* B., sedä C.

* sédašta *ott | ibi* B., sedeštä C.

sedežak, -ken *ide | huc* R.; * sédaška, sedašáken *oda | eo, illuc* B., sedeškä C., sedeškebek *addig | eo usque* C.

sedežeč, -čen *innét | hinc;* * sédašec, -cen *onnét | inde, illinc* B., sedešec C.

sengé *úgy | eo modo* B.

sengem (στ) *meggyőzni, fölülmúlni | devincere, superare* R., senem P.; * singem B.

* sederä *padlat, padozat | pavimentum, tabulatum* C.

sen (στ) *szín* | *color*, *species* (sae senže ulo *szép színe van* | *valetudinem vultu prodit*).

senle *szép, jeles* | *speciosus*.

* sepńem *megfogyni, elsoványodni* | *vires et corpus amittere* Bmk. 9, 18., sepńäša *holdkóros* | *lunaticus* Bm. 4, 24.

seven *kék posztókaftán* | *indumentum (nuptiale) coloris caerulei, e panno confectum*.

semen *szerint, módjára* | *secundum, ad modum, more*; *sémin B.

* semel-, semäl- *vigasztalni* | *consolari* Bl.

será (στ) *sör* | *cerevisia*; * sra C., *cf.* purá.

seralem (στ) *elreteszelni, bezárni* | *obserare, claudere*; * suralem Bap.

seretá (στ) *bigecsi baktop* | *aegopodium podagraria*.

serem *haragudni* | *irasci*.

serektem *megharagítani, uszítani* | *ad iram excitare, irritare, instigare*; -ktolam *(fr.)*

serték *haragos, ingerült* | *iratus, irritatus*.

sergá (στ) *fülönfüggök* | *insigne aurium*.

serlagem (στ) *kegyelmezni* | *indulgere, parcere (deus)* (kudálde, serláge *bocsáss meg, kegyelmezzél* | *ignosce, miserere!*); *sörlaχem, sorlaχem *üdvezíteni* | *salvum facere* Bap., serlagem F.

sî (στ) *tisztelet, megtiszteltetés* | *honor*.

* sigirem (στ) *kiáltani, kiabálni* | *clamare, vociferari* C., sigrem B., sigrälam *(fr.)* Bap.

sitem (στ) *elég lenni, elégedni* | *satis esse, sufficere, contentum esse*; *B. (kačken s. *jóllakni* | *cibo satiari*).

* sitä *elég* | *satis (satis est)* C., sitá B.

sitarem (στ) *eléggé tenni, elégíteni* | *satisfacere, satiare*; *B.

* sïsïrnem *elszakadni vkitől, megválni* | *disjungi, discedere a quo* Bap. 21, 1.

sisna (στ) *disznó* | *sus* R., süsnä L.; * sasná C. B.

uzo s. *kandisznó* | *aper*.

* simr-: simrén anžaš *irigyelni* | *invidere* Bg. 5, 29.

sîr *part* | *ripa, littus*; * sir.

* sirä' *szurok* | *pix* Bl.

sirä'n *szurkos* | *picatus* Bapc.

* sirem (στ) *írni* | *scribere* C. B.; -rkälem *(fr.)* C.; -rältem *(mt., dim.)* C.

* siremäš *levél* | *epistola*, C., sirmäš *irás, irat* | *scriptum* B.

* ssï'rma *(sic!) párducz* | *leopardus* Bapc. 13, 2.

sîlem *háló, gyalom* | *rete*.

s. šinža *hálószem* | *macula retis*.

soklatan *récze* | *anas (a. clangula?)*

sogá (στ) *gallér* | *galerus, collarium*.

sobalá (στ) *kanál* | *cochlear*; * savala C.

sóvo *tenyér* | *palma manus*; * sava *taps, pofontütés* | *ictus palmae manus* C.

sovem (*σr*) *tapsolni* | *plaudere*; *pofontütni* | *colaphum impingere*; -valdam *(dim.)*; * sevem C., sabem, sebem B., seväläm *(mt.)* Bl.

soven koldaš *megpofozni* | *colaphis percutere.*

sopkalem *tapsolgatni* | *plausitare.*

sómul *ügy, dolog* | *negotium*; *alkalom* | *occasio*; * samül W.

sorasem (*σr*) *megegyezni, kibékülni* | *pacto constituere quid cum quo, reconciliari*; *házassági alkut kötni* | *pactionem nuptialem facere*; *illeni* | *decere, convenire*; -sedem *(fr.)*; * sarasem *kibékülni* | *reconciliari* C.

sorasmaš *leánykérés* | *nuptiarum conciliatio.*

*sarásema i'dïr *(vkinek) eljegyzett leány* | *puella cui desponsa* Bapc.

sorastarem *kibékíteni* | *reconciliare* P.

sorta (*σr*) *gyertya* | *candela*; * sartá.

s. keče *halottak ünnepe* | *feralia.*

šinža s. *szem-lencse* | *lens oculi.*

sorvalem (*σr*) *kérni, könyörögni* | *rogare, supplicare*; * sarvalem C., sarbalam B., sarbalem K.

solá (*σr*) *ostor* | *flagellum*; * salá.

solem *lekaszálni* | *demetere*; -lkalem *(fr.)*

solkalem (*σr*) *lobogtatni, csóválni* | *vibrare, motare (sudarium, caudam).*

sólom (*σr*): tul s. *láng* | *flamma*; * sálam Bhéb.

sörem *igérni* | *promittere*; * *akarni, kívánni* | *velle, cupere.*

sörmaš *igéret* | *promissum.*

söldörá *fekvőhely a padláson* | *cubiculum, dormitorium sub tectó domus.*

suárluk (*σr*) *zabola* | *frenum*; * Bjk.

sukem *letérdepelni* | *genua submittere*; -kedem *(fr.)*; * sukaltem *(mt.)* B.

suken šogolaš *térdepelni, térden állani* | *genibus nixum esse.*

súkur (*σr*) *czipó* | *panis (Laib)*; * *kenyér* | *panis.*

súto (*σr*) *világos* | *lucidus*; *világosság* | *lux*; * sóta *világos* C., *világosság, fény* | *lux, spendor* B.

s. keče *fényes nap* | *dies clarus*; tul s. *tüz világa, fénye* | *candor, splendor ignis.*

sutom eštaš *világítani* | *lucem praebere (candela).*

sutemam *világosodni* | *lucidum fieri, elucescere*; * sotemäm C. sotemam, sotemältam B.

sutemdarem *világosítani, fényesíteni* | *lucidum, splendidum facere*; * sotemdem C., so-

temdarem *fényeltetni* | *splendentem facere* B.

* sotalgem *fényleni* | *splendere* Bk. II.

sûsor (*στ*) *megsebesített, sértett* | *saucius, laesus; seb, betegségi baj* | *vulnus, morbus* R., susïr L.; * šúšer *beteg* | *aegrotus* C., *seb* | *vulnus* Bk. II.

susurgem, -gemam, -galdam *megbetegedni* | *morbum contrahere*; -gedem *(fr.)*; * šušergem C.

susurtem *sebesíteni, megsérteni* | *sauciare, laedere*; -tedem *(fr.)*; * šušertem B.

*súsu (*στ*) *öröm* | *gaudium; víg* | *laetus*: s. liaš *örülni, vigasztalódni* | *laetari, se consolari* B., *víg* K.; sunc *víg* K.

suslo *a hársbocskor fonására való vaseszköz* | *instrumentum ferreum, quo ad perones e libro plectendos utuntur.*

súzo *hím nyírfajd* | *tetrao.*

surán *bőr* | *corium.*

surt (*στ*) *telek* (*ház s a kozzá való jószág*) | *domus et fundus*; s. olmo *elhagyott házhely* | *locus, ubi quondam domus fuit.*

sulem (*στ*) *kiváltani, megváltani* | *redimere*; * B.

* suľem *szólni, igérni* | *dicere, promittere* Bl.

* súľema *igéret* | *promissum* Bl.

súluk (*στ*) *bűn, vétek* | *peccatum*; *.

sulukán *bűnös, vétkes* | *peccator*; *.

sulukandarem *vétkessé tenni, megbotránkoztatni* | *ad peccatum adducere, scandalizare.*

süan *lakodalom, násznuptiae*; * süän C., suján B.

s. vuj *vőfél* | *paranymphus.*

* sük *hulladék, szemét* | *quisquiliae.*

* kol s. *halpikkely* | *squamae piscium* C.

sü'gö *szú* | *tinea, teredo.*

sügö kol (*στ*) *sőreg* | *acipenser ruthenus.*

süsarem *megereszteni* | *remittere, relaxare (ex. g.* poldoš *gombot* | *globulum vestis).*

süvä'n (*στ*) *kelés* | *ulcus, apostema*; * suván Bapc.

sümürlem *eldőlni, hengeredni* | *collabi, devolvi*; -rlülam *(fr.)*; * semerlem *összeroskadni* | *corruere* Bp. II.

sümürlen vozaš *élesni* | *collabi, concidere.*

sürü'm (*στ*) *gőz, pára* | *vapor.*

sürtńem *megbotlani* | *pedem offendere*; -ńülam *(fr.)*; * širtńem B., šertńem C.

* širtniktem *megütni* | *offendere, allidere (pedem ad quid)* Br.

zäj *vid.* izäj.

* zar B., zara C. -*nyi* (*cf.* nare).

mazar *mennyi* | *quantum* B., mazara C.

nangajem *vid. s. v.* nalam.

našmak *hímzett szalag, melylyel a* šarpan-*t kötik* | *fascia acu picta, qua* šarpan *ligatur.*

* námarluk *üdvözülés* | *salus aeterna:* -lukam moeš *üdvözül* | *beatus fit* B.

námes (*α*) *szégyen* | *ignominia, turpitudo;* * nâmas C., námas B.

* namasan *szégyenes, utálatos* | *turpis, foedus* C.

námesteme *szemtelen* | *impudens;* * nâmastemä C., námasïr *id.* B.

nameslanem *szégyelleni magát, szégyenkedni* | *pudore affici;* * namaslanem B.

nameslandarem *megszégyeníteni* | *pudore v. ignominia afficere.*

* namasïrlanem *szemtelenkedni, szeméremtelenkedni* | *impudenter v. impudice se gerere.* Bk. II.

namiem *vid. s. v.* nalam.

náre *-nyi;* * nar B.

tunáre *annyi* | *tantum.*

vič tilže n. *öt hónapnyi idö* | *spatium quinque mensium.*

nárinže *sárga* | *flavus;* * nâranza C., nárandza Bapc.

narinžemam, -žangam *sárgúlni* | *flavescere;* * narandzemam K.

narinžemdem, -žangdem *sárgítani* | *flavum reddere.*

nalam *venni* | *sumere, emere;* -ledem *(fr.);* * naľam B., näläm C.

* ederem n. *feleséget venni* | *uxorem sumere* C.

nan-gajem *(i. e.:* nalen-kajem), *elvinni* | *abducere, avehere, asportare,* -jedem *(fr.):* *näng ejem C, nangejem B.

namiem *(i. e.:* nalen-miem) *odavinni* | *adducere, advehere, adferre,* -iedem *(fr.);* * naľ-miem Bmk. 10, 13. Bp. 1.

néngez (*σι*) *alapgerenda* | *trabs fundamentalis.*

* nečke: nečkem *kedvesem* | *mi care!* K.

* nezér (*π*) *szegény* | *pauper, egenus.*

* nezérluk *szegénység, ínség* | *paupertas, egestas* B.

nezeremäm *elszegényedni* | *pauperem fieri* C., nezeremam B.

nezeremdem *elszegényíteni* | *pauperem facere* B.

nemešken, n.-matke, n.-jotke *eddig, mostanig* | *hactenus, adhuc;* * nemešken jakte B.

némer (*σι*) *kása* | *puls e farina avenacea;* * némer C., *cf.* pulámog.

ner *orr* | *nasus;* *ner, nêr C., ńer B.

n. lavra *takony* | *mucus.*

nerem *szunyadni, elszunyadni* | *placide dormire, obdormiscere;* *.

nérge *borz* | *ursus meles.*

nelam *nyelni, lenyelni* | *glutire, devorare,* -ledem *(fr.);* * neläm C., nelam B.

ni, nî *hárs, melyből bocskort fonnak* | *liber arboris, ex quo perones plectunt.*

ni — at *(pronomina negativa formans ex interrogativis):*

niköát *senki* | *nemo*; * niküát, niküžat, nigát B., nigüat C.

nimát *(i. e.* nimoat*)* *semmi* | *nihil*; * B.

nikuštát *sehol* | *nusquam*; * B., niguštát K., nigüštät C.

nikunamat *soha* | *nunquam*; *B., nigünämät C. — *etc.*

nialdem *megsimítani* | *permulcere*; -lkalem *(fr.)*; * nialtem *megsimítani*, *megkenni* | *permulcere*, *perlinere* B.

nine *ezek* | *hi (sing.* tide); * ninä *azok*, *ök* | *illi*, *ii* C., nï'na B.

nil *négy* | *quatuor*; *.

nilit *(num. substantivum) négy* | *quatuor.*

nille *negyven* | *quadraginta*; *nille, nillu C., nillu B.

nilemise, -miše, niletise *negyedik* | *quartus*; * nilimše C., nilimša B.

nilemište *negyednap* | *quarto posthac die.*

nočko *nedves* | *humidus*, *madidus*; *načka *nedvesség* | *humor* Bl.

nočkemam *nedvesedni* | *humescere.*

nočkemdem *megnedvesíteni* | *humectare.*

nošmo *hal-kopoltyú* | *branchia.*

* nodam *lopódzni*, *kullogni* | *furtim accedere*, *pedetentim procedere* Bthm. II, 3, 6.

nolgo *sima szil* (?) | *ulmus campestris.*

nólugaž *fehér jegenye* | *abies picea.*

nolgažla *f. j. erdő* | *silva abietum p.*

ńöktam, ńükt- *nyúzni* | *deglubere.*

nöštölam *gyúrni*, *dagasztani* | *depsere*; -ledem *(fr.)*

nö'nžük *tészta* | *massa*, *farina ex aqua subacta*; * nü'nžik: šapa n. *kovász* | *fermentum* Ba.

nörem *ázni* | *madescere*; -redem *(fr.)*; -raldam *ázódni*, *megázni* | *madefieri*; * nörem C.

nörtem *áztatni* | *madefacere*; -tölam *(fr.)*; * nörtem C. B.

nörgäš *porczogó* | *cartilago.*

* nö'rga *sarj*, *hajtás* | *germen*, *surculus.*

nugudo *sűrű* | *crassus*, *spissus (liquor)*; * nogoda, nuguda C.

nugudemam *megsűrűdni* | *crassescere*, *condensari*; * nogodemäm, nugudemäm C.

nugudemdem *megsűríteni* | *condensare.*

*nújemä! *no*, *rajta* | *age*, *agedum!* K.

nuš *csuka* | *esox lucius*; * C.

* nuž *csalán* | *urtica* C.

nuno *ök*, *azok* | *ii*, *illi (sing.* tudo) R. P.

numál *alul való* | *quod infra est*; *nimä'l (jud-nimä'l *észak* | *septentrio)* B.

numálne *(loc.) alatt* | *infra*, *sub* P.; * nimä'lna B., nömälne C.

numálke *(lat.) alá* | *sub* P.; * nimä'ka, nimä'lan B., nömäke, nömäk C.

* niméc *(abl.) alól* | *ex imo*, изъ подъ B., nömäc C.

numalam *vinni, hordani* | *ferre, portare*; -leštam *(fr.)*; * namalam.

numáldeš *teher* | *onus*; * namáltïš B.

numalöktem *vitetni* | *portandum curare*; * namalektem B.

nur *mező, szántóföld* | *ager*; *.

nurguľo *fecske* | *hirundo.*

nulem *nyalni* | *lingere, lambere*; -ledem *(fr.)*; -lalam *(mt.)*; * nulem C. Bl.

nuldem *fogaival elharapni, lerágni* | *demordere, abrodere.*

nü'škö *tompa* | *hebes*; * niške C.

* niškemäm *eltompúlni* | *hebescere.*

* niškemdem *tompítani* | *hebetare.*

nüštalam (ner) *orrát fúni* | *emungere*; -ledem *(fr.)*; * nüštäläm C.

* nüšmä *mag, magszem* | *granum.*

* nüž: n.-vécen *hátulról* | *a tergo* B.

nüžam *vakarni* | *scabere*; -žedem *(fr.)*; -žaldem *(mt.)*; * nöžäm *dörzsölni* | *terere* C., niztörölni, kitörölni | *abstergere, delere* Bapc.

nüžüš *vakaró* | *strigilis* (ömńe n.)

* nižiktem: nižiktem-goltaš *leborotválni* | *detondere (crines)* Bk. 1.

nürgemiš *tejföl, tejszín* | *flos lactis.*

* päk *mindig* | *perpetuo, semper* Bl.

p. ištaš *megigazítni, rendbe hozni* | *corrigere, in ordinem redigere* Bth. 1, 5

pakčá *(n) kert, konyhakert* | *hortus, hortus olitorius.*

pakma *rest, lusta* | *ignavus, segnis (ex.g. equus, qui flagellum tolerat)*

pakmangam *elrestülni* | *ignavum fieri.*

pagalem *(n, στ) becsülni, tisztelni* | *aestimare, magni facere*; -ledem *(fr.)*.

pagar *(στ) zúza* | *ventriculus avium.*

kočmo p. *bögy* | *ingluvies* (kočmo, *a verbo:* kočkam).

paj *(n) rész* | *pars*; * C., *rész, osztályrész* | *pars, portio; tag (testrész)* | *membrum* B.

pajlem *osztani, elosztani* | *dividere, partiri*; -ledem *(fr.)*; * pajlem.

pajlaldam *elosztódni, eloszlani* | *dividi*; * pajlaltam B.

páča *(στ) bárány* | *agnus*; * paťa C.

pačam eštaš *bárányozni* | *agnum parere.*

pačang- *fetrengeni* | *se volutare* Bmk. 9, 10. Bp. 11.

pačaš: ik. p. *egyszerü* | *simplex*; kok p. *kettös* | *duplex*; * pačáš B., pažaž C. (ves p. *másodszor* | *altera vice* B.)

pačašán: kum p. *három emelettül* | *trium contignationum (domus)* B.

pačémše *darázs* | *vespa.*

paša *munka, dolog* | *opus, fac-*

tum, res; * päšä C., päša B.

pašam eštaš *dolgozni | opus facere, operare.*

pašáče *v.* paša-ešteše, pašašteše *munkás (dologtevő) | operarius.*

paškár *szegek, melyekre a húrokat fölcsavarják | clavi, quibus chordae intenduntur.*

pašténge *vid.* pošt.

* pätár *nagyon, igen, leg- | valde, quam maxime:* p. kugo *igen nagy | permagnus;* p. jažo *legjobb | optimus* B.

patarak *olló | forfex.*

* pâtal *fecstej, gulászta | cremor, colostrum* C.

padeštem *aprítani, apróra vágni | minutim consecare;* -štelam *(fr.);* -štaldam *(pass.)*

pasú (*σr*) *mező | campus, arva.*

páskeč (*σr*) *lépcső, garádics | scalae.*

paslok (*σr*) *fék | capistrum (e cortice tiliaceo)* C.

pamáš *forrás | fons, scaturigo.*

parak *női szeméremtest | pars muliebris, muliebria.*

parenge (*σr*) *burgonya, krumpli | fructus solani tuberosi.*

parém (*σr*) *ünnep | festum, dies festus.*

paremam *gyógyúlni | sanescere, convalescere;* * B., paremäm C.

paremdem *gyógyítani | sanare;* -delam *(fr.);* * paremdem.

pariš *nyereség | lucrum.*

párom, parem (*σr*) *adósság | debitum, aes alienum.*

paroman *adós, debitor, obaeratus.*

* pargá *félénk, gyáva | timidus, ignavus* Bapc. 21, 8. K.

* par- (part-?) *kinyitni | aperire (januam)* Bap. 12, 44. (párte *nem nyitott | non aperuit); cf.* počkam.

párdaš (*σr*) *piros szárnyú ponty | cyprinus rutilus* R., pardáš V.

parńa (*σr*) *ujj | digitus;* * parńá.

kaza p. *kis ujj | digitus minimus,* kožar p. *mutató ujj | d. index;* lümdeme p. *(nevetlen) negyedik ujj | d. medicinalis;* kugo vuj p. *hüvelykujj | pollex.*

jol p. *lábujj | digitus pedis.*

parńaš *gyűszű | digitale (sutorium).*

* pal:

palna *másutt | alibi;* pak (vak) *másuvá | aliorsum,* pac (vac) *másunnan | aliunde* C.

palan (*σr*) *kánya bangita | viburnum opulus.*

pále (*σr*) *jegy, jel | nota, signum; czél | scopus;* * päle C., pälä B.

p. lüaš *czélt lőni | ad scopum destinatum jaculari;* palem eštaš *jegyet csinálni, megjegyezni | notam facere, notare.*

palan *jegyezett | notatus.*

palem (*sz*) *megtudni, megismerni* | *comperire, cognoscere;* paledem *(fr.);* *päľem B.; päľektem *észrevenni* | *animadvertere* Bl. 14, 7

páleme *ismerős* | *notus.*

páledeme *ismeretlen* | *ignotus.*

*päldïr-: žïra päldïrma godam *virradatkor* | *quum dilucescit* Bm. 28, 1.

*päläsem *kölcsönösen megismerni* | *invicem cognoscere* Bk. II. 3, 1.

péngede *erős, erősen tartó* | *firmus; fösvény* | *avarus;* pi'ngada B.; *pingädä *fösvény* C.

pengedemam,-emaldam *erősödni* | *firmari;* *pingedemam B.

pengedemdem *erősíteni* | *firmare;* *pingedemdem B.

péče *sövény, kerítés* | *sepes, septum;* *piča B.

pečem *bekeríteni (kerítéssel)* | *sepire, consepire;* pečedem *(fr.);* *pičem B. (pičam pičen *kerítést csinált* | *septum fecit).*

péčke *köszörű-kő* | *cos.*

pečkeš kučaš *a k.-re tartani, köszörülni* | *cote acuere.*

pečkemeš *sötét* | *obscurus* R., peckémïš P; *pickémeš B. (pickém Bk. 13. 12.); pečkedä, pičkedä, C., pickätá Bp. II.

*(pečkemam): pečkemeš, pičkemeš *besötétedik* | *tenebrescit* C.

*pickemšaltam *elsötétülni* | *obscurari.*

peckemdem *elsötétíteni* | *obscurare* P.; *pickatajemdem Bk. II.

peš (*sz*) *igen, nagyon* | *valde, magnopere;* *piš.

peškedelanem *fösvénykedni* | *parcum, tennacem esse* Rcsm. 63. *(cf.* večkeš).

pež *kesztyű* | *manica, chirotheca;* *pižgom C., pižkóm K., *cf.* kom.

peterem (*sz*) *zárni* | *claudere, operire;* -rkalem *(fr.);* *pitrem C. B.; pitrektem *(eff.)* B.

peteraldam, peternem *záródni* | *claudi.*

péterteš *födél* | *operculum.*

péstel *hosszu toll* | *pluma longior* R., pästil L.

perem *megütni* | *ferire, icere;* *päpermaš *ütés* | *ictus.*

pérke (*a*) *isten áldása, gyarapodás* | *dei favor, proventus, incrementum* R., pereket V.; *perké *(item: haszon, nyereség* | *lucrum)* B.

*perkejan, perkeán *áldásos, termékeny* | *prosper, fertilis* Bap. Bkol.

pérče pörče (*sz*) *szem* | *granum (frumenti); szál (szalma, fű, haj)* | *singuli cauliculi, culmi;* *pi'rca, pirc B.

olom-p. *szalmaszál* | *culmus, stipula straminea;* üp-p. *hajszál* | *capillus;* *üp-pirca B.

* pertari' *elsöben, eleinte* | *primum, initio* K., pertari', pertari'ša *első* | *primus* B., pertäri, -riše C.

pervoj (o) *először, elsöben* | *primum* R., pervej P.; * pervi', pervé *előbb* | *prius* B.

pervojso *első* | *primus*; * pervi'ša, pervi'š *előbbi, első* | *prior, primus* B.

pel *oldal, fél* | *latus, pars*; *cf.* vel.

polen *-nál, mellett* | *ad, juxta.*

pelešte, velešte *(loc.) félen* | *in parte, a parte.*

peleške, peleš *felé* | *versus (ex.g.* ola p. *urbem v.)*

peleč *felől* | *a parte, e regione*; * péľec B.

peläk *ajándék* | *donum* P.

péle, pel *fél* | *dimidium*; * pele, pêle C., pel B.

pel-jut *éjfél* | *media nox*; * jud-pel B.

* pel šinza-dono *fél szemmel* | *uno oculo*; pel-šinzán *félszemül* | *unoculus* K.

iktat pele *másfél* | *unus dimidiatusque, sesqui*; * iktäk peläk C. (i-ák p. *másfél év* | *annus et dimidius*, kum kečák p. *negyedfél nap* | *tres dies et d.* B.

peleštem *beszélleni, szólni* | *loqui, verba facere*; * B.; *súgni* | *susurrare* C.

* peleštede *elhallgatott (nem szólt)* | *conticuit* B.

peledam, -daldam *virágozni* | *florere*; -deštam *(fr.)*; * peľed-B.

pelédeš *virág* | *flos*; * peľédïš B.

peľérme *posz méh* | *apis terrestris.*

peldem: p. ü. *olvasztott vaj* | *butyrum excoctum.*

pi, pî *kutya* | *canis*; * C., pi B.

pial *szerencse* | *fortuna*; * piäl C., pijal, pijäl B.

pialan *szerencsés* | *fortunatus, beatus*; * piälän C., pijalán, pijälä'n B.

* pijáltema *szerencsétlen* | *infortunatus* B.

pialam *hunyorítani* | *nictari, palpebrare*; -ledem *(fr.)*

pikš *nyil* | *sagitta*; * pik, pîk *lándsa* | *lancea, hasta* C., pi'kša, pikš *nyil* | *sagitta* B.

piktem *fojtani* | *suffocare*; -tedem *(fr.)*; * püktem Вдрс.

piktaldam *megfojtódni* | *suffocari*; * piktanaltam, püktanaltam (? piktaltam) *fölakasztani, megfojtani magát* | *se suspendere, se strangulare.*

piktezaldam *hebegni, megakadni beszédben* | *haesitare lingua.*

*pigär *hordó* | *dolium* C.; *tál* | *lanx, patina* B.

pi'če *iramszarvas* | *cervus tarandus*; *puča C., púše Вгім. п. 4, 13.

pižam *hozzáragadni* | *adhaerescere*; *birkozni* | *luctari*; *meggyuladni* | *inardescere*; piže-

dem *(fr.)*; * pižam *hozzáragadni, ragaszkodni* | *adhaerescere, adhaerere* B.
pižiktem *ragasztani* | *affigere*; *meggyujtani* | *accendere*; -ktolam *(fr.)*; * pižektem *gyujtani, szítni* | *accendere, excitare (ignem)* Bar.
pižedelam *birkozni, küzdeni* | *luctari, certare* P.; * B. K.
* pižgem *súgdosni, susdrolni* | *susurrare, insusurrare* Bk.
*pižgen šaištaš *rágalmazni* | *criminari, de fama cujus detrahere* Bk. II.
pidam *kötni, kötözni* | *ligare, revincire*; -deštam *(fr.)*; -daldam *bekötödni* | *obligari*; * pid- R.
pi'tman *kötözött vmi* | *ligatum quid.*
pi'se *éles* | *acutus*; *gyors* | *acer, celer*; * pise C., pi'sä *(item: gonosz* | *malitiosus)* B.
pisin *gyorsan* | *celeriter.*
pisemam *élesedni* | *acui.*
pisemdem, -darem *élesíteni* | *acuere.*
pi'ste *hársfa* | *tilia*; * C.
pisterlá *hársfaerdö* | *silva tiliarum.*
* pismän *határszél* | *fines, limes* B.
pizirem *nyomni, sajtolni* | *premere, prelo comprimere* R., P.; *pizirtem B.
pizlé *fojtós berkenye* | *sorbus domestica*; * pisilmä C.
pi're *farkas* | *lupus*; * pîre C., pir B.
* pir- *metélni* | *praecidere, amputare:* jir piršašluk *circumcisio* Bl.
* pirt *egy keveset, nem sokat* | *paullulum* B.
p. koleš *nagyot hall* | *surdaster est* B.
pil *felhö* | *nubes*; * C., pjül, pil B.
piläu *felhös* | *nubilus*; * C.
* pjülkom, pilkom *ég (égboltozat)* | *coelum (cf.* kom); pjül pundaš *ég* | *coelum, horizon* B.
pilikš *fül* | *auris* R., pilikše P., piliš L.; * peleš C., pilš B.
pilikšteme *süket* | *surdus*; * pilšedema B.
pókšel *közép* | *medium rei*; *pokšal.
pokšelne *(loc.) középen*; *közepett* | *in medio, inter*; * pokšálne.
pokšelnese *középső, medius.*
pokšelan, pokšek *(lat.) középbe*; *közepébe* | *in medium, in*; *pokšálan, pokšáka B., pokšak C.
pokšeč *középböl, közepéböl* | *e medio*; * pokšéc.
pokšum *dér* | *pruina.*
poktem *hajtani* | *agere, pellere*; -tolam *(fr.)*; * poktem *vadászni* | *venari* C., *hajtani, üldözni* | *agere, persequi* B.; poktalam *(dim.)* C.
pokro *(στ) vetési konkoly* (?) | *agrostemma Githago* (?).
pogem *(στ) összeszedni, gyüjteni* | *colligere*; *.

pokalem (*i.e.* pogkalem) *szedegetni* | *collectare.*
pogonem (*στ*) *összegyűlni* | *colligi, convenire;* * poganem, -naltam B.
pogunomaš *gyűlés* | *conventus.*
pojan (*στ*) *gazdag* | *dives;* * paján.
pojanluk *gazdagság* | *divitiae;* * pajánluk B.
pojem (*στ*) *gazdagodni* | *divitem fieri;* -jedem *(fr.);* * pajem.
* pajdarem *gazdagítani* | *divitem facere* Bk. II.
pongo *gomba* | *fungus.*
poč, pôč *fark* | *cauda;* * paǯ C., pač B.
puš-poč *hajókormány* | *gubernaculum;* * puš-pač B.
počeš *után* | *post; hátul* | *a tergo* R., *végre* | *postremo* P.; * pačeš *végre* | *postremo* K.
poče-la *egymásután* | *alter post alterum.*
* paǯ, pačkic *későn* | *sero* C.
počkam *nyitni, megnyitni* | *aperire;* -kedem *(fr.);* * paǯam, -ǯalam *(dim.)* C., pačam B. (C. *conjunctivum verbi* paǯam *dicit* partnem *esse, cf.* par-).
počuldam *nyílni* | *aperiri, patefieri;* počoldedem *(fr.);* *pačeltam B.
počkama *ezüstpénzekkel kirakott mellreváló* | *pectorale numis argenteis distinctum.*
počkáldeš *csalán* | *urtica.*
počkem *megrázni, kirázni* | *concutere, excutere;* počkaldem *(mt.);* * pačkaltem B.
poš (*στ*): póškudo *szomszéd* | *vicinus;* * páškuda.
póštoš *nemez* | *lana coactilis;* *partaš C. *(ut videtur,* paštaš *est restituendum).*
pošt (*cf.* poč): poštek *után* | *post, a tergo;* * paštek.
postekse *utáni* | *qui post est, subsequens.*
pašténge, paštengese *utolsó* | *postremus.*
pašténgeš *utoljára, végre* | *postremo.*
póž *fuvó* | *follis.*
* požem *elemelni* | *tollere (ex. g. operculum)* C.; *cf.* počkam.
pot *katlan* | *ahenum;* * pat C., pad B.
rage p. *kagyló* | *testa cochleae.*
potem (pet-, pat-) (*στ*) *végződni, elfogyni* | *finiri, ad exitum venire;* -tedem *(fr.);* *pitem B.
potemaš *vég, végződés* | *finis, exitus.*
potarem *végezni* | *finire; (praemisso gerundio, cf.* NyK. IV, 89.); -redem, -rkalem *(fr.);* * pitärem C., pitarem B.
potárteš *vég, elvégzés* | *finis, confectio.*
* piteǯ- *végződni* | *finem habere* B.
podá (*στ*) *szeg* | *clavus;* * C.
p. keraš *szeget beverni* | *clavum defigere.*
podalem *szegezni* | *clavis affi-*

gere; -ledem *(fr.)*; * pudalem B.

podeštam *pattogni* | *crepare (ex. lignum ardens)*; -štolam *(fr.)*

podorgem *eltörni* | *frangi, rumpi*; -rgolam *(fr.)*; * podergem C., pudurgem B.

podortem *eltörni* | *frangere, rumpere*, -tolam *(fr.)*; * podertem C., pudertem B.

pudurgušo *töredék* | *fragmentum*; * pudurga: kinda p. *kenyérmorzsa* | *frustulum panis* B.

podolam *szörpenteni, kanállal enni* | *sorbere, cochleari edere*; -leštam *(fr.)*; * podalam C., podalam, podolam *kóstolni* | *gustare* B.

posana (*σr*) *sógor (két nőtestvérnek férjei)* | *sororum mariti.*

posem *elcsendesedni* | *conticescere*; *elbújni* | *se abdere*; * pusem *elrejtőzni* | *se occultare* B.

*postarem (*σr*) *szedni, összeszedni* | *colligere* B.

posna (*σr*) *külön* | *separatus, secretus*; *separatim, seorsum*; * pasná.

p. lektaš *különmenni, osztályt csinálni* | *secedere, partiri cum quo.*

-leč posna *nélkül* | *sine, absque*; * -gïc pasna B.

pasnanïš *személy, egyén* | *persona, individuum* W.

pondaš *szakál* | *barba*; * pandaš C., pandakš S.

* popem *beszélni, szólni* | *loqui* C., popem B.

pómuž *kebel* | *sinus.*

ušma p. *szájöböl* | *cavum oris anticum (inter dentes et genas).*

pomžaldam *fölébredni* | *expergefieri*; -ldolam *(fr.)*.

* porán (*σr*) *záporeső, zivatar* | *nimbus, procella* B.

porkó (purkó):

* ket p. *kéz-szár, alkar* | *brachium.*

jol p. *lábszár* | *tibia.*

üpońem p. *vid. s. v.* üp.

šörmüč purkó *kantárszíj* | *lorum freni.*

polvuj *térd* | *genu*; polbä L.; *polvuj C., polvúj B.

* pulvujtem *térdepelni* | *genibus nixum esse* B.

polšem (*σr*) *segíteni* | *juvare, adjuvare*; * palšem.

póldoš *gomb* | *globulus.*

poldoštem *begombolni* | *globulis constringere (vestem).*

poldorán *medve tapsir* | *heracleum sphondilium.*

polméze *gonosz, veszett, vad* | *saevus, rabidus, ferox.*

p. pi *gonosz, harapós kutya* | *canis mordax.*

polmezemam *gonosz stb. lenni* | *saevum etc. fieri.*

pöken (*σr*) *szék* | *sella.*

moklak p. *ülő tőke* | *truncus arboris, qui est sellae loco.*

pö'čöš *veres áfonya* | *vaccinium vitis idaeae*; * pöžež C.

törńa p. *moh-áfonya | vaccinium oxycoccos.*

pöčöštem *egyet hunyorítani | nictare;* -štolam *(fr.)*

pöštem *letenni | ponere* R., pöštölam *(fr.);* pištem P.; *pištem.

pö'štür *ingelőn való himzés | pictura acu facta in antica parte indusii.*

pö'tńö: p. nalaš *megvenni, pénzen venni | pretio emere (Turcice:* satïn almaq); * pü'tma (p. nalaš) B.

pôr *férfi | vir:* p. jing *férfi [ember];* * püerge C., püérga B.

[pör- *forogni | se vertere, circumagi; fordúlni | se convertere].*

pöršö mardež *forgó szél | turbo.*

* pörïktem *fordítani, téríteni | convertere, reconvertere* Bl. 1, 16. Bp. II.

pördam *gördülni | volvi; fordúlni | se convertere;* pördedem *(fr.)* [tare.

pörtalam *hengeredni | se volu-*

pördüktem *gördíteni | volvere;* -ktolam *(fr.)*

pörtölam *visszatérni | reverti.*

pörtölüktem *visszatéríteni | vertere, reducere; visszaadni, -küldeni | restituere, remittere.*

[pördem *esztergályozni | tornare]:* pördöšö *esztergályos | tornator.*

pö'rem *szegély | margo (vestis, lintei) circumsutus.*

pörömdem *beszegélyezni | circumsuere;* -dolam *(fr.)*

pö'röš *zúzmara | pruina.*

pö'ržö *sógor (a feleségnek öcse) | frater junior uxoris;* * pöreš C.

pört *(ст) téliház,* изба *(kályhával) | domus hiberna (fornace instructa); * ház, szoba | domus, cubiculum.*

šem p. *fekete ház | domus nigra (absque fumario, fumo denigrata),* oš p. *fehér ház | domus alba (fumario instructa).*

pu *fa | arbor, lignum;* *pu B., pu, pû C.

* pušängä *élőfa | arbor* C., pušánga B.

puem *fúni | flare;* pualam *(mt.);* * pualam C.

pualam *fölfuvódni, földagadni | se inflare, intumescere;* -ledem, -leštam *(fr.);* *pualam C.

pualdem *szelelni | ventilare (frumentum); tele fúni | flatu rereplere* (korno pualdeme *via conflatis nivibus obruta est);* * pualtem *egyet fúni | (mt.) flare, conflare, canere (tuba)* B.

puem *adńi | dare;* puedem *(fr.);* * puem B. C.; pukalem *(fr.)* Bap.

* puen-goltaš *v.* puen-jamdaš *elárulni | prodere* B.

púmo *ajándék, adomány | donum.*

pûirem *(ст) teremteni | creare;* *puirem *(item: előre elvégezni,*

meghatározni | *ante constituere, praefinire)* B.

puirumaš *teremtés* | *creatio;* puirmaš B.

pûrukšo *teremtő* | *creator, conditor.*

pukšem *etetni, táplálni* | *cibare, nutrire;* -šedem *(fr.);* *pukšem.

cize p. *szoptatni* | *mammas praebere.*

pújro *méhser* | *mulsum, hydromeli.*

puč, poč *síp* | *fistula:* tar p. *portülök* | *cornu pulveris pyrii;* *puč: púaltem-puč *trombita* | *tuba* B.

pučem *apadni* | *decrescere (aqua); fogyni* | *deficere, minui;* -čedem *(fr.)*

pučumoš *darakása* | *puls e ptisana cocta.*

puš *csónak, hajó* | *cymba, navis;* *poš C., puš B.

p. pundaš *hajófenék* | *fundus navis;* p. poč *kormány* | *gubernaculum;* p. ner *hajóorr* | *rostrum navis.*

puš (*σr*) *pára, gőz, kigőzelgés* | *vapor, evaporatio;* *poš C.

pušán *tele gőzzel, bűzös* | *vapore plenus, foetens.*

pušlanem *párologni* | *vaporare;* -nolam *(fr.);* -naldam *párolgásba jőni* | *vaporem emittere.*

pušarem (*σr*) *fingani* | *pedere;* -redem *(fr.)*

pušárteš, pušertaš *fing* | *crepitus ventris.*

puškudo *puha, lágy* | *mollis;* *pošKoda C., puškuda B.

puškudemam *puhúlni* | *mollem fieri.*

puškudemdem *puhítani* | *mollire.*

puštam *megölni* | *necare, interficere;* -tedem *(fr.);* -tuldam *(pass.);* * puštam.

jing puššo *gyilkos* | *homicida.*

púšto *megpörkölt s összetört árpából főtt kása* | *puls e ptisana avenacea concocta;* *pušta C.

pušto : tovar p. *a nyélnek való lyuk a fejszében* | *foramen securis (inserendo manubrio).*

pužár *gyalu* | *runcina.*

pužarlem *gyalulni* | *runcinare,* -lolam *(fr.)*

pužem (*σr*) *elrontani, megrontani* | *corrumpere, perdere;* puškalem *(fr.);* * pužem B. K.

pužlem, -laldam *megromolni* | *corrumpi;* pužlolam *(fr.);* *pužlem B. K.

puduratem (*σr*) *megzavarni, fölkeverni* | *turbare, versare;* -tolam *(fr.);* -taldam *(pass.)*

puduranem (*σr*) *zavarodni* | *turbari;* *pudranem *háborogni, zavarodni* | *commoveri, perturbari* B.

puduráncik *zavaros* | *turbidus.*

pun *toll* | *pluma; ször* | *pilus;* *pon C., pun B.

punem *fonni* | *plectere;* -nedem *(fr.);* naldem *(mt., dim.)*

üpońem (*i. e.* üp-pońem) porko *vid. s. v.* üp.

punuškem, ponoškem *penészesedni* | *mucescere*; -školam *(fr.)*

punuškušo *penész* | *mucor.*

punǯalam *csavarni, kifacsarni (mosott ruhát)* | *contorquere, exprimere (aquam linteis.)*

punǯáldeš заверткa *(nodus s. contorsio funis, quo temo alligatur ad traham).*

pundáš *fenék* | *fundus*; * B.

vuj pundaš *v.* vundaš *fejtető* | *vertex.*

jol vundaš *talp* | *planta pedis.*

pundašteme *feneketlen* | *fundo carens.*

purá *sör* | *cerevisia, cf.* pujro.

purá (*στ*) сруб*ъ*, *gerendázat* | *contignatio*; *az éléskamra elkülönített osztályai* | *partes sejunctae cellae frumentariae*; *pura *gabonaláda* | *cista frumentaria* C.

purem (*στ*) *gerendát összeilleszteni* | *contignare.*

puram *rágni* | *rodere, mordere*; -redem *(fr.)*

purlem *harapni* | *mordere*; -ledem *(fr.)*; *puralam C., pïrlam (püm öčert p. *fogát csikorgatni* | *dentibus frendere)* B., purlam *harapdálni* | *morsicare* Bapc., *kóstolni* | *degustare* Bapc.

purem *bemenni, betérni* | *intrare*; *beférni* | *locum habere, capi*; puredem *(fr.)*; *porem, purem C., purem B.

keče purá *besüt a nap* | *solis splendor se infundit (per fenestram.)*

purtem *bevinni, bevezetni* | *inferre, introducere*; *befogadni* | *recipere (hospitio)*; -tedem *(fr.)*; * purtem B., portem, purtem C.

puro *jó* | *bonus*; *púra C., *jó, egészséges* | *bonus, sanus* B.

puremam *javulni* | *meliorem fieri.*

puremdem *jobbítani* | *meliorem facere.*

puró (*στ*) *fúró* | *terebra.*

prolem, porolem *fúrni* | *terebrare*; -ledem *(fr.)*

púrus (*στ*) *bors* | *piper.*

pur (*στ*): púr-gü *kréta* | *creta.*

pursá (*στ*) *borsó* | *pisum.*

ńemič p. *(német b.) bab* | *faba.*

púrmo *pöcsök* | *tabanus.*

purmulá (ket) *jobb* (kéz) | *dextra (manus)*; *vurgumlá.

p. veg *jobbra* | *ad dextram.*

*purlangam *megérni* | *ematurescere (fruges)* Bapc. 14, 15.

púrluk (*στ*) *ló* | *equus*; **jószág, kincs* | *bona, opes.*

pulámog *árpaliszt-kása* | *puls e farina avenacea, cf.* némer.

pulukš *felső kar* | *lacertus*; *pulоš *váll* | *humerus* C.

púldoš *falat* | *offa, frustum.*

púldor (*στ*) *deszkafallal elrekesztett kamara* | *cella separata.*

púldurčo *fürj* | *coturnix.*

pû *fog* | *dens* R., püj L.; * C., pü B.

pü'a (*στ*) *rekesz, kerítés (a vízben)* | *sepimentum (in flumine)*; * pü'je B. *[sepire.*

püem (*στ*) *bekeríteni (a vízben)* |

pükš *dió* | *nux*; * püχš C.

* püktanaltam *alászakadni* | *collabi, corruere* Bar.

püktem *kotlani, a tojáson ülni* (munušto p.) | *incubare (ovis.)*

pükten luktaš *kikölteni* | *excludere (pullos ex ovis.)*

* pügä (*στ*) *ív, meghajlott vmi* | *arcus, res incurvata* C., pü'ga *járom* | *jugum* Bk. II. *[bus.*

pü'gür (*στ*) *görbe, görbehátú* | *gib-*

pügürgem *görbedni, ernyedni, hajolni* | *incurvari, inflecti;* -rgölam *(fr.)*; *püganem B., püganaltam K.

pügürtem *görbíteni, meghajtani* | *incurvare, inflectere;* * pügartem Br.

püčkam *metszeni, vágni* | *secare;* -kedem *(fr.)*; -küldam *(pass.)*; * pičkäm C., püčkam, pičkedem B. [vid B.

püž: püž vüt *izzadság* | *sudor*; *püž

püžaldam *izzadni* | *sudare.*

püžakš *fészek* | *nidus*; * pežäž, pižäž C., pižáš B.

p. optaš *fészket rakni* | *nidum facere.*

pü'tüń (*στ*) *egész, ép (nem törött)* | *totus, integer; egészen* | *plane, omni ex parte*; * piteń-ok B.

pünžö *fenyű* | *pinus silvestris.*

pünžerla *fenyves erdő* | *pinetum.*

pürem (*στ*) *ránczba szedni* | *plicare (vestem)*; püredem *(fr.)*

pürém *ráncz* | *plica.*

pürnem *ránczolódni* | *plicari*; -nülam *(fr.)*

pürtńük (*στ*) *ménta* | *mentha.*

pürdü'ž, pürdöž *fal* | *paries.*

* pülä' (pülä') *sok* | *multus* Bar.

prejze *borju* | *vitulus*; * prezä, pirezä C., prézä B.

prejzem eštaš *megborjadzani* | *vitulum parere.*

* proc, procók *erősen, nagyon, teljességgel, tökéletesen* | *valde, omnino* B. C.

* proc jamdaš *elveszíteni* | *perdere, pessum dare* B.

vakš *malom* | *mola*; * väkš.

v. -kü *malomkő* | *lapis molaris.*

vakšteš *ágy, ágybavaló* | *lectus, strata cubicularia*; *väkšeš B.

* vaktem, paktem *csepegni* | *stillare* C., vaktalt- Bl.

* váktïš *csepp* | *gutta* B.

vangem *lesni* | *speculari, observare*; vangedem *(fr.)*; * vängem B.

*vängén-káša *kém* | *speculator* B.

vač, vať *ellenére, daczára* | *adversus, non habita ratione* (NyK. III, 470. IV, 91, 92.)

vače *váll* | *humerus* R., vača L.

vaš *szemközt, ellenében* | *exadverso, contra*; *väš Br. (16, 1. kid väsokda puem *odanyujtom, ajánlom nektek* | *in manus trado, commendo vobis).*

v. liaš *szemben találkozni occurrere, obviam fieri.*

vaš-vaš: v.-v.-tene *egymással | alter cum altero, invicem;* v.-v.-tek *egymáshoz | alter ad alterum* P.; * väš *egymással | invicem* K.

vaške *gyors | celer; (adv.) hamar, mindjárt | celeriter, statim.*

vaškem (*στ*) *sietni | festinare;* -kedem *(fr.)*

vaškeše *mindenben sietö, hamarkodó | in agendo praeceps, nimis festinans.*

váštar *kora jávor | acer platanoides.*

vaštareš *eleibe, ellen | obviam, contra* (NyK. III, 457); * vaštáreš.

vaštaldem *változtatni, cserélni | mutare, commutare, permutare;* -ldolam *(fr.);* * vaštaltem C. B. (vaštalten sulaš *kiváltani | redimere* B.)

* vaštáltïš: orola-v. *örváltás | permutatio excubiarum* B.

vaštaldam *változni | mutari.*

vaštaltemáš *változás | mutatio* P.

vaštalaldam *cserélödni | permutari.*

* važár (*στ*): v. jängán *kemény-szívü | duri animi* Bmk. 10, 5.

* važarangam *magát megkeményíteni | duro animo esse* Bap.

vážok (*στ*) *rézsutos | obliquus;* -ken *(adv.)*

važokemdem *rézsutossá tenni | obliquum facere.*

vážok *öl | orgyia;* * vóčik Bap.

váte *feleség | uxor; asszony | mulier;* * vätä C., väta B.

vatelukeš nalaš *feleségül venni | uxorem ducere quam.*

vatedeme *nötelen | caelebs.*

* váda *est | vesper.*

* vatna *estve | vesperi.*

vádar *tögy | uber (vaccae).*

* vádïž *bálvány | idolum* Bjs. 1.

vara *vékony hosszú bot, pózna | pertica.* [*aquatorum.*

vüt v. *vederhordó pózna | vectis*

vará *késön | sero; azután, később | postea, posterius;* vararák *később | posterius;* * vará *(item: meg, pedig, hanem | vero, sed);* vararák B. C.

* varáïlša *későbbi, következö | posterior, insequens* B.

varáš *késöre, későbbre | ad multum tempus, ad posterius.*

varáse *későbbi | posterior;* * varáša B.

várakš *héja | accipiter.*

varem *keverni | miscere, cf.* urbalem.

val *vminek följe, színe | pars summa, superficies.*

vüt-val, vüt valže *víz színe | superficies aquae.*

valne *(loc.) -on, rajt | super, in (superficie)* R., vülnö P.; *vülnä C., vilna B.

valan, vak *(lat.) -ra | super, in (superficiem)* R., vülä'n, vü'lkö P.; *vülke, vüke C., vi'lka, vi'ka, vläη B.

vač *(abl.) -ról | de;* * vülec C., vilvéc, -cen B.

vegát *(c. verbo negat.) sehogysem, semmiképen [nem] | nullo modo;* * vekát *talán, talán bizony | fortasse, nescio an* B.

vengé *vő | gener; sógor (nővérem férje) | maritus sororis.*

izi v. *a nászajándékot vivő férfi | advector doni nuptialis.*

véče: kudo v. *udvar, házudvar | aula, cf.* péče.

večkeš *vékony | tenuis;* *vičkež, vičkedä C.

večkežemam *vékonyodni | attenuari.*

večkežemdem *vékonyítani | attenuare.*

vese, ves *más, második | alius, alter, secundus;* * C., vesä, ves B.

ves-vere, ves-verešte *másutt | alibi.*

ves-vereš *másuvá | alio, aliorsum.*

ves-vergeč *másunnan | aliunde.*

ves-kana *máskor | alias, alia vice.*

veńem *gödör, verem | scrobs, fovea* S., väńäm L., *cf.* müńem.

veńer *vid.* vöńer.

vem *velő | medulla;* * vim.

* vuj-vim *agyvelő | cerebrum* C.

ver *hely | locus;* * vär.

vereč, verečen *helyett | loco;* * väreš.

vereštam *vhová lenni, kerülni | devenire, incidere in rem; találni | invenire;* -štedem *(fr.)*

vereštarem *érni vkit, megtalálni | assequi, invenire quem.*

ver; * ver, per (NyK. III, 457.):

verič *végett, miatt, -ért | propter, causâ* R., veréc P.; * vérec, -cen B. K., verec, perec C.

verem *végett, miatt, -ról (szólani) | propter, causâ, de (qua re loqui).*

veréž *árr | subula.*

verge *vese | ren.*

vel *oldal, fél | latus, pars, regio* (tide vel *innenső rész | pars citerior;* tudo-vel *túlsó r. | p. ulterior,* šengal v. *hátulsó oldal | latus posticum,* jut v. *északi o. | regio septentrionalis);* * vel, *cf.* pel.

velne, velen, vele *(loc.) -nál, mellett | ad, juxta.*

velan, vek *(lat.) -hoz, mellé, felé | ad, versus* (kum vek *három felé | in tres partes);* *vélän, véka B.

več, velič *(abl.) felől | a parte, e regione;* * véĺec B.

velam *kihullani | defluere (capilli.)*

velem *elejteni, elönteni | demittere, effundere;* -ledem *(fr.);* *vilem *elönteni, elszórni | effundere, spargere* C. B.

véle *csak | solum, tantummodo;* * C., vélä, vel B.

véĺe *hám | liber, membrana tenuis sub cortice arboris.*

vi (*ст*) *erő* P. V., viä L.

vik *egyenes* | *rectus.*

viktarem *egyenesíteni*, *kinyujtani* | *porrigere*, *protendere (manum)* R.; *eligazítani, gyógyítani* | *corrigere*, *sanare* P.; *.

vînem *egyenesíllni* | *rectum fieri*, *se corrigere*, -nedem *(fr.)*

vînaldam *kinyújtódni* | *porrigi*, *protendi.*

vijákše (viäkše) *őszinte*, *őszinteség* | *sincerus*, *sinceritas* P.; * vijaš *szerény*, *alázatos* | *modestus*, *submissus* (v. jäng *alázatosság* | *animus submissus*) Bar.

* vi'čke: v. purtaš, v. nalaš *befogadni*, *fölvenni vkit* | *recipere quem*; v. koïštaš *meghallgatni* | *exaudire* Bar.

* viš *(nyitva* | *patens)*: v. pačema *kinyitott (szem)* | *patens (oculus)* Bar. 9,8. Barc.

vi'škede *híg* | *tenuis*, *liquidus.*

viškedemam *meghígúlni* | *liquescere*, *dilui.*

viškedemdem *meghígítani* | *liquefacere*, *diluere.*

višker *a részének egy neme* | *species quaedam anatis.*

vif *öt* | *quinque*; * vic C., viz B.

vi'zit *öt* | *quinque (substant.)*; *.

visle *ötven* | *quinquaginta*; * vizle, vizlu C., vislu B.

vizemise, -miše, vizitise *ötödik* | *quintus*; * vizimša B., vizimše C.

vitá (*ст*) *istálló* | *stabulum*; * vitä C.

videm *vezetni* | *ducere*; videdem *(fr.)*; * videm.

videdelam *vid.* vüdelam.

visa (*ст*) *mérték* | *mensura*; * visä' *(item: mérő* | *modius*, *ex.g. frumenti)* B.

visem (*ст*) *mérni* | *metiri*; -sedem, -skalem *(fr.)*; * visem C.

visaldam *mérődni*, *megülni a mértéket* | *ad mensuram exigi*, *mensurae sufficere.*

vi'ste *tönkölybúza* | *triticum spelta.*

* vislänem *ellene kelni*, *rátámadni* | *exsurgere contra quem*, *adoriri* B.

vi'ma *segítség* | *auxilium*; * vimä C.

vire (*ст*) *köles* | *milium.*

voktam *megnyesni*, *lehámozni* | *amputare*, *delibrare (arborem).*

vokten, voktena *mellett el, hosszában* | *praeter*, *secundum.*

vočko: v. üzgar *konyhaszerek* | *vasa coquinaria*; *cf.* vozak.

vošt *-on keresztül*, *-on át* | *per*; * vašt B.

jut v. *egész éjszaka* | *per noctem*; * jut vašt B.

* vašt kajša *átlátszó* | *pellicidus* B.

vóštor (vå-) *vesszö* | *virga*; * vašter C., váštar *(cf.* χana-vaštar) B.

voštulam *nevetni* | *ridere*; -ledem *(fr.)*; * vaštalam.

voštuldoš *nevetség* | *ridiculum.*
voštulmaš *nevetés* | *risus.*
voštuldem *megnevettetni* | *cui risum movere, risum excutere;* -ldolam *(fr.)*
vož *gyökér* | *radix;* * važ.
vožlanem *gyökerezni* | *radicari;* * važangam Bkol. 2,7.
*važanektem *meggyökereztetni* | *efficere, ut radices agat* Bep. 3,17.
vož (važ) : korno v. *kétfelé való út* | *trivium;* * važ: korna važašta *keresztúton* | *in compito* Bmk. 11, 4.
vožon *ágas, kétágú* | *bifurcus (ex. g.* pu *arbor).*
vožlam *magát szégyelleni* | *pudore affici;* -ledem *(fr.);* * važlam C., važalam B.
vožuldók *szégyen nélkül* | *sine pudore.*
vožuldomo *nem szégyenlő, szemtelen* | *impudens.*
vožulšan *szégyenlős* | *pudicus, verecundus.*
vožoltarem *megszégyeníteni* | *ad pudorem adigere, confundere* P.; * važaltarem Br.
vod: egeremše v. *pókháló* | *texta aranea.*
vózak (*ст*) *tűzhely* | *focus; kályha eleje* | *locus ante fornacem;* * vacák *tűzhely, kályha* | *focus, fornax* B.
vozam *esni* | *cadere; lefeküdni* | *decumbere;* -zedem *(fr.);* * vazam C. B.; vazalam *(mt.)* B.
* keča vazalma *napnyugat* | *occidens* B.
* vazaktem, vazektem *ejteni, helyezni* | *demittere, deponere, collocare* B.
vozem *írni* | *scribere;* vozkalem *(fr.);* vozaldam *beiródni* | *inscribi.*
vonžem *átkelni* | *transire, trajicere;* * vanžem B. K.
vonžuktarem, voštarem *átkeltetni, átvinni* | *trajicere, transmittere, transportare;* * vaštem K.
vondo *szál, bot* | *caulis, baculus; tő (plánta-tő), bokor* | *stirps, frutex;* * pánda B., *bot* | *baculus* C.
* löčka-panda *tüskebokor* | *dumus;* ängaltïš-p. *bot* | *scipio* B.
šuar-vondo *mozsártörő* | *pistillum.*
kogo-vuj vondo *henger, melyre a szött vászon föltekerödik* | *cylindrus, cui texta involvunt.*
vorugem *ruha* | *vestis;* * vurgem; *cf.* orugem *varrni* | *suere.*
vol (*ст*) *kis teknő, válu* | *alveolus, linter;* * val C.
volem *leszállni, leereszkedni* | *descendere, se demittere;* -ledem *(fr.);* * valem.
voldem *leszállítani, leereszteni* | *demittere:* viden v. *levezetni deducere;* šupšon v. *lehúzni* | *detrahere;* * valtem.
vóľuk (*ст*) *marha* | *pecus;* * voľek C., vólik B.

volgaldam *villámlani, fényleni* | *fulminare, splendere;* -ldedem *(fr.)*

volgaldará *villámlik* | *fulminat.*

volgožam: volgožeš *megvirrad* | *lucescit.*

volgunžo *villám* | *fulgur;* * valganzä C., válganca B.

volgodo *világos, fényes* | *lucidus, fulgens, splendidus.*

volgodemam *megvilágosúlni* | *fényesülni* | *lucidum, splendidum fieri.*

volgodemdem *világosítani* | *lucidum facere.*

vólne *ólom* | *plumbum;* *vulna *fehér ón* | *stannum* C.

vöńer *vászon* | *linteum;* * mińer.

vuingorka *a halottak emléktünnepe* | *feralia.*

v. čüktaš *halotti emléktünnepet tartani* | *feralia facere.*

vuj *fej* | *caput; vég* | *finis, extremum.*

ülöl vujšto ilä *(a falu) alsó végén lakik* | *in inferiore capite pagi habitat.*

vujgók *egészen, mindenestül* | *omnino, prorsus.*

vujan *fejes* | *capitatus* (kovušta *brassica.)*

* vujšanem *(i.e.* vujš-šanem) *gondolkodni* | *cogitare, deliberare* K.

vujluk *kormányzó, fejedelem* | *gubernator, princeps;* * vulik Bмк. 13, 9.

vučem *várni, elvárni, kívánni* | *exspectare, desiderare;* -čedem *(fr.);* * vučem B., vožem, vužem C.

vučedók *váratlan* | *praeter exspectationem.*

vúsko *herélt* | *castratus (equus, ovis).*

vuskemdem *herélni* | *castrare;* -mdelam *(fr.)*

vurtó *nyél* | *manubrium (securis).*

vúrtaš *megfaragott fa (nyélnek)* | *lignum circumdolatum.*

vursem (*ст*) *szidni, átkozni* | *increpare, exsecrari;* -saldam *(pass.);* *B., vorsem C.

vursedem, -delam *(fr.); item: háborúskodni, hadakozni* | *bellum gerere;* *vursadalam, vursedalam *veszekedni* | *rixari* B.

vúrso (*ст*) *háború* | *bellum;* *vúrsa *veszekedés, hadakozás* | *certamen, bellum.*

vüčö: pikš v. *nyil-rovátk* | *crena sagittae.*

vüčkem *megveregetni vkinek vállát* | *cui humeros pulsitare.*

vüt *víz* | *aqua* R., vez L.; * vit C., vid B.

v.-nalmaš *áradás* | *inundatio;* * vid-nälmäš *özönvíz* B.

šinža v. *köny* | *lacrima.*

vüdän *vizes* | *aquosus;* * vidän C.

vüdelam *begöngyölni, föltekerni* | *involvere;* videdelam *(fr.);* * vidïlam B.

vüdülen oľaš *hadarva beszélni* | *sermoñem praecipitare.*

vür *vér* | *sánguis*; * vir C. B. (Вар. *aliquoties* выррь, *i.e.* vür).
vürem joga *vérzem* | *sanguinem fundo*; vür joktaraš *vért ereszteni, eret vágni* | *sanguinem mittere.*
vür-korno *vér-ér* | *vena.*
vür-geče *szereda* | *dies Mercurii*; * vir-geže C.
vüräп *véres* | *cruentus.*
vürangam *megvéresedni* | *cruentari.*
vürangdem *megvérezni* | *cruentare.*
vürgéńe *réz* | *cuprum, aes*; *virgeńe C., vergéńa B. K.
vürlánge *czinege* | *parus.*
* vülä *(nota pluralis)* C., vlä B. (NyK. III, 434).
vülö *kancza* | *equa*; * vilä C.
* vül *fölszín* | *superficies* C., *vil* (vil-väl) B., *vide:* val.
magrem (*ст*) *bögni* | *mugire*; -redem *(fr.)*; mageraldem *(mt.)* *elbödüllni* | *mugitum edere*; * mägrem *sírni* | *plorare.*
májrä (*ст*) *nő, nember* | *femina*; * marjá: m. kugižá *királyné* | *regina* B.
* mašanem *vélni, úgygondolni* | *putare, opinari* B.; *cf.* šonem.
matke *-ig* | *usque ad (tempus)*; šumeške m., -dek m. *-ig* | *usque ad (locum).*
aľe matke *eddig* | *hactenus.*
manam *mondani, szólni* | *dicere, loqui*; *nevezni* | *nominare*; * manam.
maska *medve* | *ursus*; * möskä C., meská Варс.
mámok (*ст*) *pehely* | *lanugo, pluma tenuis*; * mamok C.
mári *férj, férfi* | *maritus, vir*; *cseremisz* | *Ceremissus.*
marlan kajaš *férjhez menni* | *nubere cui.*
* máradema väta *özvegy aszszony* | *vidua.*
marla, marlak *cseremiszíll* | *Ceremissice.*
mardež *szél* | *ventus* R.; märdiš L.; * mardéž B. C.
mardežan *szeles* | *ventosus.*
malem *aludni* | *dormire*; *hálni* | *pernoctare*; -ledem *(fr.)*
maldem *elaltatni* | *consopire.*
me *mí* | *nos* R., mie L.; * mä.
mekš *rothadt száraz fa* | *lignum putridum bene siccatum (cujus ope ignem accendunt).*
menge *karó* | *palus (-li)*; *versztmutató* | *index stadiorum (Russicorum).*
mež *gyapju* | *lana*; * miž, mîž C., mi'ža B.
mežer *kaftán, kabát* | *chlamys, kaftanus*; * mižär C., mižar B.
*men, mên *menyhal* | *gadus lota* C.
meń, miń (möń) *én* | *ego*; * miń.
mérang *nyul* | *lepus*; * moren C.
merčem *betegeskedni* | *aegra valetudine esse, aegrotare (nondum lecto affixum)* R., mercem P.; * mercem B.

mel *hímzés az ingmellen* | *pictura acu facta in antica parte indusii (juxta fissuram).*
mélna *fánk* | *scriblita, bucceus bolus.*
miem *odamenni* | *ire (aliquo);* miedem *(fr.);* * miem.
miktem *magával engedni menni vkit* | *sinere quem secum ire.*
mi'ze *fogoly (madár)* | *perdix.*
* mińér *vászon, gyolcs* | *linteum* C. B., *cf.* veńer R.
* mïrt: *(loc.)* mïrtna *-nál, mellett* | *ad, juxta* (vuj m. *fejénél* | *ad caput ejus,* jal m. *lábánál* | *ad pedes ejus)* Bj. 20,12.
mo *(pronomen interrog.) mi* | *quid;* * ma (máža B., mada C.)
mogańe *milyen* | *qualis;* * magańa B., magańä C.
munara, meńare, meńar *menynyi* | *quantum, quot* R., mońar P.; * mańer, mazar B., mazara C.
mo-türlön *miképen* | *quomodo.*
mo *(particula interrog.) -e?* | *-ne?;* * ma B.
mokš *máj* | *jecur, hepar;* *moχš C.
mokšunžo *menyhal* | *gadus lota.*
moktem *(σr) dicsérni* | *laudare;* -ktedem *(fr.);* * maktem B.
moktomaš *dicséret* | *laus.*
moktaldam *dicsekedni* | *gloriari.*
moklak *(σr) fatőke* | *truncus v. segmentum arboris;* * maklaká: kü m. *darab kő* | *truncus lapidis, lapis* B., pu m. *fadarab* | *truncus arboris, lignum* K.
mógur *test* | *corpus* R. P.; * móngïr *(item: tájék* | *regio)* B.
močko *hosszant* | *secundum (ex. fluvium), per (tempus)* R., múčko P.; * múčka.
moškam, muškam *mosni* | *lavare;* -kedem *(fr.);* -kaldam *mosódni, kimosódni* | *lavari, elavari, elui;* *moškam C., muškam B. K.; muškaltem *(mt);* muškuldalt- *megmosdani* | *se lavare* Bl.
ket mušmo *mosdó tál* | *malluvium, lavatorium.*
moškoktem *mosatni* | *lavandum curare.*
moškundo *ököl* | *pugnus;* * moškonda C.
moštem *elfáradni* | *defatigari;* moštedem *(fr.)*
moštem *tudni, érteni* | *scire, callere (quid facere);* * moštem *tudni, bírni* | *scire, valere* C., muštem B.
motór *bátor* | *audax.*
modam *játszani* | *ludere;* -dedem *(fr.);* * madam.
módoš *játék* | *ludus.*
módo *fekete áfonya* | *vaccinium myrtillus;* * muda C.
mónar *fenkő* | *cos;* * manar C.
mondem *elfelejteni* | *oblivisci;* -dedem *(fr.)* R.; mundem P.; *mondem C., mundem Btim. i.
mondaldam *elfelejtődni* | *oblivione obrui;* * mondalt- *elfelejteni* B.
mor *ének* | *cantus, cf.* murem.

molo *más, egyéb* | *alius* R., mulo P.; * mola B.

* mólan vará *egyébiránt* | *ceterum* B.

molo-kodom, mologenam *máskor* | *alias, alio tempore.*

molemam *változni* | *immutari.*

molemdem *változtatni* | *immutare.*

möngö *a mit vki elhagyott* | *quod quis reliquit; elöbbeni haza* | *sedes pristina:* möngöštö *odahaza* | *domi meae, in patria (a me relicta).*

möngöse *hátulsó, hát-amaradt* | *relictus, posterior.*

möngö, mönge *vissza* | *retrorsum, re-* (m. tolaš *redire);* möngöškö *haza* | *domum* R., müngéš *vissza* P.; * mingéš *vissza* (m. pörtïlaš *reverti)* B. C.

möngögeč *házulról* | *a domo.*

müngö *(postp.) után* | *post* P.; (-meg, -meke R.; * mïnga B.; -munga, -müngä, -muka, mükä C., *cf.* NyK. IV, 92.)

möskölem (*σκ*) *szidni, csunya szavakkal illetni* | *maledicere, conviciis incessere;* *muskulem B.

mör *földieper* | *fragum;* * mȏr C.

möreb (*α*) *pincze* | *hypogeum, cella; jégverem* | *cella ad conservandam glaciem facta.*

mörtńä (kol m.) *halikra* | *ova piscium;* * mörtńe C.

muam *találni* | *invenire;* muedem *(fr.);* * moam C., *találni, megnyerni* | *invenire, consequi* B.

mumo *talált holmi* | *inventum.*

muguľo (*σκ*) *nyirfa-gumó* | *nodus, ecphyma betulae.*

mučá *tökzacskó* | *scrotum.*

m. kü *mony* | *testiculus.*

mučaš *vég* | *finis; hegy, csúcs* | *cuspis, cacumen;* * možaš C., mučaš B.

cnger m. *folyó-vég, f. forrása* | *caput fluvii;* küzö m. *késhegy* | *cuspis cultri,* cize m. *csecsbimbó* | *papilla.*

mučašteme *végtelen* | *infinitus.*

muš *fonásra készített kender* | *cannabis ad nendum parata.*

mužangče *jós, jövendölö* | *vaticinator.*

mužedam *jósolni, jövendölni* | *vaticinari;* -deštam *(fr.)*

mužedeš *jós* | *vaticinator* F.

můžo *betegség* | *morbus.*

jükštö m. *hideglelés* | *febris frigida;* šokšo m. *forró láz* | *febris ardens.*

mužolo *beteg* | *aegrotus.*

mužodomo *nem beteg, egészséges* | *salvus et sanus.*

můžor (*σκ*) *pár* | *par (ex. calceorum).*

mut *szó* | *vox, verbum* S.

mutlanem *szólni, beszéllni* | *loqui* P. L.

muno *tojás, tikmony* | *ovum;* * múna.

muńžem *tojni* | *ova parere.*
muńža (*στ*) *fürdö*, *fürdö-szoba* | *balneum*; * momoca C., mamucá B.
mundurá *gomolyag* | *glomus*; *mandara C.
mundurtem *fölgomolyítani* | *glomerare*; * mandertem C.
* mur *ének* | *cantus* B., mora *dal* | *carmen* C.; *cf.* mor R.
murem *énekelni* | *cantare*, -redem *(fr.)*; *morem C., murem B.
murmo *ének*, *éneklés* | *cantus*, *cantatio.*
murńa (*στ*) *kémény* | *fumarium (Rauchfang).*
*muľuktem *megrázni* | *quatere (modium metiendo)* Bl. 6,38.
mü *méz* | *mel*; * B., mü, mû C.
mükš *méh* | *apis*; * müχš C.
m. ige *méhraj* | *examen.*
* mügrem (*στ*) *ordítani* | *rugire (leo)* C.
müškür *has* | *venter*; *müšku'r B., mišker C.
jol m. *lábikra* | *sura.*
müškürä'n *terhes* | *gravida (mulier)*; * müškürán B.
kogo müškürän *nagyhasú*, *potrohos* | *ventriosus.*
müdö: m. vuj *kis domb*, *boly* | *colliculus*, *grumus.*
*müńém *mélység* | *abyssus* Bl. 16,26., *vadfogó verem* | *fovea* Ba. 11,9.; *cf.* veńem.
mündür *messze* | *remotus*, *longinquus*; * mindï'r B.
mündürnö, -rńe *(loc.)* *távol*, *messze* | *procul*; * mindï'rna B., mindirnä C.
mündürnösö *távoli*, *messzelevö* | *procul remotus*, *longinquus.*
mündürän, mündürkö *(lat.)* *messzire* | *procul*, *in longinquum*; * mindï'rka B., mindirke C.
mündürč *(abl.)* *messziröl* | *eminus*, *e longinquo*; * mindï'rcen B., mindirc C.
mündüremam *eltávozni* | *abire*, *recedere*; *mindïrlanem Bk.ii.
mülánde *a föld* | *terra* R., melä'nde P.; * müländä C., mülända B.
rakš *pej* | *fuscus*, *badius (equus).*
raš (*π*) *igaz*, *helyes* | *verus*, *rectus* P.
ráškan *v.* ráškatan *erös*, *mély hangon* | *voce firma atque gravi (loqui)*; * ráškada *erös*, *rendületlen* | *firmus*, *constans* Bar.; ráškadan *tiszta hangon* | *clara voce (loqui)* B.
raškaldem: *reccsenni* | *fragorem dare (fulmen).*
regénže *moh* | *muscus.*
* rïdangam *megrozsdásodni* | *rubigine obduci* B.
rok *föld* | *terra*, *humus*, *solum*; *. rokošto kia *a földben fekszik* | *humatus jacet (mortuus).*
rongedam *böfögni*, *böffenteni* | *ructare.*
rož *lyuk* | *foramen*; * raž B.
ron *turha* | *pituita*, *phlegma.*

rövöž *róka* | *vulpes*; * rebež (lebež) C., ri'bäž, ri'bež B., ri'ru *seprű* | *faex.* [biž K.

ruakš *kovász* | *fermentum.*

ruem *vágni* | *cedere*; rueštam, -štolam *(fr.)*; rualam *(mt.)*; * roem B. C., roalam B.

* roal-koltaš *levágni* | *abscidere, praecidere.*

* rojektem *vágatni* | *caedendum curare.*

rualdem *(mt.) kapni (vmi után)* | *manus afferre cui rei, captare*; rualkalem *(fr.)*

ruštam *megrészegedni* | *inebriari*; -tedem *(fr.)*

ruššo *(i. e.* ruštšo) *megrészegedett, részeg* | *inebriatus, ebrius.*

ruštmaš *részegség* | *ebrietas* P.

ruštuktarem *megrészegíteni* | *inebriare*; -redem *(fr.)*

rudem *oldani, föloldani* | *solvere, resolvere*; -dkalem *(fr.)*; *rudem B.

jol r. *leoldani lábtekercseit* | *fascias tibiales resolvere.*

rumbuk *zavarosság* | *status turbidus, turbatus.*

rumbukan *zavaros* | *turbidus, turbatus (aqua).*

rumbukangam *zavarossá lenni* | *turbidum fieri.*

rumbukangdem *zavarossá tenni* | *turbidum facere, turbare.*

rüčkalem *rázogatni* | *quassare*; *cf.* rüzem.

* rüšt *rögtön, egyszerre* | *repente, subito* Bar. C.

rüdö: ner r. *orrhát* | *dorsum nasi.*

rüzem *rázni* | *quatere*; -zaldem *(mt.)*; -zaldam *megrázódni, megrázkodni* | *concuti, se excutere*; * rzem *rázni* | *quatere* (vujam r. *fejét rázni* | *caput quatere)* B.

rüčkalem *rázogatni* | *quassare.*

* rzälam *megrendülni, rezdülni* | *concuti, contremiscere* Bar.

rüžgem *zörögni* | *strepere, crepare*; -gülam *(fr.)*; * rüžgem B.

rüžgümö, rüžgümaš *zörgés, lárma* | *strepitus.*

rüžgé saslaš *lármázni, kiabálni* | *tumultuari, clamare* Bar.

rüpšem *inogni* | *vacillare*; * rïpšem *ingatni, ringatni* | *labefacere, movere*; rïpšaltam *hintálódni* | *oscillo moveri* K.; rïpšaltem *ingatni, hintálni* | *labefacere, oscillo movere* Bef. 4,14.

rümbalgem *szürkülni, sötétedni* | *tenebrescere*; -lgedem *(fr.)*

rümbalgemaš *szürkület* | *crepusculum.* [*rum.*

rümbük *szürkület* | *lumen obscu-*

rümbükan *sötétes* | *subobscurus.*

-la, -lak *(postp., comparationem significans) -ként, gyanánt, mint* | *ad modum, instar, velut* (NyK. III, 459.)

-la *(postp.) -ért* | *pro* (oksa-la eštaš *pénzért dolgozni* | *pretio opus facere*; ömńem škal-la vaštaldaš *equum vacca commutare).*

-la *(particula, directionis continuitatem indicans)*: jotpek-la *északfelé | septentrionem versus*, tiške-la *idefelé | huc versus, huc usque*; ülöť-la *alulról etc.* R.; *(idem valet* lan, *in* P.: arńa mučko-lan *egész héten át | per totam hebdomadem)*; *la: anzaka-la *előre | protinus (pergere)*, kok péka-la *ketté, kétfelé | in duas partes* B. [C.

*laksak *verem, gödör | fovea, scrobs*

*laksakán *gödrös, egyenetlen | cavernosus, iniquus (via).*

láška *tejben főtt tészta (laska v. gombócz) | massa farinacea lacte incocta (laganum v. pastillus).*

* lad: pizirtaš l. *prés | prelum* B.

* lastuk *(σr) darab | frustum* B.

lazergem *nedvesülni, beázódni | madefieri.*

lazertem *nedvesíteni, beáztatni | madefacere, humectare.*

lan *(suffixum dativi) -nek*; *.

* lapa *tenyér | palma manus* C., jal lapá *talp | planta pedis* B.

lapka, lap *(σr) alacsony | humilis; sekely | tenuis (aqua, fluvius)*; * lâp C.

lap ver, lapka ver *alacsony hely (lapály) | locus demissus*; * lap vär *völgy | vallis* Bl.

lapkangam *alacsonyodni | humilem fieri*; * lapemam *alázni magát, alázatos lenni | se demittere, se humiliare* B.

lapkangdem *alacsonyítani | humilem facere*; * lapemdem *alázni | humiliare.*

* laval *cyprinus brama* C.

lavala *(σr) holmi | res, supellex.*

lavrá *(σr) sár | lutum, coenum*; * lävrä C., läbrá, läbrä' B.

lavran *sáros | lutosus, coenosus.*

lavertem *megsárosítani, bemocskolni | luto, coeno inquinare*; -rtalam *(fr.)*, -rtaldam *(pass.)*; * lävirtem C.

láverteš *esős, sáros idő | tempestas pluvia.*

lektam *kimenni | exire, egredi, abire*; -tedem *(fr.)*; *läktäm C., läktam B. [sol.

kečc lekteš *kikel a nap | oritur*

léngeč *(σr) egy darab fából kivájt veder | situla ex trunco arboris confecta*; * lä'ngïš B.

leč *(suffixum ablativi) -től | ab* B. lec P.; * lec B.

lečok *egyenlő, hozzáillő | aequalis, conveniens; épen (úgy) | aeque, pariter*; *lač B., lačók edem *tökéletes ember | homo perfectus (qualis esse debet)* Bjk. 3, 2.; laž *épen | aeque, pariter.* C.

* lač tenge *épenúgy | eodem modo*, l. tegeńa *ugyanolyan | par, similis, ejusdem speciei* B.

* lač-gańam ištaš *hasonlítani | comparare* B.

* lač ištaš *mértéket tartani | modum tenere* B.

* lačna ïlna *úgy vagyunk a mint hozzánk illik | nobis ip-*

sis convenienter existimus Bk. II, 5, 13.

leštaš, lištaš *levél* | *folium (arboris)*; * lištäš, ilištäš C., lištáš B. (ilštáš Bm. 21, 19. 24, 32)

* lepká *homlok, koponya* | *frons, cranium* B., lebkä *homlok* | *frons* C.

leve (*ст*) *langyos* | *tepidus*; * li'vä Bapc.

levem *olvadni* | *liquefieri*; *langyosodni* | *tepescere*; *livem *olvadni* C.

levektem *olvasztani* | *liquefacere*; *langyosítani, melegíteni* | *tepefacere*; -ktolam *(fr.)*; * livektem *olvasztani* | *liquefacere* C.

leveškem *hervadni* | *flaccescere*; * libežgem, libižgem *elperzselödni, elhervadni* | *amburi, flaccescere* B.

levedam *fedni* | *tegere, contegere*; -deštam *(fr.)* R.; lebed- P.; *lebedäm C., lebedam B.

levédeš *fedél, házfedél* | *tectum*; *takaró* | *opertorium lecti*; *lebäž C., lebäš *fedél, hajlék* | *tectum.* [*tegere.*

levedaldam *betakaródzni* | *se con-*

lem *leves* | *jusculum*; * C., lem B. (Bk. I, 6, 3. *semen virile*).

lele *nehéz* | *gravis*; * C., lélä *nehéz, nehéz állapot* | *gravis, difficilis, res difficiles* B.

lelemam *nehezedni* | *ingravescere.*

lelemdem *nehezíteni* | *ingravare.*

lian *(dativo subjunctum)* -*ért, okáért* | *propter, causâ* (NyK. III, 470); *(una cum suffixo dativi* lan) lanin B., länin C.

tutlan-lian *azért* | *propterea, idcirco*; * tïdlanin B.

liam *lenni* | *fieri*; liedem *(fr.)*; * liam R., liäm C.

lialdam *(quasi: levödni) vmivé válni* | *verti, converti, evadere in rem.*

limaš *lét, létel* | *existentia.*

liam *megelleni* | *vitulum parere.*

lišc škal *megellett tehén, borjas tehén* | *vacca feta.*

liš *(közelség* | *propinquitas)*:

lišel *közel, közel való* | *propinquus.*

lišne *(loc.) közelben*, -*hoz közel* | *prope, prope a*; * li'šna B., lišnä C.

li'šnese *közelsö* | *qui in propinquo est*; * lišnaša *(item: felebarát* | *proximus)* B.

lišan, liške *(lat.) közelbe*; -*hoz közel, közelébe* | *in propinquum*; *prope ad*; *li'ška B., liškä C.

lišeč *közelböl, közeléböl* | *e propinquo*; * lišec C.

lišemam *közeledni* | *appropinquare*; * lišnemam Bap.

* limdem *igérni* | *promittere* B., *cf.* lüm.

limdemáš *igéret* | *promissum* B.

* lo *köz* | *intervallum, medium rei* B. C.: lo-káša *közbenjáró* | *intercessor* Bjs. I., lo-kašmaš *közbenjárás* | *intercessio* K.,

lo-liaš *közbenjárni* | *intercedere*; lóješ koltema *(közbe küldött) idétlen* | *abortus* Bk. 1, 15, 8.

* lóšta *(loc.) között* | *inter.*

* lóška *(lat.) közé* | *in medios.*

* lógïcen *közül* | *ex, e medio* B., logic C.

loktem *megrontani* | *corrumpere*; *megbűvölni* | *fascinare*; -tedem, -tulam *(fr.)*; * loktem *megbűvölni* | *fascinare* C., *megrontani* | *corrumpere* B.; *fölháborítani* | *concitare, conturbare (populum)* Bl.

loktaldam *megromlani, magát elrontani* | *corrumpi, se vitiare*; * loktolaldam *megrontódni* | *corrumpi* B.; loktedaltam: loktedaltmas *romlottság* | *pravitas, depravatio* B.

loktušo *varázsló* | *fascinator*; * loktoza C.

lokšinž-*megfaragni, megbárdolni* | *asciare, dedolare (tignum)*; * lokšüčmo *bevágás* | *incisura (in arbore, viam indicans).*

logar *torok* | *guttur* R., lugar L.; * loger C.

kugo l. *begy* | *ingluvies*; kukš l. *lélekzö gége* | *arteria aspera, trachea.*

logalam *összetalálni, hozzá érni* | *incidere in quem, tangere, contingere*; * logalam *öklelni* | *cornibus petere* C.

it logal *ne érintsd (ne bántsd)* | *ne offendas.*

logaldem *találni (treffen)* | *tangere (ictu)*; -ldolam *(fr.)*

šinzáš logálïn azaplemaš *irigység* | *invidia (proprie: tacto oculo [i.e. in cujus os et oculos intuendo] cruciari, cf.* užonkettemaš) P.

longo, longu *(consortium)*:

longušto *(loc.) között* | *inter.*

longuško, longuš *(lat.) közé* | *in medios.*

longugeč *(abl.) közül* | *e medio.*

ločkaldem *pattantani (ujjával)* | *crepare (digitis)*; -ldolam *(fr.)*

* loš: l. liaš *fölbomlani, meghasonluni magában* | *dilabi, disjungi, dissidere inter se*; l. pajlaltaš *szétosztódni* | *distribui* B.

loškudo *gyenge, nem erös* | *debilis, infirmus*; * lúškada B.

loškudemam *gyöngülni* | *debilem fieri.*

loškudemdem *gyöngíteni* | *debilitare.*

lóžaš *liszt* | *farina; fürészpor* (piła l.) | *scobs, serrago*; * lašáš.

lodak *hüvely, tok* | *vagina, theca*; * ladák B.

lopšange *darázs* | *vespa.*

lovakš *vastag pózna* | *pertica crassior.*

lóve *pillangó* | *papilio*; * lepä C.

lomuž *hamu* | *cinis*; * lomaž C., lómïž B.

lómbo *zelnicze meggy* | *prunus padus*; * lomba C.

* löčká: l. panda *tüskebokor* | *dumus* B.

löbka *bő* | *amplus, laxus (vestis).*
löbkangdem *bővíteni* | *ampliorem facere;* -ngdedem *(fr.)*
lörpö *jegenyefenyű* | *pinus abies.*
lörperla *j.- fenyves erdő* | *pinetum.*
löldem *emelni, fölemelni* | *tollere, attollere;* -deštam *(fr.),* -dalam *(mt.),* -daldam *(pass.)* R.; lültem P.; *lültem B. C.; lültaltam *(pass.)* B.
löldam *emelkedni* | *se tollere:* telǯe löldeš *fölkel a hold* | *luna exoritur;* *lült- (keča lültma mongïr *napkelet* | *oriens)* B.
lu *csont* | *os (ossis);* *B., lu, lû C.
luo, lu *tíz* | *decem;* *lu.
lumuso, luso *tizedik* | *decimus;* *luša B., luže C.
lúcku *tizenöt* | *quindecim* Bar. K.
luktam *kivinni, vmiből kivenni* | *efferre, promere (ex.* küsegeč *e crumena);* -ktedem *(fr.);* *luktam B., loktam C.
*jukam luktte *hallgatott* | *tacuit (sonum non edidit)* B.
lugem *keverni* | *miscere;* -gedem *(fr.);* -galdam *keverődni* | *misceri.*
ludam *olvasni* | *legere;* ludedem *(fr.);* *lodam *olvasni* | *legere, numerare* C., ludam B.
lûdo *szürke* | *canus, cineraceus;* *lûda C.
ludemam *szürkülni* | *canescere.*
ludemdem *szürkíteni* | *canum facere.*
lúdo *récze* | *anas;* *loda C.
lupš *ostor* | *flagellum;* *B.
lupšal- *ostorozni* | *flagello caedere;* *B.
lups *harmat* | *ros.*
l. vozeš *h. esik* | *ros cadit, rorat.*
lum *hó* | *nix;* *.
lumam: lumeš *hó esik* | *ningit;* *K.
lume-kož *borókafenyű* | *juniperus;* lumekož mör *borókahogyó* | *bacca juniperi.*
lüem *löni* | *telum conjicere, jaculari (schiessen);* lüldam *(fr.);* *lüem, lüjem C., lüjem B.
lüaldam *lövödni:* lüald-kajaš *elsülni* | *explodi (scolopetum).*
lügeštem *viszketni* | *prurire;* -štelam *(fr.);* *ligïštem K.
lüngem *ingani, hintálni magát* | *oscillare;* -galdem *(mt.);* -galdam *hintálódni* | *oscillo moveri.*
lüngaldüktem *hintálni vkit* | *oscillo movere quem.*
lüngáldeš *hinta* | *oscillum (Schaukel).*
lüštem *fejni* | *mulgere;* lüštedem *(fr.)*
lüdam *félni* | *timere; megijedni* | *perterreri;* *lüdäm C., lüdam B.
lüdüktem *megijeszteni* | *perterrere;* -ktolam *(fr.);* *lüdektem C., lüduktem B.
lü'dïš *félelem, ijedség* | *timor, terror.*
lüdö *nyulfogó* | *decipula (capien-*

dis leporibus, ex duobus lignis facta); * lüda Bk. 11, 9.

l. kaška *a* lüdö *-nek felső fája | lignum superius decipulae* lüdö *dictae; cf.* šovc.

lüväl *alj, fenék | imum, fundus*: vüt lüvälže *víz feneke | fundus aquae*; *liväl B., löväl C.

lüvälne *(loc.) alatt | sub*; *livä'lna B., lövälnä C.

lüväłan, lüväk *(lat.) alá | sub*; *livä'län, livälan, livä'ka B., löväke, löväk C.

lüväč *(abl.) alól | ex imo*, изъ подъ; *livéc.

lüm *név | nomen*; *B., lim C.

lüm oksa *fejadó | exactio capitum (tributum in singula capita impositum)*; *B.

*lüm-ńer *dicsőség | fama, celebritas*, lüm-ńerä'n *dicső, híres, celeber* Bap.

lümän jing *(neves ember) hivatalnok | muneri praefectus, officialis.*

lü'mlä *híres, neves | celeber* Bk. 11.

lümdeme *nevetlen | nomine carens*; * limdema C.

lümdem *nevezni | nominare*; *B., limdem C.; limdältem *(mt.)* C.

lümdaldam *(pass.) neveztetni | nominari*; *lümdaltam B.

lümö *enyv | glutinum.*

lümedam *enyvezni | glutinare*; lümedeštam *(fr.)*

*lülü: šiškïž l. *síp | fistula* Bap.

*lülpä *égerfa | betula alnus* C.

APPENDIX I.

Orosz eredetű szók a cseremisz nyelvben.

Vocabula Čeremissica originis Russicae.

* a *de, hanem* | *sed* B. — а.

aun *gabonaszárító szérű* | *area siccatoria* R.; * an B. — овинъ.

aun keraš *csépelni* | *frumentum deterere* R.

* ad *pokol* | *infernum* B. — адъ.

* anis *anisz* | *anisum* B. — анисъ.

* aršin *(mensura longitudinis)* K. — аршинъ.

aľe *vagy* | *vel, aut;* * ali B. C. — или.

ešé *megint, még, és* | *iterum, etiam, et* P.; * ečé B., eǯe C. — еще.

* i *és, is* | *et, etiam* B. C. K. — и.

okńa *ablak* R.; * okńá B. — окно.

oχotán *szivesen* | *lubenter* P. — охота *(delectatio, studium).*

* otkazem *elengedni* | *remittere (debitum); visszautasítani* | *repellere, rejicere* B. — отказать.

otsinieš *hiába* | *frustra* R. — ?.

* otnú *mindenképen, teljességgel* | *omnino, prorsus* Вар. 14, 22 18, 21. — отнюдь.

* otvet *felelet, számadás* | *responsum, ratio reddenda* B. — отвѣтъ.

* odnáka *azonban, hanem* | *ceterum, verumtamen* K. B., atnaka C. — однако.

* osjól *szamár* | *asinus* B. — оселъ.

* ostátka *maradék* | *reliquiae; utolsó* | *ultimus* B. — остатокъ.

ostátkeš *utoljára* | *postremo* B.

* ostrok *sziget* | *insula* B. — островъ.

ospoď *úr* | *dominus* P.; * B. — господь.

* ošpodstva *uralkodás, birodalom* | *regnum.* — господство.

ozän *gazda* | *herus* R. — хозяинъ.

ózüm *vetés, gabona* | *seges, fruges.* — озимь.

* obḯca *szokás* | *mos, consuetudo* B. — обычай.

* obižajem *megsérteni* | *offendere, injuriam facere* B. — обижать.

* obrók *adó* | *tributum* Bв. — оброкъ.

ovada *ebéd* | *prandium* R. — обѣдъ.

omut *lóiga* | *helcium, jugum equi* R. — хомутъ.

oráde *bolond, esztelen* | *demens* R., * oróda B. — ородый.

oržá *rozs* | *secale cereale* R., ruža L.; * rža C. K. — рожь.

oltár *oltár* | *altare* P. — олтарь.

* úksuc *eczet* | *acetum* B. — уксусъ.

úgol *szöglet* | *angulus* R., *ógol B. — уголъ.

udá *rosz* | *malus* P.; *χudá B. — худой.

*χudajemdem *rosszallani, megfeddeni* | *objurgare, accusare* B.

ustel, stel *asztal* | *mensa* R. — столъ.

ulicá *utcza* | *platea* P.; *B. — улица.

unuka *unoka* | *nepos* R.; *mnuka B. — внукъ.

káždoj *minden* | *omnis* P.; *kažnaj B. — каждый.

*kazamáta *tömlöcz* | *carcer* B. — казаматъ.

*kazná *kincstár* | *thesaurus* B. — казна.

*kandalá *békók, lánczok* | *vincula* B. — кандалы.

*kapajem *ásni* | *fodere* B. — копать.

*kabálnaj *(c. dat.) rabszolga* | *servus* B. — кабалный *(jobbágy)*.

karas *kárász* | *cyprinus carassius* R. — карасъ.

*karmazi'naj *karmozsínszinü* | *coccineus* B. — кармазинный.

keč, keť *akárcsak, legalább* | *vel saltem* R. — хоть.

kenžalá *guzsaly* | *colus* R. — куделя.

kerménga *font* | *pondo* R.; *kervenga B. — гривенка.

kelád *éléskamara* | *cella cibaria* R. — клетъ.

kinagá, kenagá *könyv* | *liber* R.; *kniga B. — книга.

kisľa *(instrumentum musicum)* R. — гусли.

*kir *mérösúly* | *libramentum* C. — гиря.

*kónata *kötél* | *restis* Вар. — канатъ.

*kopér *kapor* | *anethum* B. — копръ.

*kovčég (k. puš) *Nóa bárkája* | *navis Noae* B. — ковчегъ.

*kori'ca *fahéj (fülszer)* | *cinnamomum* B. — корица.

*koróp *sír* | *sepulcrum* Вм. — гробъ.

kolatka *koporsó* | *sarcophagus* R., kolotká P.; *kolotká *kaloda* | *cippus, pedica.* — колодка.

*koľénga, koľénka *nemzedék* | *generatio* B. — колѣно, колѣнко *(dim.)*

*koli' *vajjon* | *num* B. — коли.

köršek *korsó* | *urceus, hydria* R. — горшекъ.

*kukšin *néminemü korsó* | *urcei species* B. — кувшинъ.

kuas *(potus acidus)* R. — квасъ.

kupeč *kereskedö* | *mercator* R.; *kupéc B. — купецъ.

kurs *néminemü gomba* | *fungi species* R. — груздь.

*knižnik *irástudó* | *scriba (in Evangeliis)* B. — книжникъ.

*knäz *herczeg* | *princeps* B. — князь.

krapľa *gereblye* | *pecten (ad verrendum)* R. — грабли.

* krest *kereszt* | *crux* B. — крестъ.
kreslem *keresztelni* | *baptizare* P. [крестить.
* kresťem *keresztelni* | *baptizare* B.
* kreščénja *keresztelés* | *baptismus* B. — крещеніе.
krivá *gomba* | *fungus* R. — грибъ.
* krïlčá *lépcső (ház előtt)* | *scalae* B. — крыльцо.
* krovat *ágy* | *lectus* B. — кровать.
* kruzem : kruzemaš *hajóteher* | *onus navi impositum* B. — грузъ (грузить *onerare navem*).
govejem *böjtölni* | *jejunare* P., * B. — говѣть.
govejmaš *böjtölés* | *jejunatio* P.
* govenja *böjtölés* | *jejunium* B. — — говѣніе.
* gorúšnaj (g. nüšmä) *mustármag* | *granum sinapis* Вм. 17, 20.; gorčica *id.* Вм. 13, 31. — горушиый (зерно горушное), горчица.
* greckaj *görög* | *Graecus* (g. tïrbä *spongia officinalis*) B. — грецкій (грецкая губка).
grozem *fenyegetni* | *minari* B. — грозить.
* χoromá *épület, templom* — *aedificium, templom* B. — храмъ.
* χvalem *dicsérni* | *laudare* B. — хвалить.
* χvoraj *beteg* | *aegrotus* B. — хворый.
* χvorajem *betegeskedni* | *aegrotare* B. — хворать.
* χvorïsva *betegség* | *morbus* B. — хвороство. [якорь.
* jákor *horgony* | *ancora* B. —
* jagodičina *szederfa* | *ficus carpificus* B. — ягодичина.
* jajem (jajen kelesaš) *nyilvánítani* | *aperire, enuntiare* B. явить.
* jašľá *jászol* | *praesepe* B. — ясли.
javulem *nyilvánítani* | *aperire, enuntiare* P.; * javľajem B. — являть.
jarmanka *vásár* | *mercatus* R. — ярмонка.
* jevángelja *evangeliom* | *evangelium* B. — евангеліе.
čaj *talán, alkalmasint* | *fortasse* R. — *cf.* чаять *(opinari)*.
* čaška (träп č.) *tál* | *patera* B. — чашка.
čaš *(funis ad axem et temonem alligatus)* R. — тяжъ.
caš *óra* | *hora* B. — часъ.
caš *mindjárt* | *statim* B. K. — тотчасъ.
čarká *pohár* | *poculum* R.; * carká *kupa, hehely* | *cupa, calix* B. — чарка.
carskoj *királyi, császári* | *regalis, imperatorius* P. — царскій.
carstvo *uralkodás, birodalom* | *regnum, imperium* P. — царство.
* cesť *tisztesség* | *honor* B. — честь.
cešle *tisztességes* | *honestus* P.
* cena *becs* | *pretium* B. — цѣна.
* ceńem *becsülni* | *aestimare* B. — цѣнить.

* čem *mint, mintsem* | *[potius] quam* B. — чѣмъ.
čerke *templom, egyház* | *templum, ecclesia* R., cerke P.; *cérka B. — церковь.
* čin *hivatal* | *munus* B. — чинъ.
činovnik *hivatalnok* | *officialis* R. — чиновникъ.
* čot *szám, számítás* | *numerus, ratio* B. — счетъ.
čuť *alig* | *vix* P.; * cüc Bl. — чуть.
čulan *a konyhát a többi izbától elválasztó deszkafal* | *paries culinam a cubiculo secernens* R.; * *tornácz* | *atrium* B. — чуланъ.
* cüdá *csuda* | *mirum* B. K. — [чудо.
* cudná *csudálatos* | *mirus* B. — чудный.
* cüdejem *csudálkozni* | *mirari* B. чудиться.
šáva *béka* | *rana* R.; * žava C., žabä B. — жаба.
šerevá *sorsnyil* | *sortes conjectae* R. — жеребей.
šogá *eke* | *aratrum*; * šagá B. — соха.
šaga-vuj *ekeszarv* | *stiva* B.
šogalem *szántani* (šoga-*val*) | *arare*; -ledem *(fr.)* R.
šoja R.; * šaja C. (šoja-gorem, šaja-g. *nyakszirt* | *occiput*) — шея *(collum)*.
*škola *iskola* | *schola* B. — школа.
* štan *alap* | *fundamentum* B. — станъ.
što *hogy* | *quod (dass)* P.; *šta C. B. — что.
* štolm *oszlop* | *columna* B. — столпъ.
žará *hajnalpír* | *aurora*; * žĭrá B. — заря.
ž. šödör *hajnal-csillag* | *lucifer* R.
žalajem *sajnálni* | *misereri* B. — жалѣть.
žálovanja *zsold* | *stipendium* B. — жалованіе.
* -že *ugyan, pedig* | *quidem, vero* C., -ža, že B. — же.
* tavarišč *társ* | *socius* B. — товарищъ.
tajna *titok, szentség* | *secretum, sacramentum* P. — тайна.
téget *kolomáz* | *axungia* R. — деготь.
terančá *hasogatott (nem fürészelt) deszka* | *asser, canterius.* — R. — драница.
* terpem *szenvedni* | *pati, tolerare* B. — терпѣть.
* togadajem *gyanítani, észrevenni* | *suspicari, animadvertere* B. — догадаться.
* toχatka, doχátka *találós beszéd* | *parabola* B. — догадка.
tojem *elrejteni, eltemetni* | *abscondere, sepelire* R.; * tajem B. — таить.
* toža *de mégis* | *attamen* W. — тоже.
točás *mindjárt* | *statim* P. — тотчасъ.
*tomá *ház* | *domus* Bm. 21, 12, domá Bm. 24, 43. — домъ.
tovar *fejsze* | *securis* R.; * tavar C. — топоръ.

* torg *kereskedés* | *mercatio* B. — торгъ.
torgajem *kereskedni* | *mercari* R.; * torgejem B. — торговать.
* torgeješa *kereskedő* | *mercator* B.
* torgóvaj (t. päša) *kereskedői* | *ad mercaturam pertinens* B. — торговый.
* tolka: tolkadeók *értelem, rend nélkül* | *sine sensu* B. — толкъ.
* tólga, dólga *tartozás* | *debitum* B. — долгъ.
tuara *sajt* | *caseus* R. — тварогъ.
* tumajem *gondolni* | *cogitare, reri.* — думать.
* turná *engedetlen ellenszegülő* | *contumax* B. — *cf.* дурный.
* türmá, türïmá *börtön* | *carcer* B. — тюрьма.
* trakti'r *vendéglő* | *diversorium* B. — трактиръ.
* trakti'ršik *vendéglős* | *caupo* B. — трактирщикъ.
trop *srét* | *grando plumbea (Schrot)* R. — дробь.
t. áte *srétzacskó* | *sacculus grandinis plumbeae* R.
* truk *egyszerre* | *subito* B. — вдругъ.
* trujem *fáradni, dolgozni* | *laborare* B. — трудиться.
* trujektem *fárasztani* | *labore fatigare* B.
* trujbá *fáradság, munka* | *labor, molestia* B. — трудьба.
* trubá *trombita* | *tuba* B. — труба.
da *és* | *et* R.; * *és, de* | *et, sed* B. C. — да.
* dokazem *megmutatni, bebizonyítani* | *demonstrare* P. — доказать.
* dostańem *jutni (osztályrészül)* | *obtingere* B. — достать *(fut.* достану).
* doprós *kihallgatás* | *interrogatio (quae lege fit)* B. — допросъ.
dom *ház* | *domus* P. — домъ; *cf.* tomá B.
* domášnaj *házbeli* | *domesticus* B. домашній.
* dušá *lélek* | *anima (in censu populi)* B. — душа.
* duχóvnaj *testamentom* | *testamentum* Внкв. 9, 16. — духовная.
* djak *íródeák* | *scriba* K. —дьякъ.
* dvor *udvar* | *aula* B. — дворъ.
sjákoj *minden* | *omnis* P.; * sákaj B. — всякій.
* sat, sad *kert* | *hortus* B. — садъ.
* satanâ *sátán* | *satanas* B. — сатана.
* sabľa *kard* | *gladius* B. — сабля.
samoj *(superlativum indicans)* P.; * samaj B. — самый.
saldak *katona* | *miles* R.; *salták B. — солдатъ.
semik *(septimus dies Jovis post festum paschale)* R. — семикъ.
* semjá *család* | *familia* B. — [семья.
* so *mindig* | *semper, continue* B., *nagyon* | *admodum* C. — все.
* sogdá *mindig, mindenkor* | *semper* B. — всегда.

*soglasja *egyezkedés* | *pactum, conventio* B. — согласіе.
* soglasajem *beleegyezni* | *consentire* B. — соглашаться.
* sovetajem *tanácskozni* | *consilium habere* B. — совѣтовать.
solá *falu* | *vicus, pagus* R. — село.
* sujem *megitélni* | *dijudicare* B. — судить.
* sud *judicium* Вы. — судъ.
* skot *gyülés, synagóga* | *conventus, synagoga* B. — сходъ.
* statjá *szokás* | *consuetudo* Вь. 1, 9.; *mód* | *modus, ratio* B. K. *(cum adjectivo, nomen abstractum qualitatis efficiens, ex.* turna statja *contumacia)* B. — *cf.* статья.
* stan B. *vid.* štan.
* starajem *igyekezni* | *operam dare* B., *közbenjárni* | *intercedere* K. — стараться.
* stená *fal* | *murus* B. — стѣна.
* stiχi'a *elem* | *elementum, principium* B. — стихія.
* stolm Во. *vid.* štolm.
strojem *építeni* | *aedificare* R.; * B. — строить.
* snasť *háló* | *rete* Вы. 4. 18, — *cf.* снасть.
svätoj *szent* | *sanctus* P.; * B. — [святой.
* smirná *békés, szelid* | *placidus* B. — смирный.
* smokovnaj (s. pu *fügefa* | *ficus*) B. — смоковный (смоковное дерево).
* smokóvnica (pu) *fügefa* | *ficus* B. — смоковница.
* slavá *dicsőség* | *gloria* P.; * B. — слава.
slaváluk *id.* B.
* slavem *dicsőíteni* | *celebrare* B. — свавить.
* slédnik *örökös* | *heres* B. — наслѣдникъ.
* slonóvaj (s. lu *elefántcsont* | *ebur)* B. — слоновый (слоновая кость).
* sluga *szolga* | *servus* B. — слуга.
služem *szolgálni* | *servire* P.; * B. — служить.
* zakon *törvény* | *lex* B. — законъ.
* zakonnik *törvénytudó* | *jurisprudens* B. — законникъ.
* zapás *eleség, készlet* | *penus, copia parata* B. — запасъ.
* zapoved *parancsolat* | *praeceptum* B. — заповѣдь.
* zavét *szövetség* | *foedus (vetus, novum)* B. — завѣтъ.
*zdravľajem *üdvözölni* | *gratulari, salutare* B. — поздравлять.
zdorovitlem *id.* P. — поздравить.
* zloďej *gonosztevő* | *maleficus* B. — злодѣй.
naklad *kár, veszteség* | *jactura* R. — накладъ.
* nagráda *jutalom* | *praemium* B. — награда.
* naslédnik *örökös* | *heres* B. — наслѣдникъ.
* naprasna *hiába* | *frustra* Вк. — напрасно.
* namoz *ganéj* | *fimus* B. — навозъ.
* neušta *vajjon igazán* | *ain' tu?* Вл. 11, 56. — не ужъ то.

nedódka (? nevodka) *ritka vászon, néminemű háló* | *linteum rarius textum, retis species* R. — *cf.* неводъ, неводокъ.

ńemeč (*ex.* ń. čöve) *német* | *Germanicus* R. — нѣмецъ.

* nevoľa *kényszerűség* | *necessitas* B. — неволя.

* nevoľajem *kényszeríteni* | *cogere* B. — неволить.

* nuždа *erőszak* | *vis adlata* B. — нужда.

nužna *szegény, szegénység* | *egenus, egestas* R. — *cf.* нужный.

nužnangam, -ngaldam *elszegényedni* | *pauperem fieri* R.

* pajárin, bajárin *úr* | *dominus* B. — бояринъ.

pašport *útlevél* | *syngraphus, passuales* R. — пашпортъ.

* pä'tnica *péntek* | *dies Veneris* B. — пятница.

* pásχa *húsvét* | *pascha* B. — пасха.

* panket *lakoma* | *epulae* B. — банкетъ.

* papá *nagyanya* | *avia* B. — баба.

* párus *vitorla* | *velum* B. — парусъ.

* pecát *pecsét* | *sigillum* B. — печать.

* pezotmén, bezotmén *szükségképen* | *necessario* B. — безотмѣнно.

pezmen (*pondus*) R. — безменъ.

* peregem, beregem *őrizni* | *servare* B. — беречь (*praes.* берегу).

pervej *első* | *primus* P.; * pervi *előbb* | *prius, antea* C., pervé, pervi B. (*cf. supra:* pervoj). — первый (*primus*), первѣе (*prius*).

* pigán *ruta* | *ruta* B. — пиганъ.

pijanicá *iszákos* | *potator* P. — пьяница.

* pïtajem, putajem *próbálni* | *probare, experiri* B. — пытать.

piľa *fürész* | *serra* R. — пила.

piľem *fürészelni* | *serra secare* R.; * B. — пилить.

piľedem (*fr.*) R.

* pokajanja *bűnbánat* | *poenitentia peccatorum* B. — покаяніе.

pot (*pondus*) R.; * pud B. K. — пудъ.

* potakajem *részrehajolni* | *nimis indulgere* B. — потакать.

* podárka *ajándék* | *donum* B. — подарокъ.

* podvlásnaj *alattvaló* | *subditus* B. — подвластный.

* pospejem *mégérni* | *maturescere* B. — поспѣть.

* pospejektem (*eff.*)

ponomar *egyházfi* | *famulus sacrorum* R. — пономарь.

* pop *pap* | *sacerdos* B. — попъ.

* popazem *vhova kerülni, jutni, esni* | *incidere, devenire* B. — попадать.

* (poborem:)

poboramaš *adófizetés* | *solutio tributi* (p. naľat *adót szednek* | *tributum exigunt*) Вм. 17, 25. — *cf.* поборъ (*tributum*).

* povozka *szekér* | *currus* B. — повозка.
* poméščik *földbirtokos* | *possessor praedii* B. — помѣщикъ.
* pomńem *emlékezni* | *recordari* B. — помниться.
* póra *idő, kor*; * B. — пора.
üdaš p. *ideje, hogy vessünk* | *tempus est serendi* R.
* porúka *kezes* | *vas, sponsor* B. — порука.
* pólka *légió* | *legio* B. — полкъ.
* poláta *templom* | *templum*. — *cf.* палата.
* polón *hadi fogolyság* | *captivitas* B. — полонъ.
pöčál *puska* | *scolopetum* R. — пищаль.
* p. kürtńö *puskacső* | *scolopeti tubus*; p. pu *puskaágy* | *sc. lignum*, p. saravočoš *p.-zár* | *sc. igniarium*; p. pále *irányzó* | *sc. bulla (in extremo sc. tubo)*.
pörńa *gerenda* | *trabs* R. — *brevnä B., prevnä K. — бревно.
púšo *többet, annál inkább* | *plus, amplius, eo magis* R., púše P. — пуще.
* pustá *puszta* | *desertus* B. — [пустой.
pudovka *(pondus, mensura frumenti)* R.; * podobka B. — пудовка.
* pumaga *papiros* | *charta lintea* B. — бумага.
purak *por* | *pulvis* L.; * praχ B. — прахъ.
pulka *golyó* | *globulus (plumbeus)* R. — пулька.
práža *csat* | *fibula* R. — пряжка.
prázdnik *ünnep* | *festum* P.; *práznik B. — праздникъ.
prazdniklem *ünnepelni* | *festo celebrare* P.
* pravdá (p. edem) *igazságos* | *justus* B. — *cf.* правда, правдивый.
* právednik *id.* B. — праведникъ.
* pravdajem *megigazítani* | *corrigere* (škemetam *se ipsum*) B. — оправдаться.
prestól *trón; szent asztal* | *thronus, mensa sacra* P.; * B. — престолъ.
* prikáščik *izspán* | *administrator* B. — прикащикъ.
* pristïń *kikötő* | *portus* B. — пристань.
* pribajem *hozzáadni* | *addere* B. [прибавить.
* primajem *fogadni, elfogadni* | *accipere, recipere* B. — принимать.
prokľátoj *átkozott* | *exsecratus* P.; * B. — проклятый.
* proklinajem *elátkozni* | *exsecrari* B. — проклинать.
* prostá *egyszerű, őszinte* | *simplex, sincerus* B. — простый.
* prosťem *megbocsátani* | *remittere, condonare* B. — простить.
* prorok *próféta* | *propheta* — B. — пророкъ.
* proročestvovajem *prófétáskodni* | *prophetare* B. — пророчествовать.
* proročica *prófétanő* | *prophetissa* B. — пророчица.

* plotnik *ács* | *faber tignarius* B. — плотникъ.
* bašńá *torony, síremlék* | *turris, monumentum* B. — башня *(turris)*.
bazár *vásár* | *mercatus, forum* P.; * B. — базаръ (*п*).
* butta *mintha* | *quasi* B. — будто.
* buntovajem *zenebonát csinálni* | *tumultum facere* B. — бунтовать.
blagodat *isteni kegyelem, malaszt* | *clementia, favor (dei)* P. — благодать.
blagoslovenjá *áldás* | *benedictio* P. — благословеніе.
* blagoslovľajem *megáldani* | *benedicere* B. — благословлять.
bladka (bladka-la ilmaš) *parázna* | *moechus, -a* P. — блядка.
* fonár *lámpás* | *laterna* B. — фонарь.
valóvaj (v. üšküž *ökör* | *bos*) Bl. 14, 19. — воловій *(bovinus*, волъ *bos)*.
* vet *hiszen, mert* | *enim* B. K. C. — вѣдь.
* vedrä' *veder* | *modiolus, hama* K. — ведро.
* veńéc *koszoru* | *corona (Kranz)* B. (Bк. 1, 9, 25. veńčá). — вѣнецъ.
* venčajem *megesketni* | *inaugurare (maritos)* Bнев. 13, 4. — вѣнчать.
vera *hit* | *fides* P.; * B. — вѣра.
* verbľud, velbľud *teve* | *camelus* B. — верблюдъ, велблюдъ.
* vidéteľ *tanu* | *testis* B. — свидѣтель.
* videtelsvaluk *tanuság* | *testimonium* B. — свидѣтельство.
* videtelsvovajem *tanúskodni* | *testari* Bл. — свидѣтельствовать.
* vinográd *szőlő* | *uva* B. — виноградъ.
* vinogradnaj (v. sad *szőlőkert* | *vinea* B.) — виноградный (в. садъ).
* vir: tï vir *ez a világ* | *hic mundus* Bмк. 10, 6. Bl. 1, 70. — миръ.
* vočiná, votčiná *ország, vidék* | *terra, regio (patria)* B. — отчина, вотчина *(patria)*.
* vorotá *kapu* | *porta* B. — ворота.
voľá *akarat, szabadság, hatalom* | *voluntas, libertas, potestas* P.; * B. — воля.
volosnoj *kerületbíró* | *conventui* волость *dicto praefectus* R. — волостный.
* volnaj *szabad* | *liber* B. — вольный.
* vujnomat *bűnös* | *reus, sons* B. — виноватый.
* vujnomatlandarem *megvádolni* | *culpare, accusare* B.
* vsjakaj *vid.* sjakoj.
* vzätka *nyereség* | *lucrum* B. (vzätkam nalša). — взятка.
vremjá *idő* | *tempus* P.; * veremjá B. — время.
* vladi'ka *fejedelem* | *princeps* B. — владыка.
* vlast *hatalom* | *potestas* B. — власть.

*mätva *ménta* | *mentha* B. — мята, мятва.

* matrós *hajóslegény* | *homo nauticus* B. — матросъ.

* mastár *mester* | *artifex* B. — мастеръ.

* maslina *olajfa* | *olea* B. — маслина.

mešak *zsák* | *saccus* R.; * K. — [мѣшокъ.

miža *mesgye* | *confinium, limes* L. — межа.

* mïtar *vámszedő* | *portitor* B. — мытарь.

* mïtnica *vámszedőhely* | *locus ubi portorium datur* B. — мытница.

* mir *világ* | *mundus* B. — миръ.

* mirejem *kibeküllni* | *pacem facere* B. — мириться.

milost *kegyelem, malaszt* | *clementia, gratia* P. — милость.

milostiv *kegyelmes* | *clemens* P. — милостивый.

močala *vékony hárs* | *liber tenuis (arboris)* R. — мочало.

* motajem *elpazarolni* | *dissipare (bona)* B. — мотать.

monaser *klastrom* | *monasterium* R. — монастырь.

*mor *döghalál* | *pestilentia* B. — моръ.

* mučénja *kínzás* | *cruciatus* P. — мученіе.

* mucem *kínozni* | *cruciare* Вк. — мучить.

mučitlem *(kínozni* | *cruciare)*: mučitlemaš *cruciatus* P. — мучить *(cruciare)*.

* mudrost *bölcseség* | *sapientia* B. мудрость.

* muzïkan *muzsikus* | *fidicen* B. — музыкантъ.

* mrámarnaj (m. kü *márvány* | *marmor)* B. — мраморный.

rége *rák* | *cancer* R. — ракъ.

* raj *paradicsom* | *paradisus* B. — рай.

* räjem *összebeszéllni, egyezkedni* | *condicere, pacisci* B. — рядиться.

rad (rad-ulna *örülünk* | *gaudemus)* P. — радъ *(laetus)*.

* räda *-szer, ex.* šim räda *hétszer* | *septies* B. — рядъ *(ordo)*.

* rädomók *rendszerint, sorjában* | *ordine* K. — рядомъ (= съ ряду).

* revi'za *népszámláldás* | *census populi* B. — ревизія.

* rázi *egyszerre* | *simul, subito* B. — *cf.* съ разомъ, съ разу.

*razzorjajem *szétszaggatni* | *divellere* Вк. II. 11, 20; *cf.* разорвать.

ráznoj *különböző* | *diversus* P. — разный.

* rabotajem, robotajem *dolgozni* | *opus facere* B. — работать.

* rabótnik *munkás* | *operarius* B. работникъ.

* roščot *számadás* | *ratio reddita* B. — расчетъ.

ródo *rokon, rokonság* | *cognatus, cognatio* R.; * róda Вк. — родъ.

ruš *orosz* | *Russicus* R.; *. — рускій.

*lajeteľ *uralkodó | regnator* B. — владѣтель.

*ladejem *uralkodni | regnare* B. — владѣть.

*lapka *bolt, bódé | taberna* B. — лавка.

*lékar *orvos | medicus* B. — лѣкарь.

li *(part. interrogativa)* P.; *C. B. — ли.

*li'ba *vagy | vel, aut* K. B. — либо.

*licá *arcz | facies* B. — лице.

*lojem *fogni | capere, comprehendere* B., loem C. — ловить.

*loéc *fogó (aki fog) | qui capit (aves, feras)* Вн. 4, 19. — ловецъ.

*lukávaj *gonosz, ravasz | pravus, callidus* B. — лукавый.

lučo *jobban, inkább, magis* P.; *lúče B. — лучше.

APPENDIX II.

A szótárba föl nem vett cseremisz szók.

arapteš *Waldgeist* R.

*eje: eje šörtńä ... *arany* Вдрс. 9, 20.

*ájmala: ajmala tumdmaš *haeresis* (= ajrmala, ajirmala t. *eltérőleg való tanítás?*) Вдр. 24, 14.

otsinieš *hiába* R.; *ócïńeš *igazságtalanúl* Вр. 1. 2, 19.

*upš *galerus* C.

urumdo бурундукъ R.

üžüvür *(madár, a zöld harkályhoz hasonló)* R.

*kaška *rapidus* C.

*kätá: k. ogolán kü краеугольный камень, *szögletkö* Вр. 1. 2, 6.

keškár *vedernek v. ládának oldalai* R.

kepšeltem *(acc.) békó, láncz* P.

Vocabula Ceremissica, e vocabulario nostro consulto omissa*).

kužédek *Russ.: piglici* R.

jašt набокъ K.

*jońa (öńä): jońam (öńäm) mošaók edemvlä = искусніи *(V. Slavica)*, достойные *(V. Russica)* Вк. 1. 11, 19.

šalenge *(madár, a ястребь-hez hasonló, csak nagyobb)* R.

*šeräš *crimnum, alica* C.

šongšo *Schweinigel* R. *(cf.* šong ?)

šondaš *(fü, melyből zöld festéket készítenek)* R.

*šünga: šü'nga kekvlä *égi madarak* Вл., kükša kogo šüngá = холмъ Вл. 3, 3.

tajá *zwei Räderchen, an welchen die Wiert (?) auf und ab gehen* R.

---

*) Ea scilicet, quorum interpretatio non satis plana vel aliqua ex causa dubia visa est, quorumque vera significatio neque ex contextu orationis perspicue apparuit.

tar: svätoj t. jümö причащеніе, *úrvacsora* P.

* tïške (тышкэ) *bokor* Вик. 12,26, šiške (шишкэ) Вь. 6,44.

* tïšlaš разсматривать K.

toto *Russ.*: *liň* (?) R.

triská *Russ.*: *čirki-, serki- Ente* R.

* saslem *mitto* C.

* stan: stan jaratemäda усердно любите, *buzgón szeressetek* Вр. 1. 1, 22.

sodómo: sjakoj sodómom, kickirmašem = шумъ и кликъ P.

nadïr жертва, *áldozát* F.

* parbal-: iľen cüc parbalena = скитаемся, *bujdosunk* Вк. 1. 4, 11.

* potikä *prodigium, ridiculum* C. oj poti'ka ахъ смѣшно. K.

* postól: p. ïlša *hasonló* B.

purakš *Vogulice:* kajtne kum R.

purka *Russ.*: *čorostvoj* (?) R.

* püšt дурно K.

mače *Kätze (sic!)* R.

vélež *Einsatz im Kleide, wo die graden Streifen des Zeugs nicht hinreichen* R.

vurt *die Netze am Webstuhl (an die Stapfen angebunden, welche mit den Füssen getreten werden)* R.

lemaš *Russ.*: *smorčival glazi; cigaňi izporčut glazi, voročivajut* R.

lóval лѣшій, *Waldteufel* R.

Ára 1 frt o. é.
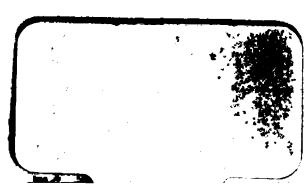
Pest, Nyom. Emich Gusztáv, 1858.